
PROCÉS DEL DRET A DECIDIR

Treball Final de Grau

Marta Boada Pradas
Tutora del treball: Dra. Ana Maria Pla Boix
Grau en Ciències Polítiques i Administració: Dret Constitucional
Universitat de Girona
25.05.2017

ÍNDEX

PRÒLEG	2
1- De la reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya a la STC 31/2010 de 28 de juny: reflexions per a un debat crític	4
2- Escenari Parlamentari: forjant consensos	18
3- Revisió de les Iniciatives des de les institucions polítiques catalanes (2012-2015)	23
4- Dret a Decidir: eix vertebrador del discurs polític i debat social	33
4.1- El Dret a l'autodeterminació.....	33
4.2- Conceptualització del dret a decidir.....	37
4.3- Desenvolupament del principi democràtic.....	39
4.4- Procediments legals per a l'exercici del dret a decidir.....	42
4.5- Evolució del dret a decidir.....	49
EPÍLEG	53
BIBLIOGRAFIA	55
ABREVIATURES	60
ANNEX	62

PRÒLEG

N'hi ha que parlen "d'encaix" entre Catalunya-Espanya, d'altres s'hi refereixen com a "tensió", fins al "final", "Europa no pot mirar cap una altra banda", "desconnexió exprés", "manca de voluntat política", o , "desconfiança" tots ells són termes, opinions, que ben bé podrien ser el titular o missatge d'un mitja de comunicació o publicat a premsa. Així, diversos són els titulars, àmplia és la qüestió, incert el seu final.

Portem un parell d'anys que se'n sent a parlar, cap cada vegada més, surt en qualsevol conversa d'amics, en família, al treball; es fan fòrums, conferències,..., sí, estem parlant del *Dret a Decidir*.

Precisament, l'objectiu d'aquest Treball Final de Grau que sotmetem a valoració del tribunal se centra en analitzar l'anomenat Procés del Dret a Decidir. Una anàlisi que exigeix prendre en consideració diferents variables i que pot ser estudiat emprant els recursos metodològics que ens ofereixen diferents disciplines, des de les que ens ofereix l'aproximació més històrica (d'on venim, quina història té darrera Catalunya i, quina és la repercussió i abast de la reivindicació en les actuals conjuntures polítiques i socials) fins les d'incidència en la disciplina jurídica perquè en aquest procés, recordem-ho, hi assumeixen un paper especialment rellevant els arguments no només d'oportunitat política sinó també, i molt especialment, els de legalitat estatutària i constitucional. En qualsevol cas, tractant-se d'un treball final de grau dels estudis de Ciències Política, hem prioritzat l'anàlisi més politològic d'una reivindicació que ha esdevingut central en el debat polític i parlamentari del Principat i que ve centrant, des de fa anys, interessants propostes als programes electorals de les diferents formacions polítiques que han concorregut als comicis autonòmics i generals.

En la construcció més dogmàtica del dret a decidir s'emfasitza el principi democràtic com a procés de construcció de decisions, manifestant-se en la reivindicació que el sistema polític i el marc normatiu que n'ordena la convivència obrin vies per assegurar que la ciutadania, amb llibertat i en exercici dels drets de participació democràtica i política, elegeixi el seu futur polític com a comunitat. A diferència del dret a l'autodeterminació, el dret a decidir és un neologisme, un concepte nou, per bé que designa experiències que s'han garantit abastament en d'altres comunitats i que, vist en clau comparada, presenten models especialment interessants on emmirallar-se. Precisament, en aquestes aproximacions comparades s'acostuma a reivindicar l'experiència de Quebec o d'Escòcia, on s'han pogut celebrar referèndums partint d'una voluntat política basada en el diàleg i la negociació.

I en el conjunt d'aquestes reflexions, sovintegen mencions al paper que ha d'assumir la legalitat constitucional espanyola, i els procediments que poden articular i donar cobertura a l'exercici d'un dret, considerat per molts necessari i per d'altres bandejable o directament sancionable. Les institucions polítiques catalanes poden exercir competències de convocatòria de referèndum contra els manaments de la Constitució espanyola? Quins procediments legals donen cobertura a l'exercici del dret a decidir? Els països canvien,

l'entorn canvia, doncs, essent com és, la Constitució, la màxima expressió de la democràcia, què impedeix *reformar* la norma suprema de la comunitat per adequar-la a les noves necessitats socials, polítiques i cíviques actuals? Fins a quin punt podran forjar-se els consensos polítics necessaris per articular i donar resposta a aquestes reivindicacions? Val a dir que aquest conjunt de reflexions han adquirit una projecció especial els darrers anys. Des del procés de la reforma de l'Estatut Autonòmic de Catalunya 2006 i la més que discutida Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010 fins a l'aprovació de la Resolució 5/X, del 23 de gener i de la 1/XI, de 27 de setembre de 2015, l'espai polític i parlamentari català s'ha anat transformant i la Catalunya dins l'Estat de les Autonomies ja no permet donar resposta a les reivindicacions de nous espais polítics de relació i convivència que avalen una majoria de forces independentistes representades a l'hemicicle.

Moltes preguntes per respondre, però una mica aquest va ser el motiu de l'elecció; un treball il·lustratiu, d'inquietuds personals, que genera debat i que està de rabiosa actualitat, en són d'altres, i cal dir que s'han acomplert els objectius. A les pàgines que segueixen proposem reflexionar modestament sobre aquestes i d'altres qüestions, plenament conscients que l'estudi rigorós i complet d'aquesta qüestió excedeix amb escreix de les possibilitats d'aquesta recerca. Des d'aquesta perspectiva, el nostre objectiu s'ha centrat en analitzar succintament el procés emprant els recursos pedagògics que hem tingut ocasió d'estudiar al llarg del grau en Ciències Polítiques i de l'Administració cursat els darrers anys a la Facultat.

Per a fer-ho possible, la recerca s'estructura formalment en dos blocs. El primer proposa una aproximació més conceptual als principals arguments i plantejaments jurídics que planegen en el debat entorn a la qüestió adreçats a promoure un canvi. La segona part proposa un estudi de la construcció jurídica del dret a decidir que es procura posar en context prenent en consideració els darrers aconteixements històrics que es viuen tan intensament a Catalunya.

1- De la reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya a la STC 31/2010 de 28 de juny: reflexions per a un debat crític.

Sense cap mena de dubte, la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, ha representat un punt d'inflexió decisiu en els debats concernents a la relació Catalunya-Espanya i, més àmpliament, en els debats concernents a quina ha de ser l'evolució de l'Estat Autòmic.¹ A més, aquest punt d'inflexió va encendre els ànims de la ciutadania, manifestant-se en forma de rebuig² cap a la classe política i el propi Tribunal Constitucional a la multitudinària manifestació que va tenir lloc al centre de Barcelona el juliol de 2010, aconteixement que passarà als annals de la història més recent del Principat. L'impacte social i mediàtic va ser notori, va ser una resposta contundent a la sentència contra l'Estatut de Catalunya, el clam del més d'un milió d'assistents, la pluralitat d'ideologies dels mobilitzats, així com mitjans de comunicació del país però també internacionals³, a més de la presència de la plana política, inclòs expresidents, del Govern i del Parlament, van marcar un abans i un després. Rebuig que, posteriorment, s'ha convertit en reivindicacions i manifestacions massives i constants des de diversos sectors de la societat civil, sumant-s'hi més tard, alguns dels partits polítics identificats en la causa⁴.

---

1 Ridaio, J. (2014). El dret a decidir: la consulta sobre el futur polític de Catalunya (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 90. Generalitat de Catalunya. (pàg.23) : "Amb la sentència de l'Estatut, el màxim intèrpret de la Carta Magna va procedir a fixar de manera impròpia els límits i fites del conjunt de l'Estat autòmic, deixant de banda que aquest ha de ser el resultat d'una acció política conduïda en exclusiva pel legislador, ni que sigui a través de distintes regles constitucionals".

- Fossas, E. (2010). "L'Estatut com a norma i la seva funció constitucional". Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. (pàg. 94). Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Generalitat de Catalunya : "(...) el Tribunal ha modificat substancialment la seva doctrina sobre les característiques de l'Estatut com a norma singular dins de l'ordenament jurídic, basada fins avui en algunes idees majoritàriament compartides i sostingudes en la seva jurisprudència anterior, i ha reduït dràsticament la funció constitucional de l'Estatut". Res a veure amb les afirmacions del Tribunal en la Sentència 247/2007, "(...) on es va fer una valoració molt diferent de la funció interpretativa de la Constitució que pot legítimament realitzar l'Estatut d'autonomia (...)".

- Barceló, M; Bernadí, X; Vintró, J. (2010). "Balanç i Perspectives". Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. (pàg. 488 i 490). Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Generalitat de Catalunya : "(...) la STC 31/2010 constitueix una de les decisions del Tribunal Constitucional de més relleu en matèria d'organització territorial (...)". "(...) Els efectes de la Sentència, però transcendeixen l'Estatut català i acaben afectant tots els estatus d'autonomia com a norma jurídica. És la figura general dels estatuts -i no pas una norma estatutària concreta-, la seva funció constitucional, la que queda enormement devaluada arran d'aquesta sentència, que deixa pràcticament sense sentit una de les peces essencials sobre les quals es construeix l'Estat autòmic espanyol".

2 Resolució 750/VIII del Parlament de Catalunya, sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut. BOPC núm. 771, de 19 de juliol de 2010. Tram. 255-00009/08 - DSPC-P 129. VIII legislatura. Sessió núm. 84, 16.07.2010. Debat general sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut. 16 de juliol de 2010.

El Punt Avui: "Més d'un milió de veus pel dret a decidir", 10 de juliol de 2010. <<http://www.elpuntavui.cat/article/3-politica/17-politica/193699-mes-dun-milio-de-veus-pel-dret-a-decidir.html>>

El Periódico: "La manifestació ha desbordat totes les previsions", 10 de juliol de 2010. <<http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/politica/20100710/manifestacio-desbordat-totes-les-previsions/379832.shtml>>

3 Un diputat gal·lès del parlament britànic presenta una moció de suport a Catalunya, 14 de juliol de 2010. <http://www.vilaweb.cat/noticia/3754732/20100714/diputat-galles-parlament-britanic-presenta-mocio-suport-catalunya.html>

4 En el mateix sentit, seria interessant recordar la reclamació del dret a decidir que es va produir al País Basc, amb la *Proposta de nou Estatut polític per al País Basc*, aprovada pel Parlament basc el desembre de 2004 i rebutjada pel Congrés dels Diputats el febrer de 2005.

- Proposta de reforma d'Estatut polític de la Comunitat d'Euskadi: Diari de Sessions del Parlament Basc (DSPB), VII legislatura, núm.114, de 30 de desembre de 2004.

- Admissió a tràmit per la Mesa del Congrés dels Diputats de la iniciativa "Proposta de reforma d'Estatut d'autonomia": BOCG núm. 149-1, VIII legislatura, de 21 de gener de 2005.

Convé recordar que aquesta Sentència va ser dictada quatre anys més tard que l'Estatut d'autonomia fos aprovat pel poble català, el qual va ser referendat pel 73,2% dels ciutadans del 48,9% del cens electoral⁵. Una reforma estatutària concebuda precisament per esdevenir instrument òptim per a l'aprofundiment de l'autogovern de Catalunya en el marc d'una evolució que es considerava necessària de l'Estat de les Autonomies. Per amplis sectors de l'hemicicle català, el desplegament de l'autogovern desplegat sota els auspicis de l'Estatut 1979 havia arribat a la seva fi i esdevenia necessari obrir una nova etapa política que permetés donar resposta a les necessitats que es plantejaven des de Catalunya. En aquests escenaris, la reforma de l'Estatut s'aventurava com el mecanisme jurídic òptim per a fer-ho possible, en la seva condició de norma institucional bàsica de la Comunitat autònoma i llei orgànica estatal i, per consegüent, dotada d'una legitimitat democràtica reforçada⁶. S'apunta doctrinalment que els objectius de la reforma de l'Estatut per satisfer reivindicacions de millora de l'autogovern anaven dirigits primerament, a aconseguir més poder polític per a la Generalitat, tot millorant la qualitat de les competències; segonament, a millorar el finançament, augmentant els recursos econòmics i l'autonomia financera. I, tercerament, a reforçar els elements identitaris, especialment el caràcter nacional de Catalunya i la posició social del català.

Dit altrament, la reforma de l'Estatut havia d'encetar una nova etapa en l'aprofundiment de l'autogovern de Catalunya. Sobre aquesta qüestió resulta il·lustratiu el discurs d'investidura pronunciat per qui seria el 127^è President de la Generalitat, Pasqual Maragall, a la sessió plenària tinguda a l'hemicicle el 16 de desembre de 2003, quan va proclamar "s'iniciem els segons vint-i-cinc anys de l'autonomia catalana" i afegia que "vull que Catalunya formuli, defensi, lluiti per una proposta clara, compartida, unitària, pels temes de veritable interès nacional davant el govern d'Espanya⁷". La reforma de l'Estatut s'aventurava, en aquell moment, com l'instrument òptim per assolir aquest objectiu.

- Defensa de la Proposta al Congrés dels Diputats i no aprovada: DSCD, núm 65/2004, sessió plenària 60, d'1 de febrer de 2005.

- Barceló, M., López, J., Riera, E., Rocher, F. (2015). Dins Mercè Barceló. *Elements per a una proposta de construcció jurídica del dret a decidir*. (pàg.77). Fòrum sobre el dret a decidir (II). Els drets de les minories. La construcció jurídica i política del dret a decidir (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 94. Generalitat de Catalunya.

5 Referèndum per l'Estatut de Catalunya, 18 de juny de 2006. Distribució dels vots. Per opcions. Comarques i Aran, àmbits i províncies. <<http://www.idescat.cat/pub/?id=acc&n=921>>

6Vegeu per tots: Viver, C; Grau, M. "La contribució del Parlament al procés de consolidació i desenvolupament de l'autogovern de Catalunya i a la defensa de la seva identitat nacional". Revista d'Estudis Autònoms i Federals, núm. 18. Octubre 2013, Pàg. 88-125. A, Viver, C. El tribunal constitucional, ¿"sempre, només... i indiscutible"? la funció constitucional dels estatuts en l'àmbit de la distribució de competències segons la STC 31/2010. Revista d'Estudis Autònoms i Federals, núm 12. Març 2011. (pàg. 363-402). També, Viver, C. "En defensa dels estatuts d'autonomia com a normes jurídiques delimitadores de competències. Contribució a una polèmica juridicoconstitucional". Revista d'Estudis Autònoms i Federals. 1/2005. Pàg. 97-130. Així com a : Albertí, E. (2010). "La Sentència 31/2010: Valoració General del seu impacte sobre l'Estatut i l'estat de les autonomies". Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 11 i 13. Viver, C. (2010). "Els efectes jurídics de la sentència sobre l'Estatut". Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 64-68. I, Albertí, E., Castellà, J.M., Fossas, E., Tornos, J., (2010). L'Estatut com a norma i la seva funció constitucional". Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg.79-100.

7 Aquest discurs pot consultar-se al Diari de Sessions del Parlament de Catalunya, Sèrie P núm. 3 de 16 de desembre de 2003.

Malgrat l'atzarós procés seguit en la reforma de la norma amb les reformes substancials de què va ser objecte a les Corts Generals, i malgrat el suport evident de la ciutadania manifestat a l'hemicicle i al referèndum que va avalar-lo vers l'Estatut, més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Popular del Congrés dels Diputats, el Defensor del Poble; el Govern de la Comunitat Autònoma de la Regió de Múrcia, el Govern de la Comunitat Autònoma de la Rioja, el Govern de la Diputació General d'Aragó, el Consell de la Generalitat de la Comunitat Valenciana, i el Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, varen interposar recursos d'inconstitucionalitat en contra del mateix. Els arguments jurídics esgrimits per impugnar-lo són de molt diversa naturalesa, però als efectes que aquí interessen, un dels principals va centrar-se en argumentar que com a llei orgànica que és l'Estatut aprovat, tant en l'àmbit material com formal s'excedia del que queda reservat i delimitat a l'article 147.2 CE com a matèries destinades als Estatuts⁸. Tot i que amb posterioritat al text de reforma de l'Estatut de Catalunya varen ser reformats vuit estatuts més d'altres comunitats autònomes⁹, molts dels quals la doctrina ha advertit que segueixen el model català.

A més, convé destacar que constitueix una decisió del Tribunal Constitucional de més relleu en matèria d'organització territorial, ja que per primera vegada s'aplicà un mecanisme de control constitucional a un estatut d'autonomia de l'article 151 de la Constitució espanyola, com també ho és el que es va presentar el primer recurs contra una llei plebiscitada per referèndum popular, de la qual cosa el Tribunal Constitucional en cap moment fa esment en la Sentència de què es tracti d'una impugnació d'una llei avalada per referèndum i, quant en aquest cas "el legislador no és el legislador ordinari habitual, sinó el legislador d'una reforma estatutària que per mandat constitucional està cridat a complementar de manera necessària les previsions de la norma suprema sobre l'organització territorial de l'Estat i que està integrat pel Parlament autonòmic, les Corts Generals i els ciutadans de la comunitat autònoma"¹⁰. A més a més, per l'envergadura dels temes que es

---

8 Ridaó, J. (2014). "El dret a decidir: la consulta sobre el futur polític de Catalunya". (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autonòmics, núm. 90, (pàg.21-22). Generalitat de Catalunya.

9 Barceló, M., López, J., Riera, E., Rocher, F. (2015). Dins Mercè Barceló. *Elements per a una proposta de construcció jurídica del dret a decidir*. (pàg.79). Fòrum sobre el dret a decidir (II). Els drets de les minories. La construcció jurídica i política del dret a decidir (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autonòmics, núm. 94. Generalitat de Catalunya.

10 Vintró, J. (2010). "Valoració general de la sentència 31/2010.Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg.49.

Declaració de l'Institut d'Estudis Catalans a propòsit de la Sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya, a 30 de juny de 2010. (...) "menyspreant la decisió del poble de Catalunya, el qual, en plebiscitar l'Estatut, li va conferir un caràcter constituent per al territori de Catalunya. (...) Entre altres qüestions, vulnera greument la voluntat popular expressada en referèndum. Aquesta resolució posa de manifest un retrocés democràtic(...)". <http://www.iec.cat/Comunicacio_IEC/declaraci%C3%B3_IEC_TC.pdf>.

Des d'una vessant lingüística, Pons, si pronuncia de manera semblant: "com a resultat de la desactivació (...) de l'especial posició de l'Estatut d'autonomia com a norma lingüística, el TC veu com s'amplia el seu marge de discrecionalitat per valorar-ne la constitucionalitat, la qual cosa li permet extreure de les migrades previsions constitucionals en la dita matèria (i, especialment, de l'article 3.1 CE, que monopolitza el cànon de constitucionalitat) tota una sèrie de límits per al legislador estatutari. D'aquesta manera, el TC tendeix a situar-se dins la STC 31/2010 com un intèrpret quasi incondicionat dels conceptes constitucionals, posició que contrasta amb l'especial deferència que mereixia el legislador estatutari, en virtut no solament de la presumpció de validesa de les lleis reforçada per la legitimitat democràtica qualificada de l'Estatut com a norma aprovada per dos legisladors i referendada pel poble, sinó també per l'habilitació constitucional reforçada en matèria de llengua. En aquest sentit, és perceptible un decantament de les tesis de la Sentència sota la influència dels sectors doctrinals d'altres parts de l'Estat que, arran de la reforma catalana, insistien en els perills o riscos de deriva del model constitucional de pluralisme lingüístic vers un model de territorialització lingüística, fonamentat en el concepte de llengua pròpia, tot oposant-lo al de llengua comuna (en realitat, inexistent a la CE), és a dir, el castellà",

tracten, "és evident que passarà a formar part de la història constitucional comuna de les resolucions amb més alt impacte sobre l'Estat autònom", tant pel que fa sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006 com, més o menys directament, "en els estatuts d'autonomia (en la seva posició, en les seves funcions i en la seva força com a font normativa), en el paper i el reconeixement institucional del Tribunal Constitucional i, finalment, en la pròpia capacitat d'integració de l'ordenament constitucional."¹¹

Abans d'examinar els efectes de la Sentència, esmentaré breument els principals objectius¹² identificats per la doctrina propòsit de la reforma estatutària i compartits per tots els grups parlamentaris, a excepció del Partit Popular, amb els que pretenien adequar l'Estatut cap a noves realitats socials i econòmiques, així com cap a una ampliació del sostre d'autogovern. A continuació esmentem succintament alguns d'aquests propòsits sense vocació de completesa, i prenent en consideració aquells que han esdevingut més recurrents en el debat polític i parlamentari que ha propiciat la resolució. Destaquen els següents:

- a) El reconeixement nacional de Catalunya¹³, Preàmbul, art. 8, 5;
- b) l'elevació a rang estatutari del model lingüístic adoptat; la garantia dels seus elements identitaris essencials, entre els quals el català com a llengua pròpia en igualtat amb la llengua castellana i els drets lingüístics que se'n deriven, (Títol I, capítol III);
- c) l'articulació d'unes noves relacions amb l'Estat, basades en la participació i en una relació bilateral

---

a, Pons, E. "Els efectes de la STC 31/2010, de 28 de juny, sobre el règim lingüístic de l'Estatut d'autonomia de Catalunya". Revista d'Estudis Autònoms i Federals, núm. 12. Març 2011, Pàg. 124.

Ferreres, V. El Tribunal Constitucional davant l'Estatut. Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 77: "(...) és interessant assenyalar que la Sentència sobre l'Estatut exemplifica bé una de les versions de la famosa paradoxa de la democràcia. En efecte, d'una banda, una norma aprovada amb gran solemnitat democràtica és invalidada per un tribunal de justícia, un òrgan que té menor legitimitat democràtica. Però, de l'altra, el tribunal fa el que fa (en part) per evitar una excessiva petrificació de l'ordenació jurídica, la qual cosa assegura que el procés polític ordinari estigui obert en el futur a la possibilitat que se succeeixin canvis normatius en funció del joc de les majories parlamentàries."

11 Albertí, E. (2010). "La Sentència 31/2010: Valoració General del seu impacte sobre l'Estatut i l'estat de les autonomies". Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 11 i 13. També a: Barceló, M., Bernadí, X., Vintró, J. (2010). "Balanz i Perspectives". Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Barcelona. Pàg. 488.

A més, segons Albertí, cal esmentar altres resolucions amb un alt impacte sobre l'Estat autònom com ara: la STC 76/1983 (LOAPA), potser la sentència que més ha influït en el futur de l'Estat autònom, atès que va permetre el seu desenvolupament en un sentit que hagués estat molt diferent si la sentència hagués estat una altra. També cal esmentar d'altres que van ser determinants en la configuració i l'evolució de l'organització territorial de l'Estat, com ara les STC 32/1981, 1/1982 i 69/1988 (bases); 37/1981 i 29/1986 (competències econòmiques); 18/1982 i 80/1985 (principi de col·laboració i, la primera, competències executives); 25/1983 (assumpció estatutària de competències); 32/1983 (coordinació); 252/1988 (execució del dret comunitari europeu); 61/1997 (supletorietat del dret estatal); 13/1992 (potestat subvencional de l'Estat) i 163/1995 (clàusula de prevalença).

12 Barceló, M., López, J., Riera, E., Rocher, F. (2015). Dins Mercè Barceló. *Elements per a una proposta de construcció jurídica del dret a decidir*. (pàg.81). Fòrum sobre el dret a decidir (II). Els drets de les minories. La construcció jurídica i política del dret a decidir (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 94. Generalitat de Catalunya.

13 El Preàmbul de l'EAC disposa que "(...) Catalunya vol desenvolupar la seva personalitat política en el marc d'un Estat que reconeix i respecta la diversitat d'identitats dels pobles d'Espanya". I, constata que "El Parlament de Catalunya, recollint el sentiment i la voluntat de la ciutadania de Catalunya, ha definit Catalunya com a nació d'una manera àmpliament majoritària", per tant s'hi reconeix expressament el caràcter de *realitat nacional*, malgrat que a la CE sigui qualificada de *nacionalitat*, com així continua el mateix paràgraf del Preàmbul "La Constitució Espanyola, en l'article segon, reconeix la realitat nacional de Catalunya com a nacionalitat".

- enfortida¹⁴, (art. 183.1);
- d) l'increment i la major garantia jurídica de les competències autonòmiques enfront de les de l'Estat central, i l'adaptació i regulació del poder judicial a Catalunya¹⁵, (art. 110, 111, 112, 120.2, 126.2; i, del Poder judicial, arts.95.2; 95.5 i 6; 97; 98; 100.1; 101.1 i 2; i 99.1);
- e) l'establiment d'uns criteris estables per garantir un millor finançament autonòmic, més just per a Catalunya, de manera que es garanteixi una proporcionalitat raonable entre els ingressos fiscals generats a Catalunya, la seva contribució a la solidaritat entre els distints territoris autonòmics i el finançament dels serveis prestats a la ciutadania catalana¹⁶, (arts. 206.3 i 5; 210.1 i 210.2.a, b i d; 218.2; DA 3^a1); DA 8^a, 9^a i 10^a).

A continuació, malgrat que no sigui l'objecte final del treball analitzar en deteniment cadascun dels pronunciaments de la Sentència, analitzarem succintament, quin són els principals temes que si tracten i, que es discuteixen, als sols efectes de posar en context els principals eixos del debat dintre dels quals es projecten les reivindicacions entorn al dret a decidir.

Quan a les afectacions que va provocar la STC 31/2010¹⁷ respecte a l'Estatut català presentat, i per començar l'anàlisi, s'afirma que el recurs d'inconstitucionalitat que "ha de resolverse en este procedimiento es *el primero con el que se impugna in extenso la reforma de un Estatuto de Autonomía*¹⁸", atès que els diputats del Grup Parlamentari Popular varen impugnar 136 articles, el preàmbul i disposicions, això és, més de la meitat dels preceptes del nou Estatut, ja que el total d'articles és de 223 articles. I, afegeix la Sentència que, "planteandose cuestiones de la mayor relevancia y trascendencia para la definición del modelo constitucional de distribución del poder público". Segons Tornos, "una d'aquestes qüestions, segurament la més important, és la relativa a l'abast material dels estatuts d'autonomia (la reserva estatutària) i al valor jurídic d'aquesta norma dintre de l'ordenament estatal, en particular la seva relació amb la Constitució i amb la resta de

---

14 En aquest sentit, l'EAC, en el Títol V, De les relacions institucionals de la Generalitat. L'art.183, fa esment de la creació de la Comissió Bilateral Generalitat-Estat, integrada per un nombre igual de representants d'ambdues parts, amb la intenció de participar, col·laborar i d'intercanviar informacions que facilitin trobar els mecanismes per fer un seguiment de les polítiques públiques i valorar-ne l'efectivitat.

15 Títol III, de l'EAC. Equiparant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya com a òrgan suprem de la piràmide judicial, esdevenint l'última instància de tots els processos iniciats a Catalunya, i creant un òrgan de govern del poder judicial a Catalunya, desconcentrat el Consell General del Poder Judicial.

16 En el Títol VI, capítol I, arts. 201.4 i 206.3 i .5 de l'EAC, s'estableix que "d'acord amb l'art. 138.2 de la CE, el finançament de la Generalitat no ha de comportar efectes discriminatoris envers Catalunya respecte a altres comunitats autònomes", d'acord amb aquest principi la Generalitat col·laborarà en el sistema de finances estatal "per a garantir l'anivellament i la solidaritat a les altres comunitats autònomes", a fi que es "(...) puguin assolir nivells similars al conjunt de l'Estat, sempre que portin a terme un esforç fiscal també similar (...)". Així mateix, "l'Estat ha de garantir que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament no alteri en cap cas, la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes per capita entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament".

17 Agudo, M., Álvarez, E., (coord.), Balaguer, F., Blanco, R., Cámara, G., Castellà, J.M., Fernández, G., *Fernández, R.*, (2011). Estudios sobre la Sentència 31/2010, de 28 de junio, del Tribunal Constitucional sobre el Estatuto de Autonomía de Cataluña. Madrid: Instituto de Derecho Público Universidad Rey Juan Carlos.

18 FJ 1, STC 31/2010, de 28 de juny.

normes jurídiques¹⁹".

També, s'afirma que és "*expresión de una autonomía fundamentada en la Constitución*" i garantida per aquesta per a l'exercici de la potestat legislativa, res a veure amb l'expressió d'un "*derecho a la autonomía de las nacionalidades y regiones*" -art. 2 CE-, si no que garanteix "*la gestión de sus intereses*" -art. 137 CE-.

En paral·lel amb el paràgraf anterior, i, pel que fa al *reconeixement nacional de Catalunya*²⁰, la sentència declara que *no tenen eficàcia jurídica interpretativa* les referències que el preàmbul fa a "Catalunya com a nació", i a la "realitat nacional de Catalunya". Així, el TC considera que el caràcter que li atorga el preàmbul al terme de *nació*, no pot tenir un valor jurídic interpretatiu, atès que atemptaria contra la unitat de la Nació espanyola des d'un sentit jurídic, però, sí que legitima la seva utilització quan la seva expressió representi a un col·lectiu sempre i quan no tingui un caràcter juridico-constitucional, i afegeix, (...) incluso como principio desde el que procurar la conformación de una voluntad constitucionalmente legitimada para, mediante la oportuna e inexcusable reforma de la Constitución, traducir ese entendimiento en una realidad jurídica²¹. Segons Domínguez, amb aquestes paraules "el Tribunal Constitucional marca així un camí jurídic per a la independència²²".

Encara que, aquest pronunciament "pot ser objecte de crítica sí considerem que el concepte de "nacionalitat" relacionat amb l'autonomia territorial que reconeix i empara el mateix article 2 CE, pot ser interpretat també com a sinònim o equivalent al de "realitat nacional" o de "nació", tal com es desprèn del seu significat etimològic" (...). Per tant, "l'article 2 CE també permet una lectura en clau d'Estat "plurinacional", sens perjudici del principi d'unitat que explícitament estableix"²³.

---

19 Tornos, J. (2010). "L'Estatut com a norma jurídica". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 96-100.

20 És una qüestió que ha estat treballada en seu doctrinal sobre la qual nosaltres simplement, l'apuntem però no entrarem en estudi, vegeu per tots: Viver, C; Grau, M. "La contribució del Parlament al procés de consolidació i desenvolupament de l'autogovern de Catalunya i a la defensa de la seva identitat nacional". Revista d'Estudis Autònoms i Federals, núm. 18. Octubre 2013, Pàg. 88-125. També a, Arbós X. (2010). "La nació: un pas endavant i dos enrere". Catalunya com a nació i els símbols nacionals. Especial Sentència sobre l'Estatut. Revista catalana de dret públic Pàg. 103 i 107. I, a: Domínguez, F. (2010). "Si en sentit juridicoconstitucional la Constitució no coneix cap altra nació que l'espanyola, què són les nacionalitats? la pregunta no resposta per la sentència 31/2010". Catalunya com a nació i els símbols nacionals. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut de Catalunya 2006. Revista catalana de dret públic. Pàg. 108 a 113.

21 Vista la connexió amb l'art. 2 CE, el TC conclou que "En atención al sentido terminante del artículo 2 CE ha de quedar, pues desprovisto de alcance jurídico interpretativo la referida mención del preámbulo a la realidad nacional de Catalunya y a la declaración del Parlamento de Catalunya sobre la nación catalana, sin perjuicio que en cualquier contexto que no sea el juridico-constitucional la autorepresentación de una colectividad como una realidad nacional en sentido ideológico, histórico o cultural tenga plena cabida en el ordenamiento democrático como expresión de una idea perfectamente legítima". FJ12, STC 31/2010, de 28 de juny.

22 Domínguez, F. (2010). "Si en sentit juridicoconstitucional la Constitució no coneix cap altra nació que l'espanyola, què són les nacionalitats? la pregunta no resposta per la sentència 31/2010". Catalunya com a nació i els símbols nacionals. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut de Catalunya 2006. Revista catalana de dret públic. Pàg. 112.

23 "Informe sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'EAC - Grup d'experts per encàrrec del MHP". El president, Sr. José Montilla Aguilera, d'acord amb el compromís assolit amb el Sr. Artur Mas, president del Grup Parlamentari de CiU al Parlament de Catalunya i cap de l'oposició, així com els presidents dels grups parlamentaris de SOC-CpC, ERC i ICV-EUiA, la Sra. Manuela de

Tanmateix, els vots particulars a la STC 31/2010 afinen ben poc el concepte de nacionalitat. D'una banda, "el magistrat Conde Martín de Hijas considera en el seu vot particular que nació i nacionalitat són categories conceptuals diferents i dóna a entendre que no comparteixen els mateixos atributs. No defineix, però, què és una nacionalitat, tot i que considera que la llengua és "uno de los elementos implícitamente considerados en el art. 2 CE de diferenciación entre nacionalidades y regiones". De l'altra, "el magistrat Gay Montalvo, en el seu vot particular, simplement parla de les nacionalitats com a entitats polítiques, però no les distingeix de les regions; parla de "la particularidad de los pueblos que integran la Nación española" com a requisit per poder parlar d'unitat indissoluble, però no porta l'argument més enllà". I, el magistrat Rodríguez-Zapata Pérez considera en el seu vot particular que "les nacionalitats es troben en un segon incís de l'article 2 CE que està subordinat a la Nació espanyola. No defineix, però, què són"²⁴.

Pel que fa al reconeixement de la *identitat singular de Catalunya*²⁵, i en especial pel que fa al seu caràcter nacional i al català com a llengua pròpia²⁶, el Tribunal s'hi refereix dient que la norma competent per atribuir al català la condició jurídica de llengua oficial a Catalunya és l'Estatut, ara bé, el règim de les llengües oficials es desprèn directament de la Constitució i, per tant, sobre el deure de conèixer una llengua, aquesta ha de ser la llengua castellana²⁷.

En el mateix sentit, esmenta que les administracions públiques catalanes i el poder públic estatal a Catalunya "no pueden tener preferencia por ninguna de las dos lenguas oficiales", i per això declara la inconstitucionalitat del caràcter "*preferent*"²⁸ de l'art. 6.1 EAC, que no admetria una interpretació conforme

---

Madre, el Sr. Joan Puigcercós i el senyor Jaume Bosch, respectivament. El grup d'experts integrat per: Sr. Antoni Bayona, professor de Dret Administratiu UFP; Sr. Jaume Galofré, director del Gabinet Jurídic de la Generalitat; i el Sr. Carles Viver Pi-Sunyer, director de l'Institut d'Estudis Autònoms. I, els representants parlamentaris: Sr. Jaume Bosch, Sr. Francesc Homs, Sr. Miquel Iceta, Sr. Josep Maria Pelegrí, i el Sr. Joan Ridaó, diputats d'ICV-EUiA, de CiU, del PSC, de CiU, i d'ERC al Congrés de Diputats.
<http://www.gencat.cat/eapc/revistes/RCDP/Especial_STC_Estatut/pdfs/4_b_6_Informe_STC%20_EAC.pdf>.

24 Domínguez, F. (2010). "Si en sentit jurídic-constitucional la Constitució no coneix cap altra nació que l'espanyola, què són les nacionalitats? la pregunta no resposta per la sentència 31/2010". Catalunya com a nació i els símbols nacionals. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut de Catalunya 2006. Revista catalana de dret públic. (pàg. 113).

25 És una qüestió que ha estat treballada en seu doctrinal sobre la qual nosaltres simplement, l'apuntem però no entrarem en estudi, vegeu per tots: Pons, E. "Els efectes de la STC 31/2010, de 28 de juny, sobre el règim lingüístic de l'Estatut d'autonomia de Catalunya". Revista d'Estudis Autònoms i Federals, núm. 12. Març 2011, Pàg. 120-152. També als articles de Milian, A., Muro, X., Pla, A. M., Pons, E. (2010). "La llengua". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. (pàg. 129-154).

26 Pons, E. "La llengua en la Sentència de 28 de juny de 2010". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. (pàg. 149): Sobre la decisió del TC "avala, en termes generals, la regulació lingüística estatutària i, per consegüent, les bases del model jurídicolingüístic de Catalunya, atès que considera ajustats a la Constitució (CE) la major part dels preceptes impugnats, excepte l'adjectiu *preferent* que qualifica la llengua pròpia en l'article 6.1 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (EAC), declarat nul en la part dispositiva de la Sentència. Pel que fa a la resta de previsions, dues no són examinades pel TC per manca de fonament impugnatori (art. 6.3, relatiu a l'estatus del català a la Unió Europea, i 6.5, declaratori de l'oficialitat de l'occità a la Vall d'Aran), sis són objecte d'un pronunciament interpretatiu que en condiciona la validesa en la part dispositiva (art. 6.2, 33.5, 34, 35.1 i 2, i 50.5) i la resta (art. 11; 33.1, 2, 3 i 4; 36.1 i 2; 101.3; 102.1, 2 i 4; i 147.1a) són declarats constitucionals, tot i que en certs casos prenent com a base consideracions interpretatives que no es traslladen a la decisió del TC".

27 FJ 14 i 21, STC 31/2010, de 28 de juny.

28 Pla, A.M. "El règim lingüístic en la sentència 31/2010, de 28 de juny". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

amb la Constitució, atès que el tracte preferent d'una de les llengües oficials aniria "en perjudici del equilibrio inexcusable entre dos lenguas igualmente oficiales", les quals *"en ningún caso pueden tener un trato privilegiado"*, sense perjudici que el legislador "pueda adoptar, en su caso, las adecuadas y proporcionadas medidas de política lingüística tendentes a corregir, de existir, situaciones históricas de desequilibrio". Així mateix, considera que la referència *"d'ús normal"* referit en el mateix article 6.1, descriu una realitat i per aquest motiu no el declara inconstitucional, tanmateix, i vista la declaració feta del caràcter "preferent", el que cal interpretar és que allò que es demana del català també cal que ho sigui per al castellà²⁹. Respecte el deure de conèixer el català, Milian³⁰, ens fa reflexionar sobre el sentit del deure de conèixer el castellà, quan ens trasllada a la STC 82/1986 (FJ 2 i 3), on "el Tribunal Constitucional, después de definir de manera impecable el concepto de "lengua oficial", el va desnaturalitzar respecte de les llengües oficials pròpies, en atribuir al deure de conèixer el castellà un dels efectes típics de l'oficialitat". Per això, i amb la idea d'igualar les dues llengües l'art. 6.2 EAC va incorporar el deure dels ciutadans de Catalunya de conèixer les dues llengües oficials. Amb tot el Tribunal conclou, "es en realidad el contrapunto de la facultad del poder público de utilizarla como medio de comunicación normal con los ciudadanos sin que éstos puedan exigirle la utilización de otra (...) para que los actos de imperium que son objeto de comunicación desplieguen de manera regular sus efectos jurídicos.", buidant de contingut l'oficialitat de les altres llengües espanyoles.

En relació amb l'article 35, apartats 1 i 2, el Tribunal proclama que "nada impide que el Estatuto reconozca el derecho a recibir la enseñanza en catalán y que ésta sea lengua vehicular y de aprendizaje en todos los niveles de enseñanza. Però nada permite, sin embargo, que el castellano no sea objeto de idéntico derecho ni disfrute, con la catalana, de la condición vehicular en la enseñanza"³¹. Tot i reconèixer el català, el Tribunal respon limitant aquest dret, ja que no exclou el castellà, sinó que estableix el dret i el deure de conèixer el català i el castellà al finalitzar l'ensenyament. Per consegüent, es declara la no obligatorietat del deure de conèixer el català però recorda que la CE sí obliga al deure del coneixement de la llengua castellana, així mateix en l'àmbit de l'ensenyament expressa la constitucionalitat del model lingüístic en català però, sense que això signifiqui l'exclusió del castellà com a llengua d'ensenyament. A més, referint-se als drets lingüístics garantits en l'article 33.5 de l'EAC, "el TC precisa que corresponderà al "legislador estatal competent" decidir la seva eficàcia jurídica"³². En tema lingüístic, com en tantes d'altres temes, sovintegen les referències de la

---

Barcelona. (pàg. 144): (...) una preferència que, per cert, es garantia des de feia anys a la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.

29 FJ 14 a), STC 31/2010, de 28 de juny. I, text de "l'informe sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'EAC- Grup d'experts per encàrrec del MHP".

30 Milian, A. "El règim de les llengües oficials. Comentari a la sentència del tribunal constitucional 31/2010, de 28 de juny". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. (pàg. 133).

- I, FJ 14 b), STC 31/2010, de 28 de juny.

31 FJ 24, STC 31/2010, de 28 de juny.

32 Pla, A.M. "El règim lingüístic en la sentència 31/2010, de 28 de juny". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. (pàg. 147). I, "(...) *habida cuenta de que el derecho atribuido a los ciudadanos de Cataluña lo es estrictamente "de*

sentència al principi de relació internormativa³³, bo i atribuït al legislador estatal la competència per a desplegar els manaments estatutaris. Aquesta tècnica, especialment emprada en la interpretació de les clàusules relatives a l'ordenació d'incidència en el Poder judicial, s'han acabat traduïnt sovint en un buidatge de l'eficàcia de la norma i això malgrat que l'Estatut "forma part del bloc de la constitucionalitat, per la qual cosa les seves prescripcions, un cop avalada la seva constitucionalitat, no poden ser bandejades pel legislador. Semblantment, en matèria lingüística la interpretació del TC obvia certs instruments internacionals d'incidència directa en la matèria, també jurídicament vinculant, com ara la *Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries*. Aquest conveni internacional, ratificat per l'Estat espanyol en seu del Consell d'Europa, és totalment obviat per la Sentència. De fet, l'Alt Tribunal no l'esmenta en cap dels fonaments jurídics que interpreten el contingut i l'abast de les previsions lingüístiques estatutàries"³⁴.

Sobre les *relacions amb l'Estat*³⁵, l'EAC pretenia donar més coherència al sentit d'autonomia partint del principi autonòmic que estableix l'article 2 CE. Així, d'acord amb l'article 183.1 referent a la Comissió Bilateral Generalitat-Estat com a "marc general i permanent de relació" entre els Governos, de la Generalitat i de l'Estat, el TC interpreta que és constitucional, en el sentit que no exclou altres marcs de relació, ni atorga a aquesta Comissió cap altra funció que la de cooperació voluntària en l'àmbit de les competències d'ambdós Governos, endemés de destacar per sobre de tot el caràcter irrenunciable de la competència de cada ens. Tampoc, la Sentència formula cap declaració d'inconstitucionalitat, ni interpretativa, quan es refereix a les relacions amb la Unió Europea i l'acció exterior de la Generalitat.

Un altre punt és el poder judicial a Catalunya³⁶, sobre el qual la fonamentació jurídica de la sentència esdevé

---

acuerdo con el procedimiento establecido por la legislación correspondiente", que como es indiscutible tratándose de los órganos a los que el precepto se refiere será siempre la legislación del Estado, el apartado 5 del art. 33 EAC admite una interpretación conforme con la Constitución, ya que a dicha legislación ha de corresponder no sólo el modus en que aquel derecho ha de ejercerse y hacerse efectivo, sino, antes aún, definirlo cumplidamente en su contenido y en su alcance. En este sentido, la existencia o no de eficacia jurídica de los escritos presentados en catalán a dichos órganos y, en su caso, el grado de ésta ha de ser establecido con entera libertad, dentro de los límites constitucionales -artículo 3.1 CE- por el legislador estatal competente" (FJ 21).

33 Cabellos, M.A. (2010). "Poder Judicial i model d'estat en la sentència sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya". Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 206-211.

34 Pla, A.M. "El règim lingüístic en la sentència 31/2010, de 28 de juny". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 147. (La cursiva en el paràgraf és meva).

35 Informe sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'EAC - Grup d'experts per encàrrec del MHP.

És una qüestió que ha estat treballada en seu doctrinal sobre la qual nosaltres simplement, l'apuntem però no entrarem en estudi, vegeu per tots: Pérez, M.M. "Comentari de la Sentència del Tribunal Constitucional que resol el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel PP contra l'Estatut d'autonomia de Catalunya: comissió bilateral Generalitat-Estat (art. 183 EAC)", article que s'insereix en el projecte de recerca "Reformas estatutarias y nuevos instrumentos de relación entre el Estado y las Comunidades Autónomas" (DER 2008 04108/JURI). Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 385-391. També a, Corretja, M., Vintró, J., Bernadí, X. "Bilateralitat i multilateralitat. La participació de la Generalitat en polítiques i organismes estatals, i la comissió bilateral". Revista d'Estudis Autonòmics i Federals, núm 12. Març 2011, pàg 403-443.

36 És una qüestió que ha estat treballada en seu doctrinal sobre la qual nosaltres simplement, l'apuntem però no entrarem en estudi, vegeu per tots: Aparicio, M.A.; Cabellos, M.A. "El poder judicial. El Tribunal Superior de Justícia. El Consell de Justícia de Catalunya". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Revista catalana de dret públic. (pàg.197 a 211). També a: Cabellos, M.A.; Carrillo, M.; Expósito, E.; Pisarello, G. "Els drets i les garanties jurisdiccionals". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Revista catalana

especialment incisiu, especialment a l'hora de desllindar l'àmbit competencial sobre el qual la Comunitat Autònoma pot entrar a legislar i executar, remetent-se sovint al principi de relació internormativa i, molt especialment, a les decisions que adopti el legislador estatal principalment a través de la Llei orgànica del poder judicial (LOPJ). Sobre aquesta qüestió, i atès que excedeix abastament de l'objecte d'aquesta recerca, ens remetem al contingut de la fonamentació jurídica i la doctrina que l'ha interpretat³⁷. En tot cas, amb la reforma de l'Estatut es pretenia ampliar el sostre competencial d'incidència en aquesta matèria, en diferents àmbits.

Per acabar aquest punt, comentar de les *competències de la Generalitat*³⁸ sobre l'administració de l'Administració de justícia, en el qual el TC, seguint el mateix argument anterior, declara inconstitucionals els articles 101.1 i 2 que afecten al Consell de Justícia; pel que fa a la resta de preceptes no objecta res, però, matisa que "en la fonamentació de la Sentència es dóna a la LOPJ i a altres lleis estatals a les quals es remet l'Estatut, una amplíssima llibertat de configuració de les "recomanacions" estatutàries"³⁹.

Quant a les garanties de les *competències autonòmiques* enfront les de l'Estat central (arts. 110, 111 i 112), la Sentència desactiva pràcticament tots els canvis que l'EAC havia incorporat. D'acord amb la Sentència, l'EAC pot descriure els àmbits funcionals i materials de les competències, però l'abast competencial de la Generalitat és el que estableixen la CE i la interpretació que en fa el TC.

Així, l'EAC defineix l'abast funcional de cada un dels tipus de competències i fixa les submatèries dins de cada àmbit material general especificant les potestats assumides per la Generalitat en cada cas (Títol IV, cap. II). En els seus fonaments jurídics⁴⁰, la Sentència desactiva la pretensió de l'Estatut tant en el seu abast competencial quan formula, d'una banda:

"Un límite cualitativo de primer orden al contenido posible de un Estatuto de Autonomía es el que excluye como cometido de este tipo de norma la definición de categorías constitucionales (...). El Estatuto puede atribuir una competencia legislativa sobre una determinada materia, però que haya de entender-se por competencia y qué potestades comprenda la legislativa frente a la competencia de ejecución son

---

de dret públic. (pàg. 155-178).

37 FJ 45, STC 31/2010, de 28 de juny: El Tribunal vol reforçar un cop més la figura del LOPJ.

38 És una qüestió que ha estat treballada en seu doctrinal sobre la qual nosaltres simplement l'apuntem però no entrarem en estudi, vegeu per tots: Viver, C. El tribunal constitucional, ¿"sempre, només... i indiscutible"? la funció constitucional dels estatuts en l'àmbit de la distribució de competències segons la STC 31/2010. Revista d'Estudis Autonòmics i Federals, núm 12. Març 2011. (pàg. 363-402). També, Viver, C. (2005). "En defensa dels estatuts d'autonomia com a normes jurídiques delimitadores de competències. Contribució a una polèmica juridicoconstitucional". Revista d'Estudis Autonòmics i Federals, núm. 1. Pàg. 97-130. També a, Barceló, M., Bayona, A., Bernadí, X., Carrillo, M., Corretja, M., Riu, R., et al. (2010). "Les competències". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. (Pàg. 249-381).

39 Informe sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'EAC - Grup d'experts per encàrrec del MHP.

40 FJ 57, 58, i 64, STC 31/2010, de 28 de juny. També a, Tornos, J. "L'Estatut com a norma jurídica".

presupuestos de la definición misma del sistema en el que el Ordenamiento consiste y, por tanto, reservados a la Norma primera que lo constituye".

Com en la seva delimitació competencial:

"En su condición de intérprete supremo de la Constitución, el Tribunal Constitucional es el único competente para la definición auténtica – e indiscutible- de las categorías y principios constitucionales.

A més, si l'EAC s'extralimita en l'abast funcional i material de la competència aquest tindrà un valor merament descriptiu:

(...) pueden los Estatutos de Autonomía relacionar sin definir, esto es, sin otro ánimo que el descriptivo de una realidad normativa que les en sí misma indisponible (...). En cuanto a la técnica seguida en ocasiones por el Estatuto de atribuir competencias materiales a la Generalidad que se proyectan en todo caso sobre las submaterias correspondientes (...), dicha expresión ha de entenderse en sentido meramente descriptivo de que dichas submaterias forman parte del contenido de la realidad material de que se trate".

Tanmateix, el TC admet la indefinició del text constitucional⁴¹ en la determinació i l'abast de les *competències exclusives*, i accepta que en integrar el contingut funcional de les competències assumides per la Comunitat Autònoma, "relacionar sin definir, esto es, sin otro ánimo que el descriptivo de una realidad normativa que le es en sí misma indisponible", però adverteix, que la integritat de la potestat legislativa, reglamentària i executiva de la Generalitat sobre una determinada matèria o submatèria s'exclourà si aquesta incideix en l'exercici de les competències de l'Estat derivades de l'art. 149.1CE, ja que només poden ser determinades pel Tribunal Constitucional⁴².

Així és que, les Comunitats Autònomes dins el marc constitucional poden ser titulars exclusives de potestats normatives i actes d'execució de la seva exclusiva competència, tot i respectant el límit competencial reservat a l'Estat, atès que "ninguna norma infraconstitucional puede hacer las veces de poder constituyente prorrogado o sobrevenido". Ni tan sols en el cas que tals normes reproduïssin la jurisprudència constitucional, ja que això significaria "hacerse con la función más propia del Tribunal Constitucional".

Tot seguit, el TC declara inconstitucional l'article 111 EAC⁴³, atribuït a les *competències compartides*, i en concret anul·la l'incís "com a principis o mínim comú normatiu en normes amb rang de llei, excepte en els

---

41 FJ 57, 58 i 59, STC 31/2010, de 28 de juny. I, a Fossas, E. "L'Estatut com a norma i la seva funció constitucional".

També a: Viver, C. (2005). "En defensa dels estatuts d'autonomia com a normes jurídiques delimitadores de competències. Contribució a una polèmica juridicoconstitucional". Revista d'Estudis Autònòmics i Federals, núm. 1. Pàg. 97-130

42 És per això, que de les previsions estatutàries esmentades el TC no declara la nul·litat del precepte ja que l'exclusivitat no impedeix a l'Estat exercir les competències que considerava exclusives de la Generalitat, doncs es consideren "constitucionalmente aceptables en la medida que, con la referida voluntad de descripción y de sistema, se acomoden a la construcción normativa y dogmática que cabe deducir de nuestra jurisprudencia en cada momento histórico, es decir, sin que su formalización como expresión de la voluntad del legislador orgánico estatutario suponga un cambio en su cualidad normativa, que será siempre, de no mediar una reforma expresa de la Constitución, la propia del ejercicio de nuestra jurisdicción".

43 FJ 60, STC 31/2010, de 28 de juny. I, text de "l'informe sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'EAC – Grup d'experts per encàrrec del MHP".

supòsits que es determinin d'acord amb la Constitució i amb aquest Estatut", amb l'argument que s'aparta del concepte constitucional i de bases establert pel Tribunal. També i amb la mateixa idea estén la nul·litat als arts. 120.2 i 126.2 EAC, atès que delimita l'abast de les bases estatals i, l'Estatut no pot entrar a definir-ho, com bé explica "no es assumepte a dilucidar en un Estatuto, sino sólo en la Constitución, vale decir: en la doctrina de este Tribunal que la interpreta". I afegeix que, en tot cas, els reglaments o actes executius bàsics no es poden preveure "como pura excepción al criterio que para el art. 111 EAC constituye la regla del principio (base principal o de mínimo normativo, formalizada como ley), sino como elementos de la definición del contenido y alcance de la competencia atribuida al Estado".

Finalment, el TC fa una interpretació de l'article 112 EAC⁴⁴ referent a les *competències executives*, i seguint la doctrina del constitucional el buida de contingut, tot i que indica que l'article no és inconstitucional si s'entén que no inclou una potestat reglamentària d'abast general sinó, com diu la STC 51/2006, "una competència normativa de caràcter funcional de la que resulten reglamentos internos de organización de los servicios necesarios para la ejecución de regulación de la propia competencia funcional de ejecución y del conjunto de actuaciones precisas para la puesta en práctica de la normativa estatal". I, exposa que la potestat reglamentària de la Generalitat "queda limitada a la emanación de reglamentos de organización interna y de ordenación funcional de la competencia ejecutiva autonómica".

La STC 31/2010 queda prou lluny de la STC 247/2007, sobre les funcions constitucionals dels Estatuts d'Autonomia, entre elles les funcions competencials, en que afirmava que "desempeñan un papel de gran relevancia para la configuración del sistema de reparto de competencias entre el Estado y las Comunidades Autónomas"⁴⁵. A més, no cal oblidar que l'autonomia fonamentada en la Constitució i tal com estableix l'article 137 CE, garanteix que les Comunitats Autònomes gaudeixen d'autonomia per la gestió dels seus interessos.

En relació a l'últim punt referent al *sistema de finançament*⁴⁶ a l'EAC, l'objectiu de la Generalitat era regular la gestió dels tributs recaptats a Catalunya i una modificació dels mecanismes d'anivellament i solidaritat, però, tot i que pot regular la hisenda autonòmica, aquesta està subjecta a la CE, al que pugui establir la Llei Orgànica de Finançament de les Comunitats Autònomes (LOFCA), i al que s'hagi d'acordar en el Consell de

---

44 FJ 61, STC 31/2010, de 28 de juny. I, text de "l'informe sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'EAC - Grup d'experts per encàrrec del MHP".

45 Fossas, E. (2010). "L'Estatut com a norma i la seva funció constitucional". Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. (pàg. 93). Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Generalitat de Catalunya.

46 És una qüestió que ha estat treballada en seu doctrinal sobre la qual nosaltres simplement l'apuntem però no entrarem en estudi, vegeu per tots: Alonso, LM., Arias, M.D., Bosch, N., Vilalta, M., Fernández, J.A., Pagès, et al. (2010). "El Finançament". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 417 a 453.

Política Fiscal i Financera⁴⁷. Precisament, sense cap mena de dubte, el capítol del finançament ha estat un dels arguments més esgrimits en els debats previs i posteriors a la reforma estatutària i continua ocupant un lloc preeminent en el catàleg de greuges de Catalunya⁴⁸.

En aquest sentit, l'Estatut per aconseguir el seu objectiu incorpora diversos preceptes, en concret les disposicions vuitena, novena i desena i, l'article 206, apartats 3 i 5. Pel que fa a les disposicions, aquestes preveuen la *cessió de determinats impostos de la Generalitat i el percentatge de cessió del seu rendiment respectiu*.

Respecte a la previsió sobre la cessió d'impostos en les disposicions, el TC admet la seva constitucionalitat, però desposseint-la de valor normatiu en el sentit que: "únicamente puede traducirse en el compromiso de la Generalidad y el Estado a acordar en Comisión Mixta – con sujeción a lo dispuesto en el marco de la cooperación multilateral y al ejercicio de las facultades de coordinación que competen al Estado en materia financiera- la elaboración y el contenido de un proyecto de ley ordinaria cuya sustanciación como expresión de la voluntad legislativa depende de la plena libertad de las Cortes Generales"⁴⁹.

Quant a l'article 206, regula la *participació en el rendiment dels tributs estatals i mecanismes d'anivellament i de solidaritat*, i s'estableix en els apartats 1 i 2 que la Generalitat per finançar els seus serveis i competències s'ha de basar en criteris de necessitats de despesa, ha de tenir en compte la seva capacitat fiscal i ha de participar en el rendiment dels tributs estatals cedits. Els apartats 3 i 5 regulen els principis d'anivellament i solidaritat amb les altres Comunitats Autònomes i el *principi d'ordinalitat*.

En concret, l'apartat 3 de l'art. 206, estableix que "els recursos de que disposi la Generalitat es poden ajustar a fi que l'Estat pugui garantir que els serveis d'educació, de sanitat i altres serveis socials essencials de l'estat del benestar prestats pels diferents governs autonòmics, puguin assolir nivells similars al conjunt de l'Estat, *sempre que portin a terme un esforç fiscal també similar*". És a dir, l'Estatut marca un límit, una condició perquè altres comunitats autònomes puguin beneficiar-se de recursos destinats als mecanismes d'anivellament i solidaritat, cal que aquestes facin un esforç fiscal similar.

---

47 FJ 130, STC 31/2010, de 28 de juny. També, Tornos, J. "L'Estatut com a norma jurídica".

48 Pons, J., Tremosa, R. (2005). "L'espoli fiscal: una asfíxia premeditada". Editorial 3i4. Barcelona.
En aquest, CiU en el programa electoral de les eleccions nacionals 2010, situava el pacte fiscal "com una de les primeres prioritats d'aquest dret a decidir, com és la gestió plena dels nostres recursos econòmics a través d'un model de finançament propi". I proposaven que "Catalunya disposi d'un model de finançament propi amb l'objectiu de poder gestionar i decidir sobre la totalitat dels recursos tributaris de Catalunya". <http://convergenca.cat/wp-content/uploads/FETSXCAT_Programa_electoral1-1.pdf>

49 FJ 137, STC 31/2010, de 28 de juny.

-Vintró, J. (2010). "Valoració General de la Sentència 31/2010". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 62.

Quan als criteris de solidaritat el TC declara inconstitucional el requisit de l'esforç fiscal similar, atès que és una competència exclusiva de l'Estat regular les competències financeres entre les Comunitats Autònomes, així mateix el Tribunal declara que tot i que l'EAC no defineix exactament quin ha de ser el nivell d'esforç fiscal de les altres Comunitats Autònomes, defensa que és l'Estat qui té la competència atribuïda, interpretant que és la CE la que estableix un sistema en el qual és l'Estat qui ha d'adoptar les decisions fonamentals sobre recursos i solidaritat en un marc multilateral de cooperació i coordinació⁵⁰, i no un Estatut d'Autonomia. En el mateix sentit, l'apartat 5 de l'art. 206 preveu un altre mecanisme d'anivellament, el principi d'ordinalitat, *la garantia que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament no alteri la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes per capita entre les Comunitats Autònomes existent abans de l'anivellament*. El TC entén que el principi no és només correcte sinó que ja es troba recollit a l'art. 138.1 CE, en el sentit que les Comunitats Autònomes més riques no poden restar situades en pitjor condició d'aquelles que han gaudit de la seva solidaritat. El Tribunal fa la seva interpretació, i estableix un límit quan afirma que "la garantía del Estado a que se refiere este precepto sólo operaría cuando la alteración de la posición de la Comunidad Autónoma de Cataluña se debiera, no a la aplicación general de los mecanismos de nivelación, sino exclusivamente a la aportación que realizase Cataluña como consecuencia de su posible participación en dichos mecanismos"⁵¹. Però, com amb encert adverteix el constitucionalista M.A. Aparició⁵², "la normativitat de la Constitució pot anar perdent transparència per raons molt diverses: si es permet la comparació organicista, això pot ocórrer tant per l'enfosquiment del mateix text constitucional com per la pèrdua de l'adequada força de visió de qui ha d'analitzar-la i aplicar-la; és a dir, per la pèrdua de normativitat de la Constitució i per l'augment del contingut polític de qui ha de defensar-la". Així és que, la resolució del Tribunal Constitucional (TC) va conlllevar uns efectes jurídics que va provocar la desactivació de la majoria dels objectius perseguits en el nou Estatut, ja fos mitjançant l'anul·lació de preceptes, via *declaració d'inconstitucionalitat* o, alterant el sentit de les normes interpretades, a través de l'anomenada *interpretació conforme*.

En conseqüència, en la resolució dels recursos d'inconstitucionalitat interposats contra l'Estatut, el TC va acabar resolent la declaració d'inconstitucionalitat d'alguns dels seus preceptes, i emprant tècniques pròpies de les sentències interpretatives acaba negant eficàcia jurídica a molts d'altres en uns termes que han suscitat

---

50 En relació als arts. 149.1.14; 133.1; 138, 156 i 157 de la CE.

- FJ 134, STC 31/2010, de 28 de juny: "(...) al Estado le corresponde, ex art. 149.1.14 CE en su conexión con los arts.138.1 y 157.3 CE, regular el ejercicio de las competencias financieras de las Comunidades Autónomas y fijar los niveles de contribución a la nivelación y a la solidarida (...). En este contexto, la determinación de cuál sea el esfuerzo fiscal que hayan de realizar las Comunidades Autónomas es cuestión que sólo corresponde regular al propio Estado, tras las actuaciones correspondientes en el seno del sistema multilateral de cooperación y coordinación constitucionalmente previsto".

51 FJ 134, STC 31/2010, de 28 de juny.

52 Aparició. M.A. (2010). "Alguna consideració sobre la Sentència 31/2010 i el rol atribuït al Tribunal Constitucional". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 24.

intenses crítiques doctrinals⁵³. Les paraules de Corretja⁵⁴ reforcen aquesta percepció i resumeixen molt bé quina ha estat la posició del TC amb la STC 31/2010 quan afirma que aquest "niega la eficàcia jurídica del Estatuto y declara que su texto, aunque se trata de una ley orgánica estatal, no es vinculante para el Estado, que sus disposiciones no le obligan, de forma que el Estado puede aprobar leyes en ámbitos de competencia exclusiva de la Generalitat y que puede ignorar y no aplicar los principios del Estatuto en materia de financiación".

2- Escenari Parlamentari: forjant consensos

Hom no pot afrontar l'estudi del procés, sense prendre en consideració l'escenari polític i parlamentari que va propiciar-lo. Per bé que pot discutir-se en quin moment concret pot situar-se la gènesi d'aquesta reivindicació política, sense cap mena de dubte l'inici del procés de reforma de l'Estatut constitueix un punt d'inflexió decisiu. Ens situem doncs a l'any 2002, quan el Parlament de Catalunya inicià el procés de reforma de l'Estatut d'autonomia⁵⁵, que fou aprovat en sessió Plenària al Parlament el 30 de setembre de 2005, s'envià a

---

53 Alguns autors qüestionen la decisió del TC, entre altres:

- Aparició, M.A. (2010). "Alguna consideració sobre la Sentència 31/2010 i el rol atribuït al Tribunal Constitucional". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. (pàg. 27) : (...) " La qüestió és que no és admissible que s'hagi substituït el judici jurídic pel judici polític", per part del Tribunal Constitucional.

- Albertí, E. (2010). "Alguna consideració sobre la Sentència 31/2010 i el rol atribuït al Tribunal Constitucional". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. (pàg. 21) : (...) el Tribunal " ha devaluat el significat i la funció dels estatuts d'autonomia" (...) "amb la qual cosa ha deixat pràcticament sense sentit una de les peces essencials sobre les quals es construeix l'Estat autòmic espanyol".

- Carrillo, M. (2010). "Después de la sentencia, Un Estatuto desactivado". El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho. Núm. 15. (pàg. 26-36): "De esta forma queda enervada la función del Estatuto como norma institucional básica de la Generalitat, para ejercer una función complementaria de la Constitución. Lo cual trastoca y desactiva la posición jurídica del Estatuto, en un sistema constitucional descentralizado como el español en el que por el carácter abierto del Título VIII CE, los Estatutos habían de ser la norma infraconstitucional para completar la delimitación del ámbito de autogobierno de las diversas CCAA. (pàg.28).

- Ridaó, J. (2014). "La consulta y el "problema catalán". ¿De la conllevancia al Estado?". El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho. Núm. 42. (pàg. 66-77). Respecte a la reforma de l'Estatut: "aunque el texto fue acordado e incluso laminado por las Cortes Generales, (...), una vez refrendado en las urnas fue desactivado por un Tribunal Constitucional groseramente politizado y con evidentes vicios de legitimidad. En efecto, el Tribunal, actuando displicentemente y con total falta de deferencia hacia el legislador se erigió en un nuevo poder constituyente" (pàg.72). Respecte a la percepció a Catalunya: (...) "la Sentencia cerraba la puerta de forma abrupta a la adaptación dinámica de un modelo autonómico incapaz de encajar sus aspiraciones de autogobierno. En otras palabras, que la Sentencia fijaba los hitos del Estado autonómico, ignorando deliberadamente que esta operación debe ser producto de la acción política" (...) el Máximo Interprete ha agotado el periplo interpretativo de la Constitución territorial y en el terreno político avanzan cada vez más las tesis centralistas y que buscan adelgazar las comunidades autónomas (...) (pàg.73).

54 Corretja, M. (2014). "El derecho a decidir en clave económica". El derecho a decidir: un dialogo italo-catalán. Institut d'Estudis Autonòmics. Barcelona. (pàg. 203).

55 Text ponència. Proposta de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya elaborada per una ponència del conjunt dels grups parlamentaris. (Tram. 206-00001/07 i 206-00002/07). Cinquè període. VII legislatura. BOPC núm. 208, d'11 de juliol de 2005.

- Informe ponència. Proposta de reforma de l'Estatut d'autonomia. (Tram. 206-00003/07). Cinquè període. VII legislatura. BOPC, núm. 211, de 28 de juliol de 2005.

- Dictamen del Consell Consultiu. Proposta de Proposició de llei orgànica per la qual s'estableix l'Estatut d'autonomia de Catalunya i es deroga la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. (Tram. 206-00003/07). Cinquè període. VII legislatura. BOPC, núm. 217, de 6 de setembre de 2005.

- Proposta aprovada pel Ple del Parlament, sessió núm.66, 30.09.2005. Proposta de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. (Tram. 206-00003/07). Cinquè període. VII legislatura. BOPC, Núm. 224, de 3 d'octubre de 2005.

En paraules de Carles Viver:"El Estatuto surge porque en Cataluña se llega a la convicción de que hay poco poder político, pocos recursos económicos y poco reconocimiento nacional. Y esto era una evidencia en sí misma". Text extret de l'article de Roselló, J. (2014), publicat a "Análisis de las estrategias y negociaciones de los grupos parlamentarios catalanes en su aspiración de un mayor

les Corts Generals per a la tramitació com a Llei orgànica, un cop debatut per les dues Cambres, el projecte de reforma de l'Estatut va ser aprovat a Catalunya per referèndum popular el 18 de juny de 2006, i, finalment el 19 de juliol de 2006, la nova *Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya*⁵⁶, fou sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I⁵⁷.

Ja que en aquest moment, el debat polític transcendeix abastament de l'escenari parlamentari i de tots és sabut, i l'hemeroteca en dóna bon testimoni, que durant la tramitació del text va sorgir una campanya des de diversos fronts contra la proposta del nou Estatut, així, en un ambient constantment conflictiu amb debats oberts des de sectors polítics, jurídics i com no mediàtics, amb missatges provocadors com, Catalunya contra Espanya, insolidaritat de Catalunya pel que fa en qüestions econòmics, discriminació als castellanoparlants en territori català, o l'enunciat a boicotejar productes catalans, sobretot vinícoles, no és fa estrany que el desenllaç, a favor i en contra, respecte la reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya i les novetats que apuntava no es fessin esperar. Semblantment, significativa va ser la campanya de recollida de signatures endegada pel Partit Popular (uns quatre milions), per portar a cap en el Congrés una proposició no de llei de sol·licitud de la celebració d'un referèndum a tota Espanya en contra de l'Estatut de Catalunya⁵⁸, o, els set recursos d'inconstitucionalitat interposats per Diputats i Diputades del Grup Parlamentari Popular, que van donar lloc a l'esmentada STC 31/2010. A favor, la consegüent reacció, primer, de bona part de la ciutadania, i més tard de partits polítics. Aquest esperit de protesta que es va anar despertant en el teixit civil, social i polític, conforme s'anava esdevenint i succeint la tramitació del text de l'Estatut. El més que controvertit procés decisor en l'adopció de la resolució de la sentència del TC 31/2010 -amb recusacions, canvis de ponents, falta de consens polític per renovar-ne la composició i constants titulars als mitjans sobre quin seria el sentit de la decisió que es perllongarien durant quatre anys- varen acabar abocant a l'Alt Tribunal a una crisi de credibilitat sense precedents i constituïrien el motor de les primeres manifestacions massives de la ciutadania expressant descontentament i voluntat de canvi. Es començaven a forjar les bases d'un moviment cívic sense precedents en la història més recent, que trobaria en les manifestacions multitudinàries de la Diada una via per donar visibilitat a les seves reclamacions. El procés i les reclamacions d'un referèndum d'independència per a Catalunya començava a fer les primeres passes i adquiria ressò internacional.

Així, es comencen a activar les propostes des del Govern, es comencen a instrumentalitzar els fòrums a favor

---

autogobierno. El caso del Estatuto de Autonomia de Catalunya 2006 y su similitud con el proceso por el derecho a decidir". El futuro territorial del Estado español: ¿centralización, autonomía, federalismo, confederación o secesión? Valencia: Tirant lo Blanch. (pàg. 543).

56 Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña. BOE, núm. 172, de 20 de julio de 2006. Referencia: BOE-A-2006-13087. <<http://www.boe.es/buscar/pdf/2006/BOE-A-2006-13087-consolidado.pdf>>. DOGC, núm. 4680, de 20 de juliol de 2006. <<http://www.parlament.cat>>

57 Extret de la web del Parlament de Catalunya: <<http://www.parlament.cat/document/cataleg/48089.pdf>>

58 En la qual preguntaven: "¿Considera conveniente que España siga siendo una única Nación en la que todos sus ciudadanos sean iguales en derechos y obligaciones, así como en el acceso a las prestaciones públicas?". Barceló, M. (2015). Pàg.78. <<http://www.elmundo.es/elmundo/2006/04/25/espana/1145924816.html>>

del dret a decidir. Tot plegat dóna lloc, al sorgiment de fòrums i organitzacions amb la vista posada a reunir a la població i a la convocatòria de manifestacions massives que es repeteixen cada any, entre elles⁵⁹, la del febrer de 2006 quan la "*Plataforma del Dret de Decidir*", va convocà i organitzà, abans que fos aprovat l'Estatut al Congrés dels Diputats, la que és podria considerar la primera manifestació reclamant un dret a decidir sota el lema "*Som una nació i tenim dret a decidir*"; tot seguit, al maig de 2006, tot i que el Congrés aprovà un text amb importants modificacions, s'hi interposen els esmentats recursos d'inconstitucionalitat, esmentats anteriorment, amb la qual cosa la "*Plataforma del Dret de Decidir*" torna a mobilitzar la ciutadania convocant pel desembre de 2007 la segona manifestació amb el lema "*Som una nació i diem PROU!*" i a la que si suma els partits polítics de CiU, ERC, ICV, EUiA i la CUP, entre de molts altres partits de caràcter més minoritaris, així com dues-cents entitats dels Països Catalans i una cinquantena de personalitats de la societat civil.

Les reivindicacions van agafant un nou pols, i al setembre de 2009, el "*Moviment Arenyenc per a l'Autodeterminació*"⁶⁰ amb el suport tant de particulars com de diverses entitats de la societat civil, com Òmnium Cultural, Plataforma pel Dret a Decidir, Sobirania i Progrés, Sobirania i Justícia, Deu Mil per l'Autodeterminació, llança una consulta popular no oficial a nivell municipal sobre la independència de Catalunya, que es succeirà a cinc-cents quaranta nou ciutats i pobles de Catalunya i en set països estrangers.

Al juny de 2010, el TC dictà la Sentència 31/2010, donant resolució als recursos presentats en contra de l'Estatut català, i que "constitueix una de les decisions del Tribunal Constitucional de més relleu en matèria d'organització territorial de l'Estat i que pot figurar al costat d'altres sentències que han influït de manera molt notable, i en sentits diversos, en el desenvolupament de l'Estat autònic a Espanya"⁶¹. Així és que, al juliol de 2010, Òmnium Cultural convocà una manifestació massiva i unitària en resposta a la Sentència del Tribunal amb el lema "*Som una nació, Nosaltres decidim*", acte promogut per la societat civil al qual tota la ciutadania hi és convocada i, amb el suport de la majoria dels partits polítics representants al Parlament de Catalunya (amb excepció del PPC i C's), així com dels sindicats i prop de 1.600 entitats. L'11 de setembre de 2011, la diada s'emmarca en un context polític per la polèmica per la llengua, provocada per l'auto del TSJC contra la immersió lingüística en català a l'escola, que obliga a la Generalitat a adaptar el model lingüístic per a que el castellà sigui, també, llengua vehicular a l'escola. A l'any 2012, es funda l'Assemblea Nacional

---

59 Barceló, M., López, J., Riera, E., Rocher, F. (2015). Dins Mercè Barceló. *Elements per a una proposta de construcció jurídica del dret a decidir*. Fòrum sobre el dret a decidir (II). Els drets de les minories. La construcció jurídica i política del dret a decidir (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 94. Generalitat de Catalunya. També, a <www.google.cat>

60 Consulta en què es preguntava; "Està d'acord que Catalunya esdevingui un Estat de dret, independent, democràtic i social, integrat a la Unió Europea?"

"El 'sí' a la independència de Catalunya ha arrasat aquest diumenge a la consulta popular que s'ha fet a Arenys de Munt i ha guanyat amb un 96,3% dels vots (2.569 vots) davant el 2,2% del no (61 vots), l'1,1% de vots en blanc (29 vots) i el 0,4% de nuls (12 vots)". <<http://www.naciodigital.cat/lleida/noticia/3995/si/independencia/arrasa/arenys/munt/ara/berga/tamb/vol/fer/consulta>>

61 Albertí, E. (2010). "La Sentència 31/2010: Valoració General del seu impacte sobre l'Estatut i l'estat de les autonomies".. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona. Pàg. 11.

Catalana (ANC), amb l'objectiu d'assolir, per mitjans democràtics, la independència de Catalunya.

Des d'aquest moment l'ANC juntament amb Òmnium Cultural seran els organitzadors de les mobilitzacions més massives⁶² que es portaran a terme a Catalunya així, la Diada de l'11 de setembre de 2012, on entre sis-centes mil i un milió i mig de persones (segons les fonts) es varen manifestar amb el lema "*Catalunya, un nou estat d'Europa*"; a la Diada de 2013, es forma una cadena humana des de Port Bou fins a Alcanar (*la Via Catalana*); la Diada de 2014, amb el lema "*9-Novembre, votarem i guanyarem*"; la Diada de 2015, amb la "*Via Lliure*"; i, fins a l'actualitat, la Diada de 2016, amb el lema "*A punt*", i amb marxades vers les ciutats de Barcelona, Tarragona, Lleida, Salt i Berga, van voler simbolitzar que Catalunya és un país en moviment cap a la independència.

Amb aquesta seqüència d'actes de protesta he volgut exemplificar com de decisiu han estat fins a dia d'avui les manifestacions ciutadanes, reivindicatives i pacífiques, recolzant l'Estatut i en contra de la decisió del TC, i, com aquestes han anat succeint paral·lelament a tota la tramitació del text estatutari, com una via de sortida cap a un procés sobiranista.

En efecte, el no conformisme dels ciutadans⁶³ ha estat el revulsiu perquè el dret a decidir s'anés desenvolupant i redirigint, doncs s'ha passat del reclam d'un dret a decidir "limitat a una reivindicació especialment econòmica i en el marc de l'autogovern estatutari"⁶⁴, a un altre clam, que a resultes de la Sentència, és a dir, de "la desactivació o eliminació de totes les garanties que l'Estatut pretenia establir"⁶⁵, aquest sigui sobre la independència de Catalunya. De manera que des d'aquella llunyana manifestació de l'11 de setembre de 1977 a Barcelona, un any després de la primera Diada permesa oficialment a Sant Boi de Llobregat un cop mort Franco, sota la crida de "Volem l'Estatut", no deixa de ser paradigmàtic que el poble català continuï surtin al carrer.

Probablement, unes de les principals conseqüències polítiques que hagi originat la Sentència a bona part de

---

62 ARA: Un milió i mig de manifestants per la independència de Catalunya, 11/09/2012. <http://www.ara.cat/especials/gentada-centre-Barcelona-mitja-manifestacio_0_772122901.html> ARA: Els catalans fan via: una cadena humana massiva reivindica la independència, 11/09/2013. <http://www.ara.cat/especials/via-catalana-cadena-humana-preparada_0_991101096.html> La Vanguardia: Catalunya muestra su Via al mundo, 12/09/2013 <<http://www.lavanguardia.com/politica/20130911/54382311472/via-catalana-realidad.html>> La Vanguardia: Catalunya dibuja la enorme V de la Diada con la que reclama votar el 9-N, 12/09/2014. <<http://www.lavanguardia.com/politica/20140911/54415871043/catalunya-v-de-la-diada.html>> La Vanguardia: El independentismo vuelve a mostrar su fuerza con la Via Lliure en plena campaña, 12/09/2015. <<http://www.lavanguardia.com/politica/20150911/54436444905/via-lliure-participacion.html>>

63 Quan parlem de ciutadania és en referència als darrers sondejos d'opinió que mostren la disconformitat i discrepància en vers la decisió del TC i el funcionament de les institucions.

64 Barceló, M., López, J., Riera, E., Rocher, F. (2015). Dins Mercè Barceló. *Elements per a una proposta de construcció jurídica del dret a decidir*. (pàg.80). Fòrum sobre el dret a decidir (II). Els drets de les minories. La construcció jurídica i política del dret a decidir (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 94. Generalitat de Catalunya.

65 Barceló, M., Bernadí, X., Vintró, J. (2010). "Balanz i Perspectives". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Barcelona. (pàg. 488).

la població, i que posteriorment va donar l'impuls necessari al nou procés, les trobem en la desconfiança i la desafecció vers l'Estat i les institucions públiques a les quals representen. Però, també, al fet que posa en qüestió, com mai abans, la viabilitat d'un eventual desenvolupament o adaptació de l'Estat autònom i la seva funció integradora⁶⁶. Així, ho van reflectir diversos autors i sectors doctrinals, "dentro del marco autonómico no podemos alcanzar la sociedad y la Catalunya que queremos; articular la diversidad es una vía muerta porque en España no hay voluntad de buscar soluciones; solo hay una alternativa la vía soberanista, crear estructuras de Estado"⁶⁷. O, el mateix ponent de la Constitució, Miquel Roca, que va qualificar la postura de la següent manera: "Que nadie se equivoque, España tiene un problema. Esta sentencia no resuelve nada y lo reabre todo. Porque si alguna cosa pone de manifiesto, es que se tendrá que reconsiderar el pacto constituyente y definir unas nuevas bases para la convivencia en España. El proyecto común del 78 se ha agotado. El Tribunal Constitucional lo ha enterrado. Alguien tendrá que definir las bases de este nuevo proyecto y comprobar si hay voluntad de hacerlo. Algunos no quieren y el Tribunal les ha dado la razón"⁶⁸.

De manera que, amb la remor de fons que havia generat la decisió del TC dictant la STC 31/2010, Convergència i Unió va guanyar les eleccions autonòmiques del 28 de novembre de 2010⁶⁹, amb un

---

66 Barceló, M., Bernadí, X., Vintró, J. (2010). "Balanz i Perspectives". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic. Barcelona. (pàg. 493-494).
El País. "El difícil encaix del crit i la sordesa". <http://cat.elpais.com/cat/2015/11/18/cultura/1447873098_353960.html>, 19/11/2015.
El País. "Carles Viver, l'oracle jurídic". <http://cat.elpais.com/cat/2015/02/13/catalunya/1423853480_343237.html>, 13/02/2015.

67 Melià, J. (2014). "El derecho a decidir: legitimidad y democracia. El caso catalán". El futuro territorial del Estado español: ¿centralización, autonomía, federalismo, confederación o secesión? Valencia: Tirant lo Blanch. (pàg. 529-530).

- Fins i tot el president Montilla va proclamar que "la sentencia del Estatut es un «fracaso» para el PP y, al tiempo, expresar su «indignación» con el Constitucional". El Periodico, de 3 de juliol de 2010. <<http://www.elperiodico.com/es/noticias/politica/20100703/montilla-sentencia-del-constitucional-debilita-unidad-espana/362975.shtml>>

68 <<http://www.lavanguardia.com/politica/20100630/53955413265/espana-tiene-un-problema.html>>. Declaracions de M. Roca a La Vanguardia, el 30-06-2010 i, recollides a Melià, J. (2014). "El derecho a decidir: legitimidad y democracia. El caso catalán". El futuro territorial del Estado español: ¿centralización, autonomía, federalismo, confederación o secesión? Valencia: Tirant lo Blanch. (pàg. 530).

69 Amb un cens electoral de 5.363.688, una participació del 58,78% i una abstenció del 41,22%, l'arc parlamentari resultant d'aquests comicis autonòmics va ser el següent: CiU 62 escons; PSC 28 escons; PP 18 escons; ICV-EUiA 10; ERC 10; SI 4 escons; C's 3. <<http://www.parlament.cat/document/composicio/150360.pdf>>

Alguns dels punts dels programes electorals dels principals partits que concorren a les eleccions, per verificar en quins termes es posicionen sobre l'objecte del TFG, pel que fa a CiU: Exigirem la immediata revisió del sistema de finançament de la Generalitat (...) apropar-nos a un sistema fiscal propi és l'opció que maximitzaria els resultats (...) Reclamarem que la Generalitat tingui la titularitat de tots els impostos suportats a Catalunya (...) i, que l'Estat espanyol traspassi o delegui a la Generalitat de Catalunya les competències normatives i de tots els impostos suportats a Catalunya. (...) modificacions de la fiscalitat estatal orientades a definir un sistema fiscal més just, amb millors capacitats redistributives (...) Les aspiracions d'autogovern del poble de Catalunya no poden tenir, doncs, cap més límit que la democràcia. A través de l'exercici del dret a decidir, proposem un camí possible i real per assolir l'autogovern que Catalunya necessita i reclama. Per això situem, entre d'altres, la proposta d'un model de finançament propi com un dels grans objectius per als anys vinents. <http://convergencia.cat/wp-content/uploads/FETSXCAT_Programa_electoral11-1.pdf>

Respecte al PSC: Apostarem per una reforma de la Constitució, amb el consens necessari, que reforci tots els instruments federals de l'Estat, fent d'Espanya un veritable Estat federal (...) Desplegarem íntegrament l'Estatut (...) Finalitzarem la transferència de totes les competències previstes a l'Estatut ... Treballarem per desenvolupar, sense cap renúncia, tot el potencial d'autogovern de l'Estatut referendat per la ciutadania, malgrat la Sentència del Tribunal Constitucional, i per recuperar i reforçar l'esperit del pacte constituent. Ho farem, entre d'altres, en matèria de justícia; en matèria d'ús del català davant els òrgans constitucionals i jurisdiccionals d'àmbit estatal; en matèria de règim local; (...) Des del convenciment que Catalunya és una nació, vetllarem i promourem l'adopció d'accions amb el finançament corresponent, pel reconeixement i la defensa per part de l'Estat de la diversitat i la pluralitat lingüístiques, culturals i nacionals dels pobles d'Espanya, com a riquesa del conjunt de l'Estat.

<http://www.socialistes.cat/files/2010_programa_eleccions_al_parlament_de_catalunya_2010_cat.pdf> I, el PP: El modelo de Estado descentralizado de España ha sido altamente beneficioso para Cataluña. Ahora es el momento de ahondar en este modelo con una

programa electoral que impulsava a negociar amb l'Estat una proposta de pacte fiscal inspirat amb el concert econòmic que s'aplica al País Basc i Navarra⁷⁰, i amb el qual la Generalitat podria recaptar tots els tributs i disposar d'una agència tributària pròpia. A més a més, amb la idea de situar el pacte fiscal "com una de les primeres prioritats d'aquest dret a decidir, com és la gestió plena dels nostres recursos econòmics a través d'un model de finançament propi⁷¹". En el mateix sentit, i a proposta del Govern català, l'Institut d'Estudis Autònoms redactava un informe en el qual destacava que la Constitució no conté un model de finançament autòmic sinó només alguns principis i que es podria acordar un model similar al del concert per a Catalunya sense necessitat de reforma constitucional ni estatutària, amb una simple modificació de la LOFCA⁷².

Però, en la reunió celebrada a La Moncloa, el 20 de setembre de 2012, entre el president de la Generalitat (Artur Mas) i el president del Govern espanyol (Mariano Rajoy) per negociar la "proposta", aquest la va rebutjar perquè "és contrari a la Constitució", i advertint al president Mas, que combatrà qualsevol postura que "cuestione el marco constitucional", a més d'afegir un "no, a la divisió o a la inestabilitat institucional⁷³".

3- Revisió de les Iniciatives des de les institucions polítiques catalanes (2012-2015)

En relació amb el *dret a decidir* es consideraven dues possibilitats, d'una banda el *referèndum autòmic*, regulat per la Llei del Parlament de Catalunya 4/2010, en desenvolupament de l'art. 122 de l'EAC de 2006; de l'altra, la convocatòria d'una *consulta popular* regulada mitjançant llei catalana, també, en desenvolupament de l'art. 122 de l'EAC de 2006 i d'acord amb la doctrina del TC en las SSTC 103/2008 i 31/2010.

---

desacomplejada segunda descentralización, esta vez hacia los municipios. (...)

Cataluña es España. (...) Queremos una Cataluña fuerte en una España fuerte y lo queremos hacer desde el sentimiento mayoritario de la sociedad catalana: unos ciudadanos que nos sentimos tan catalanes como españoles. Por eso te vamos a dar la garantía que el Partido Popular no va a apoyar a ningún gobierno ni ningún partido que apoye la independencia de Cataluña ni que promueva referendums ni consultas independentistas. Además queremos que ese sentimiento de la mayoría de catalanes y catalanas se traslade a nuestra escuela. (...) Por eso vamos a revisar los currículums para que se profundice en el sistema educativo el conocimiento de la realidad social, política y cultural de España, desde una visión positiva (...) Revisar los textos legislativos de las CCAA y del Estado, dentro de las competencias de cada cual, que afectan al mercado, para eliminar las trabas al mercado. Garantizar la libertad lingüística para que las lenguas no sean un freno a la libertad de movimientos de los trabajadores europeos y españoles.
<http://www.ppcatalunya.com/wp-content/uploads/2010/programa_castellano_LWR1.pdf>

70 Corretja, M. (2014). "El derecho a decidir en clave económica". El derecho a decidir: un dialogo italo-catalán. Institut d'Estudis Autònoms. Barcelona. Pàg. 204: Tot i que a diferència del model Vasc, "el pacto fiscal propuesto por Cataluña sí que incluye un mecanismo de solidaridad". (...). I, l'informe de l'IEA destaca que "la Constitución no contiene un modelo de financiación autonómica sino solo algunos principios y que se podría acordar un modelo similar al del concierto para Cataluña sin necesidad de reforma constitucional ni estatutaria alguna, con una simple modificación de la LOFCA".

71 Ridao, J. (2014). "El dret a decidir: la consulta sobre el futur polític de Catalunya" (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 90, pàg. 24-25.

72 Viver, C.; Martín, G. (2013). "Informe sobre l'aplicació a Catalunya d'un nou model de finançament basat en el concert econòmic". *Tres informes de L'institut d'Estudis Autònoms sobre el pacte fiscal, les duplicitats i les consultes populars*. Barcelona.

73 El País, 20 de setembre de 2012: <http://politica.elpais.com/politica/2012/09/20/actualidad/1348144748_908210.html>
- La Vanguardia: "Mas enterra el pacte fiscal davant el 'no' de Rajoy i emplaça a prendre decisions", 20 de setembre de 2012: <<http://www.lavanguardia.com/politica/20120920/54350609421/artur-mas-rajoy-pacto-fiscal-decisiones.html>>

Després de la demanda expressada pels ciutadans de Catalunya el juliol de 2010 a causa de la STC 31/2010, com també, la gran manifestació en la Diada de Catalunya de 2012, amb el rebuig de la proposta del pacte fiscal, el president de la Generalitat, durant el debat de política general al Parlament el setembre de 2012, va convocar unes noves, i avançades, eleccions autonòmiques pel 25 de novembre de 2012. Tal com ja havia vaticinat en la roda de premsa sortint de la reunió amb Mariano Rajoy⁷⁴.

La idea era la convocatòria d'una consulta sobre el futur polític de Catalunya amb o sense l'autorització de l'Estat, "La consulta s'ha de produir en qualsevol cas. Si es pot fer per la via del referèndum perquè el Govern (espanyol) ho autoritza, millor. Si no s'ha de fer igualment"⁷⁵.

Però, també, a comissionar distintes propostes i resolucions des del Govern català adoptades de forma majoritària per les forces polítiques amb grup parlamentari, per assenyalar el camí a seguir sobre el futur polític de Catalunya i la reclamació de l'exercici del dret a decidir, i així donar inici al Procés de Transició.

Atesos els aconteixements expressats al capítol precedent, i les dificultats de forjar consensos sobre l'encaix de Catalunya dins l'Estat espanyol, el Parlament aprovà la *Resolució 742/IX, de 27 de setembre de 2012*⁷⁶, sobre l'orientació política general del Govern, constatant "la necessitat que el poble de Catalunya pugui determinar lliurement i democràticament el seu futur col·lectiu", i en la qual s'instà al Govern vencedor de les eleccions autonòmiques del 25 de novembre de 2012, "a fer una consulta, prioritàriament dins la pròxima

---

74 Diari de Sessions del Parlament de Catalunya núm. 67. Paraules del president Artur Mas en el debat sobre l'orientació política general del Govern, de 25 de setembre de 2012 (tram. 255-00006/09): "En moments excepcionals, decisions excepcionals". (...) En diverses ocasions m'han sentit dir que, si es produïen condicions prou excepcionals que aconsellessin fer un gir en la governació del país, no dubtaria a convocar les eleccions. Crec que la combinació de la impressionant manifestació de l'Onze de Setembre i la negativa a negociar el pacte fiscal m'obliguen a ser coherent amb les meves idees i amb els meus compromisos. (...) els principals motius d'aquesta decisió. Primer. La veu del carrer, al ser massiva i potent, s'ha de traslladar a les urnes. Si el nostre país ha d'endegar un procés de gran envergadura i complexitat, cal l'aval inequívoc del poble de Catalunya. En democràcia, l'aval decisiu i definitiu es produeix a les urnes, única manera d'escatir el pes real de les majories i de les minories. Segon. Qualsevol altre tipus de consulta a la ciutadania sobre qüestions de tanta transcendència com el futur nacional del nostre país representaria en aquest moment un cert frau per part de la nostra formació política i també per part meva en la mesura que en el programa amb què vàrem guanyar les eleccions de l'any 2010 hi figurava el projecte de pacte fiscal en la línia del concert econòmic, però no explícitament un objectiu que anés més enllà del pacte fiscal. Una nova etapa aconsella i requereix també una nova legitimitat, tant a nivell intern de Catalunya com de cara a Espanya i a la comunitat internacional.

75 Diari de Sessions del Parlament de Catalunya núm. 67. Paraules del president Artur Mas en el debat sobre l'orientació política general del Govern, de 25 de setembre de 2012 (tram. 255-00006/09): (...) El que no hi ha és voluntat política. I de negativa en negativa, (...), així també el poble de Catalunya es va fatigant d'una dependència que cada cop ens perjudica més com a país i com a societat. (...) Tots sabem, tots en som conscients, que el Parlament que surti de les urnes haurà de fer front a una missió històrica, probablement la més complexa i transcendent dels darrers tres-cents anys, també la més arriscada, la que hi tenim més a guanyar o més a perdre. Precisament, la transcendència del moment que estem vivint com a país i la magnitud de les decisions a prendre aconsella que escoltem bé la veu del poble al qual representem i posem a les seves mans la decisió sobre el futur de la nació.

76 Atès que l'objectiu del treball és desenvolupar el procés del Dret a Decidir a partir de l'any 2010, i, atès que les *Resolucions 742/IX, de 27 de setembre de 2012 i la 5/X, de 23 de gener de 2013* considero són fonamentals ja que donen l'inici per exercir el dret a decidir, així mateix crec rellevant esmentar que amb anterioritat a les mateixes des del Parlament es van adoptar les següents iniciatives: la *Resolució 631/VIII, de 3 març de 2010*, sobre el dret a l'autodeterminació i sobre el reconeixement de les consultes populars sobre la independència; la *Moció 6/IX, de 10 de març de 2011*, sobre el dret a l'autodeterminació del poble de Catalunya i sobre el dret de la societat a expressar-se mitjançant consultes populars; i la *Moció 11/IX, de 24 de març de 2011* sobre el desplegament de l'article 122 de l'Estatut. Viver, C.; Martín, G. (2013). "Informe sobre procediments legals a través dels quals els ciutadans i les ciutadanes poden ser consultats sobre llur futur polític". Tres informes de L'institut d'Estudis Autonòmics sobre el pacte fiscal, les duplicitats i les consultes populars. Barcelona.

legislatura"⁷⁷. Aquesta resolució marca l'obertura a una nova perspectiva per a Catalunya⁷⁸, la de guiar al país cap a la concreció del procés democràtic del dret a decidir, en la qual el Parlament proclama "el dret el dret imprescriptible i inalienable de Catalunya a l'autodeterminació" i, per aconseguir-ho "és imprescindible treballar per dotar Catalunya d'un instrument perquè els ciutadans puguin ser consultats sobre el futur del país"⁷⁹. Cal dir que es va adoptar de forma majoritària per les forces polítiques del Parlament.⁸⁰

Tot i que CiU quedà lluny de la majoria pretesa en les eleccions autonòmiques del dia 25 de novembre de 2012⁸¹ (un total de 50 diputats, 12 menys dels que tenia anteriorment), el presidenciable Artur Mas, en el debat d'investidura, celebrat els dies 20 i 21 de desembre de 2012, va reclamar la responsabilitat de tots els grups partidaris del dret a decidir a buscar consensos per tal de portar a terme la consulta⁸². Ja que, "el mandat del poble de Catalunya expressat en les eleccions del dia 25 de novembre ha estat clar: un lideratge compartit i plural per a exercir el dret a decidir i per cercar alternatives polítiques, econòmiques i socials per sortir de la crisi"⁸³, així és que, el 19 de desembre de 2012, CiU i ERC, com a primera i segona força política del Parlament, signen "*l'Acord per a la Transició Nacional i per garantir l'estabilitat parlamentària del Govern de Catalunya*"⁸⁴, amb el deure "d'aprovar i impulsar les accions executives i parlamentàries que

77 BOPC, núm. 390, de 2 d'octubre de 2012. Resolució 742/IX del Parlament de Catalunya, sobre l'orientació política general del Govern. Tram. 255-00006/09.

78 Viver, C. (2014). "Una reflexión desde Catalunya sobre el "derecho a decidir"". El futuro territorial del Estado español: ¿centralización, autonomía, federalismo, confederación o secesión? Valencia: Tirant lo Blanch. Pàg. 402-403. L'autor considera que la Resolució 742/IX: "constata el fracaso de los intentos del catalanismo de lograr un encaje de Cataluña en el estado español, declara que el Estado de la Autonomías es una vía sin recorrido, acusa al Estado de no haber entendido la gravedad de la situación creada después de la Sentencia sobre el Estatuto de Autonomía de 2006 y de haber agravado aún más esta situación con lo que denomina "una ofensiva recentralizadora". El derecho a decidir se presenta como la base de una nueva etapa en la que el objetivo es el de que Cataluña se convierta en un nuevo Estado de Europa". D'això últim aclareix que "con està expresión no se hace referencia necesariamente a un Estado independiente, però, en el contexto de la resolución, ese parece ser su significado.

79 BOPC, núm. 390, de 2 d'octubre de 2012. Resolució 742/IX del Parlament de Catalunya, sobre l'orientació política general del Govern. Tram. 255-00006/09.

80 Viver, C. (2014). "Una reflexión desde Catalunya sobre el "derecho a decidir"". El futuro territorial del Estado español: ¿centralización, autonomía, federalismo, confederación o secesión? Valencia: Tirant lo Blanch. Pàg. 403: Tot i que, estaven presents a la Cambra 131 dels 135 diputats que formaven el Parlament, el resultat de la votació va ser la següent: a favor 84 diputats de CiU, ERC, ICV i SI; l'abstenció dels 26 diputats del PSC; i, en contra 21 diputats del PP i C's.

81 Amb un cens electoral de 5.257.252, una participació del 67,76% i una abstenció del 32,24%, l'arc parlamentari resultant d'aquests comicis autonòmics va ser el següent: CiU 50 escons; ERC 21; PSC 20 escons; PP 19 escons; ICV-EUiA 13; C's 9; CUP-Alternatives d'Esquerra 3. Respecte a les eleccions de 2010 podriem destacar que tant la participació com l'abstenció va augmentar, segurament tan els favorables com els detractors van donar un vot més útil vers tot el procés. Però, en tot cas destacar el descens d'escons de CiU i PSC, i el notable augment d'ERC i, l'entrada per primera vegada de la CUP en seu Parlamentària, amb 3 escons. D'aquests resultats se'n pot extreure que van obtenir més vots dels ciutadans que podien votar aquells partits que en el seu programa electoral portaven l'exercici del dret a decidir. <<http://www.parlament.cat/document/composicio/150360.pdf>>

82 <http://www.elpuntavui.cat/article/3-politica/17-politica/596578-mas-sumant-i-restant-les-forces-pel-dret-a-decidir-son-indiscutibles.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&f=El%20Punt%20Avui>, 25 de novembre de 2012.: Artur Mas, ha assegurat que no es "penedeix" d'haver convocat les eleccions "malgrat haver perdut suport" i quedar "lluny" de l'"majoria excepcional que havíem demanat", Així mateix, diu que no poden ser "responsables únics". (...) Per això, adverteix als que pensaven que amb els resultats obtinguts "els processos queden avortats, que vagin en compte". No és el cas "Els processos tiraran endavant". Ja que, "Es evident que sumant i restant les forces pel dret a decidir són indiscutibles", i que, "la consulta que s'havia de fer en aquests 4 anys, segueix en peu".

83 <<http://www.elpuntavui.cat/article/3-politica/17-politica/603868-acord-per-a-la-transicio-nacional-i-per-garantir-lestabilitat-parlamentaria-del-govern-de-catalunya.html>>

84 <http://www.govern.cat/pres_gov/AppJava/govern/govern/consell-executiu/acords-govern/nota-premsa/175972/govern-aprova-

garanteixin la convocatòria d'una consulta sobre el futur polític de Catalunya⁸⁵''.

Per la qual cosa, el pacte garanteix que es formuli "una "Declaració de Sobirania del Poble de Catalunya" (...), que tingui per objecte fixar el compromís del Parlament amb l'exercici del dret de decidir del poble de Catalunya, així com, aprovà una Llei de consultes, a partir dels treballs iniciats en l'anterior legislatura, tot incorporant-hi les modificacions i esmenes que es consensuïn", per finalment, "obrir un procés de negociació i diàleg amb l'Estat espanyol per a l'exercici del dret de decidir que inclogui l'opció de convocar un referèndum, previst en la Llei 4/2010, de 17 de març, del Parlament de Catalunya, de consultes populars per via de referèndum⁸⁶''.

Val a dir que durant aquest procés es tramiten d'altres iniciatives al Parlament que són objecte d'informes i estudis previs, com el concernent a la transferència de la competència per autoritzar, convocar i celebrar un referèndum sobre el futur polític de Catalunya⁸⁷, que serà objecte d'anàlisi més endavant on s'exposaran les vies que la Generalitat de Catalunya considera com a legítimes en l'exercici del dret a decidir dins la legalitat de l'ordenament jurídic espanyol⁸⁸.

Amb la finalitat d'aconseguir els objectius proposats en l'Acord per a la Transició Nacional s'acorda la creació de distints grup de coordinació i de treball, com són el *Comitè Permanent d'Estabilitat*, per donar compliment dels acords signats; la *Comissió de Coordinació Parlamentària*, per fer el seguiment dels acords programàtics; un *Grup de Treball Pressupostaris*, per analitzar l'evolució de l'execució pressupostària; el *Grup de Treball de la Consulta*, per fer un seguiment de l'activitat legislativa i parlamentària al voltant de la consulta; i, els *Grups de Treball sectorial*, per consensuar mesures i polítiques que es considerin oportunes de portar a terme en funció de l'àmbit sectorial que es tracti (apartat 6e). A més a més, de crear el *Consell Català per a la Transició Nacional*, "com a òrgan (...) d'assessorament del Govern de la Generalitat en relació amb les actuacions del procés de consulta i transició nacional (...)" (apartat 4rt).

---

lelaboracio-2013-2016-centrat-recuperacio-economica-cohesio-social-transicio-nacional.html>

85 Apartat 2, de l'Acord per a la Transició Nacional i per garantir l'estabilitat parlamentària del Govern de Catalunya.

86 Annex número 1, apartats 1,2 i 3, "Procés de convocatòria de la consulta sobre el futur polític de Catalunya", de l'Acord per a la Transició Nacional i per garantir l'estabilitat parlamentària del Govern de Catalunya.

87 "Tres informes de l'Institut d'Estudis Autònoms sobre el pacte fiscal, les duplicitats i les consultes populars". Institut d'Estudis Autònoms. Barcelona. 2013.

- Resolució 479/X del Parlament de Catalunya, per la qual s'acorda de presentar a la Mesa del Congrés dels Diputats la Proposició de llei orgànica de delegació a la Generalitat de Catalunya de la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum sobre el futur polític de Catalunya, de 16 de gener de 2014. Així com, la Resolució 602/X del Parlament de Catalunya, per la qual es designen els diputats que han de defensar davant el Congrés dels Diputats la Proposició de llei orgànica de delegació a la Generalitat de Catalunya de la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum sobre el futur polític de Catalunya, de 26 de març de 2014. Decisions que ja amb anterioritat s'havien acordat, així la Resolució 1978/VI del Parlament de Catalunya, per la qual s'acorda de presentar a la Mesa del Congrés dels Diputats la Proposició de llei orgànica, per via de l'article 150.2 de la Constitució, de transferència a la Generalitat de Catalunya de les competències en matèria d'autorització per a la convocatòria de referèndum, de 26 de juny de 2003 i la Resolució 49/VII del Parlament de Catalunya, per la qual es designen els diputats que han de defensar davant el Congrés dels Diputats la Proposició de llei orgànica, per via de l'article 150.2 de la Constitució, de transferència a la Generalitat de Catalunya de les competències en matèria d'autorització per a la convocatòria de referèndum, de 31 de març de 2004.

88 Generalitat de Catalunya:"La consulta sobre el futur polític de Catalunya". Informe núm.1, 25 de juliol de 2013.
<http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/docs/2013/07/25/20/45/2f8e28b8-9c26-4e08-8577-9cb0fc362ecb.pdf>

D'aquesta manera el Govern de la Generalitat va orquestrant i fusionant els instruments i les estructures que donin cabuda a l'exercici del dret a decidir, així el 23 de gener de 2013, el Parlament aprovà la *Resolució 5/X, de la Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya*⁸⁹, que inclou i materialitza tant la Resolució 742/IX com l' Acord per a la Transició Nacional, donant "inici al procés per a fer efectiu l'exercici del dret a decidir per tal que els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya puguin decidir el seu futur polític col·lectiu", fonamentada en el principi democràtic i amb la qual es renunciava al dret a l'autodeterminació, en el ben entès que "no era d'aplicació d'acord amb el Dret Internacional i les resolucions de les Nacions Unides, ja que, aquest no consent la possibilitat de constituir un Estat independent *ex novo* o per separació, per part de pobles no sotmesos colonialment, ocupats militarment o pertanyents a un Estat repressiu que vulneri els drets humans"⁹⁰.

Convé recordar que la reivindicació del dret a decidir va tenir un amplíssim suport popular i parlamentari, com va quedar palès d'una banda, en les eleccions del 25 de novembre de 2012, el 73,47% dels votants varen votar als partits polítics que havien incorporat als seus programes electorals el dret dels ciutadans a ser consultats sobre el futur polític de Catalunya, tot i que amb matisos segons quina era l'opció política; de l'altra en les dues Resolucions, la 742/IX i la 5/X, en que es va sotmetre a votació el denominat dret a decidir van obtenir el vot favorable de 84 i 85 diputats, respectivament, sobre els 135 que componen la Cambra⁹¹. Tal com diu Barceló⁹², el salt qualitatiu és dona en l'esfera política.

Posteriorment, el 12 de febrer de 2013, el Govern de la Generalitat aprovà el *Decret 113/2013*, pel qual es creava el *Consell Assessor per a la Transició Nacional*⁹³ (CATN), com a òrgan col·legiat de suport al Govern

89 Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya (BOPC), núm. 13, segon període, de 24 de gener de 2013.

90 Ridao, J. (2014) "La STC 42/2014 y el derecho a aspirar a un proceso de cambio político del orden constitucional". La jurificación del derecho a decidir en España. Revista de Derecho Político, núm. 91. UNED. (pàg. 108).

91 "Informe sobre els procediments legals a través dels quals els ciutadans i les ciutadanes poden ser consultats sobre llur futur polític col·lectiu". Institut d'Estudis Autònoms. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Gencat. 11 de març de 2013.

- Ridao, J. (2014). "El dret a decidir: la consulta sobre el futur polític de Catalunya". (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 90, (pàg.30). Generalitat de Catalunya. Respecte a la Resolució 5/X, va ser aprovada amb 85 vots favorables (50 CiU, 21 ERC, 13 ICV-EUiA, i 1 CUP), 41 en contra (17 PP, 15 PSC i 9 C's) i 2 abstencions (CUP), superant el llinar de la majoria absoluta (68) i proper als dos terços de la Cambra (90). Esmentar que cinc diputats del PSC van desobeir i no van participar en la votació per no estar d'acord amb les directrius donades des de la direcció del partit en la qüestió: Catalunya es declara sobirana.

- BOPC, núm. 43, X legislatura, segon període, de 18 de març de 2013. Resolució 17/X del Parlament de Catalunya, sobre la iniciació d'un diàleg amb el Govern de l'Estat per a la celebració d'una consulta sobre el futur de Catalunya.: Afegir que tot i els vots en contra del PSC en la resolució 5/X, posteriorment, aquest va presentar al Parlament una proposta per iniciar un diàleg entre el Govern català i el Govern de l'Estat per portar a terme una consulta sobre el futur de Catalunya.

92 Barceló, M., López, J., Riera, E., Rocher, F. (2015). Dins Mercè Barceló. *Elements per a una proposta de construcció jurídica del dret a decidir*. (pàg.83). Fòrum sobre el dret a decidir (II). Els drets de les minories. La construcció jurídica i política del dret a decidir (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 94. Generalitat de Catalunya.

93 Decret 113/2013, de 12 de febrer, de creació del Consell Assessor per a la Transició Nacional. DOGC, núm. 6315, de 14 de febrer de 2013. <<http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6315/1284527.pdf>>

Generalitat de Catalunya: "La consulta sobre el futur polític de Catalunya". Informe núm.1, 25 de juliol de 2013. <http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/docs/2013/07/25/20/45/2f8e28b8-9c26-4e08-8577-9cb0fc362ecb.pdf>

per a l'assessorament en relació amb aquells aspectes necessaris per dur a terme la consulta, analitzar alternatives jurídiques disponibles sobre el procés de transició nacional, l'impuls d'estructures d'estat, o la difusió del procés de transició nacional entre la comunitat internacional, entre altres. Està integrat⁹⁴ per persones de reconegut prestigi en les diferents disciplines vinculades amb el procés de transició nacional, com ara juristes, economistes, politòlegs, professors universitaris, empresaris, catedràtics o sociòlegs.

Cal subratllar, que tant la 742/IX com la 5/X, són Resolucions que es caracteritzen perquè l'exercici del dret a decidir es reivindica de forma pràctica i immediata, ben al contrari d'altres anteriors que eren la demostració d'un dret d'autodeterminació en abstracte, bàsicament circumstancial, només per deixar constància d'una realitat nacional catalana diferent respecte al conjunt de l'Estat espanyol⁹⁵. A la Resolució 5 / X li va seguir la Resolució 17 / X, de 13 de març de 2013, que es limita a declarar que "el Parlament de Catalunya insta el Govern a iniciar un diàleg amb el Govern de l'Estat per fer possible la celebració d'una consulta als ciutadans de Catalunya per decidir el seu futur⁹⁶".

Per fer efectiu l'exercici del dret a decidir la Resolució 5/X declara nou principis: la sobirania, la democràcia, la transparència, el diàleg amb l'Estat, les institucions europees i la comunitat internacional, la cohesió social, el respecte a la legalitat utilitzant tots els marcs legals existents, el Parlament com a institució que representa al poble de Catalunya, i la participació, garantida pel Parlament i el Govern de la Generalitat.

Tanmateix d'aquests principis que varen acordar les forces polítiques cal destacar-ne els trets principals, d'una banda, el dret dels ciutadans de Catalunya a decidir democràticament el seu futur polític col·lectiu; de l'altre, el fet que per raons de legitimitat democràtica, el poble de Catalunya té caràcter de subjecte polític i jurídic sobirà; com també, que l'exercici del dret a decidir serà democràtic i garantirà especialment la pluralitat i el respecte de totes les opcions, per mitjà de la deliberació i el diàleg en el si de la societat catalana, amb l'objectiu que el pronunciament que en resulti sigui l'expressió majoritària de la voluntat popular, que serà el garant fonamental del dret a decidir i, facilitant al conjunt de la població i la societat catalana les eines necessàries per tenir tota la informació i el coneixement adequat per poder-lo exercir i perquè es promogui la seva participació en el procés; a més a més, es dialogarà i es negociarà amb l'Estat

---

94 Resolució PRE/639/2013, de 22 de març, per la qual es nomenen els membres del Consell Assessor per a la Transició Nacional. <http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc_canals_interns/pdogc_resultats_fitxa/language=ca_ES&originParam=cercaSimple&newLang=ca_ES&action=searchprint&searchTypeParam=simple&portalId=2&submit.x=16&submit.y=20&text=decret+113%2F2013%2C+de+12+de+febrer&txttext=decret+113%2F2013%2C+de+12+de+febrer&txtonlyTitle=>

95 Viver, C. (2014). "Una reflexión desde Catalunya sobre el "derecho a decidir"". El futuro territorial del Estado español: ¿centralización, autonomía, federalismo, confederación o secesión? Valencia: Tirant lo Blanch. (pàg. 402-403).

96 Resolució 17 / X, de 13 de març de 2013, sobre la iniciació d'un diàleg amb el Govern de l'Estat per a fer possible la celebració d'una consulta sobre el futur de Catalunya. BOPC núm. 43, X legislatura, segon període, 18 de març de 2013. L'aprovació de la Resolució 17/X, de 13 de març, va portar al TC a remetre un escrit al Parlament perquè manifestes quina de les dues resolucions considerava vàlida, si la 5/X, de 23 de gener o la 17/X, de 13 de març, " a fin de aquilatar el enjuiciamiento de la constitucionalidad de la Declaración impugnada", al que el Parlament va respondre assegurant que tant una com l'altra reflectien "la voluntat política del poble de Catalunya i eren complementàries".

espanyol, amb les institucions europees i amb el conjunt de la comunitat internacional, per finalment, encoratja a tots els ciutadans i ciutadanes a ésser protagonistes actius del procés democràtic d'exercici del dret a decidir del poble de Catalunya.

Per tant, vist els objectius, és tracta "d'una declaració de sobirania, però no d'una declaració pròpiament sobiranista⁹⁷", en el ben entès que la Resolució declara la sobirania del poble català. Ara bé, no deixa clar que el fet d'exercir el dret a decidir es correlacioni directament amb la creació d'un Estat propi per a Catalunya, sinó que d'un possible resultat que pugui sorgir en l'exercici d'aquest dret es manifesti la independència de Catalunya, però tenint en compte que, aquest, serà democràtic i garantirà especialment la pluralitat i el respecte de totes les opcions, per mitjà de la deliberació i el diàleg en el si de la societat catalana, amb l'objectiu que el pronunciament que en resulti sigui l'expressió majoritària de la voluntat popular, que serà el garant fonamental⁹⁸.

En conseqüència, amb l'afirmació de la *declaració de sobirania*, el Govern espanyol va impugna la Resolució 5/X emparant-se en el procediment previst als arts. 76 i 77 del títol V de la LOTC, que preveu la suspensió automàtica temporal de les disposicions i resolucions adoptades pels òrgans de les Comunitats Autònomes, d'acord amb l'art. 161.2 CE⁹⁹. El TC va estima parcialment la impugnació dictant la *Sentència 42/2014*, de 25 de març, que fonamenta la decisió per la violació dels arts. 1.2; 2 i 168 CE i, en la qual d'una banda nega la titularitat de sobirania a Catalunya però per l'altra li reconeix l'existència i efectivitat del dret a decidir. Val a dir que els arguments esgrimits per les parts són especialment clarificadors del sentit dels debats que plantejarà a l'escenari parlamentari. Així, per l'Advocat de l'Estat caldria declarar la inconstitucionalitat de tota la Resolució impugnada, en opinió seva la Declaració del Parlament constituïa un acte d'insubmissió a la Constitució i un suggeriment a desestabilitzar unilateralment l'equilibri de l'Estat espanyol¹⁰⁰. Contràriament, la representació del Parlament addueix que no hauria de ser impugnada ja que no

---

97 Vintró, J. "La Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya: un apunt jurídic". Bloc de la Revista Catalana de Dret Públic. 7 de febrer de 2013

98 Per Ridao el que pretenia la 5/X: "(...) el punt de partida de la resolució (...) era un altre: la convicció de les forces polítiques impulsores de l'acord que l'expressió col·lectiva, mitjançant un referèndum consultiu, de la voluntat favorable a la secessió territorial de Catalunya és plenament constitucional" (...) la resolució no atempta contra el principi democràtic perquè l'exercici d'aquest, i en general, dels drets fonamentals, té una concreció fonamental a través d'una consulta popular". Ridao, J. (2014). "El dret a decidir: la consulta sobre el futur polític de Catalunya". (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònòmics, núm. 90. (pàg.33).

99 Tajadura, J. (2016). La STC 42/2014, de 25 de marzo, respecto a la resolución del Parlamento de Cataluña 5/X, de 23 de enero, por la que se aprueba la Declaración de soberanía y del derecho a decidir del pueblo de Cataluña: La introducción del "Derecho a Decidir" en el ordenamiento jurídico español. Instituciones de Derecho Parlamentario VIII. La última jurisdicción relativa al Parlamento. Parlamento Vasco. Bilbao.

<<http://www.legebiltzarra.eus/portal/documents/16182/770663/Ultima+jurisprudencia+relativa+al+Parlamento/d4130792-fbde-45e8-9dbc-4cba2e9cb8d5>>

- STC 42/2014, de 25 de març. <https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2014-3885>

100 Punt 2, c) de la STC 42/2014, de 25 de març. Les al·legacions de l'Advocat de l'Estat es centren en el que qualifica com a: "manifiesta inconstitucionalidad" de la Resolució impugnada per violar els arts. 1.2, 2, 9.1 y 168 CE y los arts. 1 y 2.4 EAC en la interpretación que recibieron en la STC 31/2010, 28 de junio".

és un text normatiu i per tant no genera efectes jurídics.

La decisió del TC és interessant perquè avança les línies argumentals que esgrimirà en ulteriors decisions d'incidència en el procés. Així, a la STC 42/2014, de 25 de març, el TC adverteix el *caràcter de subjecte polític i jurídic sobirà* que manifesta que té el poble de Catalunya entra en contradicció amb l'article 1.2 CE que estableix que és el poble espanyol l'únic subjecte de la sobirania nacional, a més de vulnerar l'art. 2 CE, en el qual s'estableix la indissoluble i indivisible unitat de la nació espanyola¹⁰¹. Per la qual cosa nega la titularitat de sobirania a Catalunya, perquè d'acord amb la CE la sobirania resideix en el conjunt del poble espanyol i no en una de les seves parts. Tal negació de la titularitat de sobirania al poble català té un efecte immediat, que és, la manca de possibilitat de poder celebrar a Catalunya unilateralment un referèndum d'autodeterminació: *"El reconocimiento al pueblo de Cataluña de la cualidad de soberano, no contemplada en nuestra Constitución para las nacionalidades y regiones que integran el Estado, resulta incompatible con el art. 2 CE, pues supone conferir al sujeto parcial del que se predica dicha cualidad el poder de quebrar, por su sola voluntad, lo que la Constitución declara como su propio fundamento en el citado precepto constitucional: la indisoluble unidad de la Nación española. (...) Esta unidad se traduce en una organización –el Estado– para todo el territorio nacional» (STC 4/1981, FJ 3; reiterado en la STC 247/2007, FJ 4 a)). A ello se contrapone, infringiendo el referido precepto constitucional, el reconocimiento a una parte del pueblo español del carácter de sujeto soberano"*¹⁰².

---

101 Punt 2, c) de la STC 42/2014, de 25 de març: (...) Con arreglo al art. 1.2 CE "[l]a soberanía nacional reside en el pueblo español, del que emanan los poderes del Estado". La Constitución misma es un acto constituyente del pueblo español como se refleja en su preámbulo. En el art. 1.2 CE el término "Estado" debe tomarse en su acepción global, en la que emplea el art. 137 CE, como ha declarado la jurisprudencia constitucional (SSTC 4/1981, de 2 de febrero, FJ 3; 12/1985, de 30 de enero, FJ 3; y 247/2007, de 12 de diciembre, FJ 4), del que forman parte las Comunidades Autónomas. El propio art. 3.1 EAC proclama el principio general de que "la Generalitat es Estado" y la STC 31/2010 la ha considerado como "afirmación indiscutible por cuanto, en efecto, el Estado, en su acepción más amplia, esto es, como Estado español erigido por la Constitución Española, comprende a todas las Comunidades Autónomas en las que aquél territorialmente se organiza ... y no al que con mayor propiedad ha de denominarse "Estado central", con el que el Estado español no se confunde en absoluto, sino que lo incluye para formar, en unión de las Comunidades Autónomas, el Estado en su conjunto" (FJ 13). Tras reproducir seguidamente la doctrina recogida en la STC 103/2008, de 11 de septiembre, FJ 4, y en la STC 31/2010, FF JJ 8, 9 y 11, en relación esta última con los arts. 1, 2.4 y 7 EAC, el Abogado del Estado sostiene que desde la perspectiva de la Constitución no hay más que un soberano, el pueblo español (art. 1.2 CE), y que declarar soberano al pueblo catalán como "sujeto político y jurídico" constituye una infracción constitucional evidente del art. 1.2 CE.

Punt 2, d) La Resolución impugnada es también inconciliable con el art. 2 CE en la medida en que viola frontalmente el propio fundamento de la Constitución, la indisolubilidad de la Nación y la indivisibilidad de la patria de todos los españoles. La soberanía del pueblo catalán, como «sujeto político y jurídico», supone atribuirle el derecho de secesión que podrá ejercitar si esa es su voluntad; esto es, supone atribuirle el poder de disolver, por su sola y exclusiva voluntad, lo que la Constitución proclama indisoluble y dividir lo que declara indivisible. En apoyo de este motivo impugnatorio, el Abogado del Estado reproduce la doctrina de las SSTC 103/2008, FJ 4, y 31/2010, FJ 12.

Punt 2, e) Igualmente viola el art. 168 CE, precepto que disciplina el procedimiento de reforma constitucional necesario si se pretende el reconocimiento de la soberanía del pueblo catalán, es decir, el reconocimiento del derecho de una fracción o parte del pueblo español a iniciar, por exclusiva voluntad, una etapa constituyente.

102 FJ 3, STC 42/2014, de 25 de març. <https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2014-3885>.

Barceló, M. (2015). "El Dret a decidir: Una proposta de construcció jurídica". Institut d'Estudis Catalans. (pàg. 15).

A més, "Pero este Tribunal ha declarado que «el Estado autonómico se asienta en el principio fundamental de que nuestra Constitución hace residir la soberanía nacional en el pueblo español (art. 1.2 CE), de manera que aquella ... "no es el resultado de un pacto entre instancias territoriales históricas que conserven unos derechos anteriores a la Constitución y superiores a ella, sino una norma del poder constituyente que se impone con fuerza vinculante general en su ámbito, sin que queden fuera de ella situaciones

Però, endemés, el TC a la constatació del seu *caràcter polític però també jurídic* de la Resolució 5/X, declara que la seva naturalesa és jurídica perquè "és un acte perfecte i definitiu que configura una manifestació acabada de la voluntat de la cambra¹⁰³", per això afirma que el seu caràcter jurídic produeix efectes d'aquesta naturalesa, deixant de banda el seu marcat caràcter polític. No obstant, els lletrats del Parlament mostren la seva oposició al precisar que la Cambra pot aprovar propostes de resolució per impulsar l'acció política i de govern d'acord amb l'art. 55.2 EAC, amb l'objectiu d'orientar o manifestar una opinió o una voluntat política, proposar actuacions o dóna suport a algú sobre un afer determinat, i es pot adreçar al Govern, als ciutadans, als mitjans de comunicació o al mateix Parlament. Per consegüent l'acte, en si, no genera efectes jurídics en el ben entès que una Resolució "no és un text normatiu i, per tant, no té la força vinculant de la llei, però sí força de compromís polític"¹⁰⁴. Per la qual cosa, no havia de ser impugnada. Així, ho va recollir el *Consell d'Estat*, alt òrgan consultiu del Govern de l'Estat, en el seu *Dictamen 147/2013, de 28 de febrer*¹⁰⁵, al pronunciar que la Resolució 5/X tenia una naturalesa política que la convertia en no idònia per ser objecte del procés constitucional regulat en el títol V de la LOTC.

Tanmateix, tot i que el TC nega la titularitat de sobirania a Catalunya, si reconeix l'existència d'un dret a

---

históricas anteriores".» [STC 76/1988, de 26 de abril, FJ 3; reiterado en STC 247/2007, FJ 4 a)]. Igualmente este Tribunal ha declarado que autonomía no es soberanía [STC 247/2007, FJ 4 a)]. De esto se infiere que en el marco de la Constitución una Comunidad Autónoma no puede unilateralmente convocar un referéndum de autodeterminación para decidir sobre su integración en España. Esta conclusión es del mismo tenor que la que formuló el Tribunal Supremo del Canadá en el pronunciamiento de 20 de agosto de 1998, en el que rechazó la adecuación de un proyecto unilateral de secesión por parte de una de sus provincias tanto a su Constitución como a los postulados del Derecho internacional".

- Fossas, E. "Interpretar la política". Comentario a la STC 42/2014, de 25 de marzo, sobre la Declaración de soberanía y el derecho a decidir del pueblo de Cataluña. Revista Española de Derecho Constitucional, núm. 101. Mayo-Agosto (2014). (pàg. 286-287). Per l'autor, la cita del paràgraf anterior no és correcta perquè "el Tribunal Suprem de Canadà no utilitza el principi de sobirania per arribar a les seves conclusions". I, ho fonamenta amb els següents motius: "**Primero**, porque en la opinión consultiva, el Tribunal Supremo de Canadá no utiliza el principio de soberanía para llegar a sus conclusiones ya que éstas se basan en cuatro grandes principios constitucionales: «el federalismo, la democracia, el constitucionalismo y la primacía del derecho, y el respeto de los derechos de las minorías» (par. 49). Ninguna referencia, pues, a la soberanía. Y **segundo**, porque el Tribunal Supremo canadiense no se pronunció sobre la constitucionalidad de una convocatoria unilateral de un referéndum por parte de Quebec: «Lo que se reivindica como derecho a realizar unilateralmente la secesión es más bien el derecho a proceder a la secesión sin negociaciones previas con las demás provincias ni con el gobierno federal. No es la legalidad del trámite inicial lo que se discute, si no la legalidad del acto final de secesión unilateral» (par. 86)", (el subratllat i la negreta és meva).

- De Carreras, F. "¿Puede celebrarse un referéndum en Cataluña?" El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho. Núm. 42. (pàg. 27). L'autor manifesta que "el sentido que se quiere dar al término derecho a decidir por parte del gobierno de la Generalitat y en las resoluciones del Parlamento de Catalunya, no es asimilable a esta forma de ejercer la democracia, representativa o directa. (...) con la invocación de este supuesto derecho, se pretende que los ciudadanos de una determinada comunidad autónoma, en este caso Cataluña, puedan decidir unilateralmente por mayoría si quieren seguir formando parte de España o constituirse como Estado independiente. Es decir, el término derecho a decidir enmascara lo que en el mundo del derecho internacional se denomina derecho a la autodeterminación de los pueblos".

103 "Informe sobre la Sentència del Tribunal Constitucional, de 5 de març de 2014, relativa a la Resolució 5/X del Parlament de Catalunya, per la qual s'aprova la Declaració de sobirania i del dret a decidir de l poble de Catalunya". Generalitat de Catalunya.

104 <<http://www.parlament.cat/web/serveis/glossari/index.html#r>>

105 Van defensar la proposta amb els seus vots particulars els consellers Fernando Ledesma Bartret i Miguel Herrero y Rodríguez de Miñón.

decidir, que no pot tenir com a contingut ni un dret a l'autodeterminació ni una atribució de sobirania¹⁰⁶, sinó que en fa distinció, entenent el dret a decidir com una aspiració política sotmesa a legalitat definida en la CE, com també als principis que li donen expressió, com són la "legitimitat democràtica", "pluralisme", i "legalitat". Per aquest motiu, afegeix el TC, cal una interpretació constitucional respecte al "dret a decidir dels ciutadans de Catalunya"; amb tot el TC fonamenta aquesta constitucionalitat sobre l'existència del dret a decidir fent una observació, l'ordenament constitucional espanyol no respon a un model de democràcia militant, entenent-lo com un sistema imposat "d'adhesió positiva a la norma fonamental"¹⁰⁷, ans al contrari, la presència d'uns valors i principis establerts constitucionalment dóna pas, d'una banda, a la possibilitat de procedir a una reforma constitucional d'acord amb els procediments establerts en el Títol X, i de l'altra, a que es reconegui i empari un conjunt de drets i llibertats que donen cobertura a la lliure ideologia, establertes en el Títol I, capítol segon, entre altres, els articles 16 a 20 CE.

Ara bé, adverteix el TC, que tot i que hi té cabuda una proposta que pretengui modificar l'ordre constitucional, es podrà fer, sempre i quan les activitats adreçades a preparar o defensar aquesta aspiració política no vulnerin els principis democràtics, els drets fonamentals o la resta dels mandats constitucionals¹⁰⁸.

Per consegüent, per fer efectiu aquest dret a decidir plantejat pel Govern de Catalunya, i reconegut pel TC ja que, en bona part, no contradiu els enunciats constitucionals, en principi, caldria es traduís en una proposta d'obertura d'un procés, amb els instruments legals necessaris, que contingui l'aspiració política catalana amb una cobertura constitucional i, amb el deure d'establir un diàleg per generar obligacions recíproques de negociació entre ambdues parts.

---

106 STC 42/2014, de 25 de març, la sentència s'hi refereix dient que: els principis son adecuados a la Constitución y dan cauce a la interpretación de que el "derecho a decidir de los ciudadanos de Cataluña" no aparece proclamado como una manifestación de un derecho a la autodeterminación no reconocido en la Constitución, o como una atribución de soberanía no reconocida en ella, sino como una aspiración política a la que solo puede llegarse mediante un proceso ajustado a la legalidad constitucional con respeto a los principios de "legitimidad democrática", "pluralismo", y "legalidad", expresamente proclamados en la Declaración en estrecha relación con el "derecho a decidir". FJ 3, Cabe, pues, una interpretación constitucional de las referencias al "derecho a decidir de los ciudadanos de Cataluña", y así debe hacerse constar en el fallo.

- Fossas, E. "Interpretar la política". Comentario a la STC 42/2014, de 25 de marzo, sobre la Declaración de soberanía y el derecho a decidir del pueblo de Cataluña. Revista Española de Derecho Constitucional, núm. 101. Mayo-Agosto. (2014). (pàg. 300). L'autor qüestiona la decisió del TC perquè mitjançant la tècnica de la interpretació conforme, diu que "el Tribunal reconstruye el texto de la Resolución para convertir una consigna política en un derecho hasta hoy inexistente, y consagra el "derecho a decidir" como algo distinto del derecho a la autodeterminación".

107 FJ4 c), STC 42/2014, de 25 de març: (...) "la primacía de la Constitución no debe confundirse con una exigencia de adhesión positiva a la norma fundamental, porque en nuestro ordenamiento constitucional no tiene cabida un modelo de «democracia militante», esto es, «un modelo en el que se imponga, no ya el respeto, sino la adhesión positiva al ordenamiento y, en primer lugar, a la Constitución» (STC 48/2003, FJ 7; doctrina reiterada, entre otras, en las SSTC 5/2004, de 16 de enero, FJ 17; 235/2007, FJ 4; 12/2008, FJ 6, y 31/2009, de 29 de enero, FJ 13). Este Tribunal ha reconocido que tienen cabida en nuestro ordenamiento constitucional cuantas ideas quieran defenderse y que «no existe un núcleo normativo inaccesible a los procedimientos de reforma constitucional» (entre otras, STC 31/2009, FJ 13)".

108 FJ4 c), STC 42/2014, de 25 de març: "El planteamiento de concepciones que pretendan modificar el fundamento mismo del orden constitucional tiene cabida en nuestro ordenamiento, siempre que no se prepare o defienda a través de una actividad que vulnere los principios democráticos, los derechos fundamentales o el resto de los mandatos constitucionales, y el intento de su consecución efectiva se realice en el marco de los procedimientos de reforma de la Constitución, pues el respeto a esos procedimientos es, siempre y en todo caso, inexcusable (STC 103/2008, FJ 4)".

Tot i que, segons el TC, "La apertura de un proceso de tales características no está predeterminada en cuanto al resultado. Ahora bien, el deber de lealtad constitucional, que como este Tribunal ha señalado se traduce en un «deber de auxilio recíproco», de «recíproco apoyo y mutua lealtad», «concreción, a su vez el más amplio deber de fidelidad a la Constitución» (STC 247/2007, de 12 diciembre, FJ 4) por parte de los poderes públicos, requiere que si la Asamblea Legislativa de una Comunidad Autónoma, que tiene reconocida por la Constitución iniciativa de reforma constitucional (artículos 87.2 y 166 CE), formulase una propuesta en tal sentido, el Parlamento español deberá entrar a considerarla¹⁰⁹".

El Parlament de Catalunya atenent al mandat democràtic obtingut a les eleccions del 27 de setembre de 2015¹¹⁰, basat en una majoria d'escons de les forces partidàries de què Catalunya esdevingui un estat independent i amb una àmplia majoria de vots sobiranistes que aposta per l'obertura d'un procés constituent, el 9 de novembre de 2015 va aprova la *Resolució 1/XI, sobre l'inici del procés polític a Catalunya com a conseqüència dels resultats obtinguts en les eleccions*, declarant que no se supeditaran a les decisions de les institucions de l'Estat espanyol i, en particular al Tribunal Constitucional, ja que considera mancat de legitimitat i de competència arran de la sentència de juny del 2010 sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya, votat prèviament pel poble en referèndum, entre altres sentències. Tanmateix, el TC en declarà la seva inconstitucionalitat i nul·litat amb al STC 259/2015, de 2 desembre de 2015¹¹¹, per vulnerar els articles 1.1, 1.2, 2, 9.1 i 168 CE, així com els articles 1 i 2.4 de l'EAC. Tal com ja havia afirmat en la STC 42/2014, de 25 de març, qualsevol modificació del fonament de l'ordenament constitucional té cabuda sempre que no vulneri els principis democràtics, els drets fonamentals o d'altres ordres constitucionals.

4- Dret a Decidir: eix vertebrador del discurs polític i debat social

4.1- El Dret a l'autodeterminació

Atenent a que la doctrina constata que els destinataris del dret a l'autodeterminació no són només aquells pobles sotmesos a dominació colonial, racista o estrangera, sinó, també, "aquellos que encontrándose en alguna de estas situaciones forman parte de un Estado ya constituido que no esté dotado de un gobierno que

---

109 FJ4, STC 42/2014, de 25 de març.

- De Carreras, F. "¿Puede celebrarse un referéndum en Cataluña?". El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho. Núm. 42. Pàg. 30-31. L'autor mostra una ambivalència sobre el tema ja que a la pregunta ¿Puede el Parlamento catalan aprobar una resolución que exprese su aspiración de transformar Cataluña en un Estado independiente y soberano? En primera instancia respon que "(...) sí, otras veces se han aprobado vagas resoluciones sobre la misma materia (...) una reforma constitucional podría alcanzar legalmente este objetivo". Ara bé, tot seguit afegeix "Sin embargo, el carácter de la presente Declaración es muy distinto" es tracte "de una resolución asertiva y, por tanto, constitutiva: declara que la soberanía reside en el pueblo de Cataluña al que proclama como sujeto político. Y en base a ello, establece (...) las condiciones de ejercicio del derecho a decidir (...) un derecho inexistente para una fracción del pueblo español, situándose así al margen de los preceptos que regulan el procedimiento de reforma constitucional". Per això, afegeix que " La Declaración, pues, hubiera podido adecuarse a la legalidad si se hubiera limitado, como otras veces, a ser la expresión de un deseo de alcanzar la independencia. La Constitución no es un muro impenetrable ya que prevé la reforma, incluso la revisión total, al contrario que otras constituciones como la alemana, francesa o italiana, no digamos ya la de EEUU, irreformable en su totalidad. Por tanto, declarar la reforma de la Constitución es algo perfectamente lícito. Pero en esta ocasión se trata de una resolución parlamentaria formalmente regulada en el reglamento de la cámara catalana y, en consecuencia, con un indudable valor jurídico que fue legítimamente recurrida por el Gobierno ante el TC por la vía del 161.2 CE (...)".

110 Les eleccions del 27 de setembre de 2015 amb un cens electoral de 5.510.853, una participació del 74,95% i una abstenció del 25,05% , l'arc parlamentari resultant d'aquests comicis autonòmics va ser el següent: JxSí 62 escons; C's 25 escons; PSC 16 escons; CSQP 11; PP 11 escons; i la CUP- Crida Constituent 10. Cal destacar la fusió entre grups polítics com és el cas de CiU, ERCi, independents agrupats al grup parlamentari de JxSí, o Catalunya sí que es pot integrat per les formacions polítiques de ICV, EUiA, Podem i Equo.

111 BOE, núm. 10, de 12 de enero de 2016, páginas 1951 a 1971 -BOE-A-2016-308.

represente a la totalidad del pueblo perteneciente al territorio, sin distinción por motivos de raza, credo o color¹¹²". Així és que, el dret a l'autodeterminació dels pobles és un principi fonamental i universal de tots els pobles, assentat sobre la idea de llibertat, en virtut del qual determinen lliurement el seu estatus polític i persegueixen lliurement el seu desenvolupament econòmic, social i cultural, sempre fonamentat sobre la idea de llibertat; de manera que se li atribueix a un poble la facultat de poder decidir lliurement el seu marc polític, quan aquest poble està sotmès contra la seva voluntat a una situació de dominació i, quan està obligat a acceptar per mitjans no democràtics un sistema de govern rebutjat per la majoria¹¹³.

El principi d'autodeterminació es vincula, sobretot, amb els processos de descolonització que es van desencadenar al final de la Segona Guerra Mundial, però també als pobles que tenien certs drets històrics sobre un territori¹¹⁴, essent reconegut universalment acabada la Segona Guerra Mundial per l'Organització de les Nacions Unides (ONU) a través del document fundacional de la *Carta de les Nacions Unides*¹¹⁵, que en el seu article primer estableix que cal: "Fomentar entre las naciones *relaciones de amistad basadas en el respeto al principio de la igualdad de derechos y al de la libre determinación de los pueblos*, y tomar otras medidas adecuadas para fortalecer la paz universal".

L'autodeterminació ha esdevingut una de les principals normes de les relacions internacionals del món contemporani, amb consideració *ius cogens*, és a dir, norma de dret imperatiu que s'ha d'obeir sempre. Sobre la seva naturalesa jurídica la doctrina afirma: "Aunque son resoluciones de la Asamblea General -por naturaleza recomendaciones no obligatorias-, sin embargo el consensus generalis sobre las mismas y la práctica general, constante y uniforme subsiguiente, reconocida por la jurisprudencia de la Corte internacional de Justicia (CIJ), ha consagrado el principio como norma jurídica obligatoria de naturaleza consuetudinaria universal¹¹⁶".

---

112 Tajadura, J. "El "derecho a decidir", el Estado del Derecho y la democracia". Cuadernos de Alzate: revista vasca de la cultura y las ideas. Núm. 46-47. (Pàg. 237).

113 També a: Informe núm.4. "Internacionalització de la consulta i del procés d'autodeterminació de Catalunya". Consell Assessor per a la Transició Nacional. Generalitat de Catalunya. Barcelona, 20 de desembre de 2013. (Pàg. 12).

114 En el discurs dels catorze punts del president del EUA Woodrow Wilson que va llegir al Congrés dels EUA, el 8 de gener de 1918, plantejava el dret dels pobles a l'autodeterminació en el context dels imperis, amb colònies o sense, sovint compostos per diversos pobles o nacions que participaren en el primer conflicte bèl·lic global. El president Wilson es mostrà partidari d'escoltar la veu d'aquells pobles abans de dibuixar les fronteres polítiques del futur, i així assegurar-ne la màxima estabilitat. A, Barceló, M., López, J., Riera, E., Rocher, F. (2015). Dins Jaume López. *Dret a decidir? Sobre les bases normatives d'un nou principi polític i la seva possible aplicació al cas català*. (pàg.63-64). Fòrum sobre el dret a decidir (II). Els drets de les minories. La construcció jurídica i política del dret a decidir (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 94. Generalitat de Catalunya.

115 La Carta de les Nacions Unides, és el Tractat constitutiu de l'Organització de les Nacions Unides, el qual tots els Estats que en formen part han d'acceptar. Va ser signada a San Francisco, el 26 de juny de 1945, entrant en vigor el 24 d'octubre de 1945. <<http://www.un.org/es/charter-united-nations/index.html>>

Declaració universal dels drets col·lectius dels pobles, Barcelona 1990-1998. Manifest electoral de l'Aliança Lliure Europea, Meran 2013. – 3a ed. rev. i actualitzada. Maig de 2014. <<http://irla.cat/wp-content/uploads/2015/11/TP1-autodeterminaci%C3%B3.pdf>>

Declaración unilateral española en aceptación de la jurisdicción obligatoria del Tribunal Internacional de Justicia. BOE, núm. 275, de 16 de noviembre de 1990.

116 Mangas, A. "Cataluña: ¿No habrá independencia? El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho, núm. 42. (Pàg. 55).

També, cal assenyalar que el principi de l'autodeterminació està inclòs en la *Declaració Universal dels Drets Humans (1948)*, que va tenir lloc a l'Assemblea General de les Nacions Unides de 1951, moment en què l'ONU planteja la necessitat de posar fi al colonialisme en totes les seves formes i manifestacions, per garantir a tots els pobles el dret a l'autodeterminació com a salvaguarda de la llibertat, per l'exercici de la seva sobirania i per la integritat del seu territori nacional.

A més, la *Resolució 1514 (XV)*, de la "*Declaració sobre la concessió de la independència als països i pobles colonials*"¹¹⁷, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides, el 14 de desembre de 1960, en el seu article segon proclama que "Todos los pueblos tienen el derecho de libre determinación; en virtud de este derecho, determinan libremente su condición política y persiguen libremente su desarrollo económico, social y cultural". Quant a la resta declara que la subjecció dels pobles a domini colonial, estranger o racista, és una negació dels drets humans fonamentals, compromentent la causa de la pau i la cooperació mundials. En tot cas, pel que fa a l'autodeterminació dels pobles, cal destacar el límit que estableix el seu article sisè: "Todo intento encaminado a quebrantar total o parcialmente la unidad nacional y la integridad territorial de un país es incompatible con los propósitos y principios de la Carta de las Naciones Unidas".

Una nova Declaració de les Nacions Unides, la *Resolució 2625, sobre els Principis de Dret Internacional Relatiu a les Relacions i Cooperació Amistoses entre Estats*, de l'any 1970, va precisar que el dret d'autodeterminació reconegut per les Nacions Unides es referia a situacions colonials, és a dir, a aquells "estats que (no) es regien per un govern representatiu de tot el poble pertanyent al territori sense distincions de raça, religió o color"¹¹⁸, precisant un vincle necessari "entre igualtat de drets (individuals) i govern democràtic (representació de tots els col·lectius) i la defensa legítima del principi d'integritat territorial". Amb tot, "qualsevol reivindicació d'una minoria territorial que no pertanyi a un imperi, ni hagi estat colònia, es conceptualitza com un conflicte d'uns ciutadans amb el seu estat, fora dels marges, per tant, que pressuposa el dret a l'autodeterminació"¹¹⁹.

Així doncs, es confronten dos tipus de drets a l'autodeterminació, el d'autodeterminació interna i el d'autodeterminació externa. Pel que fa al dret d'autodeterminació interna, és la facultat que tenen els pobles dins d'un estat de conservar les seves institucions, de concretar el seu estatus polític, així com del seu desenvolupament econòmic, social i cultural, i al qual, d'acord amb les normes internacionals, tots els Estats li deuen respecte. Per la qual cosa " un poble no pot violar la integritat territorial d'un estat si aquest respecta els dret de la persona i assegura la representativitat d'aquest poble en el si de les instàncies comunes de decisió. Ara bé, i això és rellevant, la situació inversa també és factible: la violació d'algun d'aquests principis

---

117 <<http://www.un.org/es/decolonization/declaration.shtml>>

118 Informe núm.4. "Internacionalització de la consulta i del procés d'autodeterminació de Catalunya". Consell Assessor per a la Transició Nacional. Generalitat de Catalunya. Barcelona, 20 de desembre de 2013. (Pàg. 12).

119 López, J. "Del dret a l'autodeterminació al dret a decidir". Un possible canvi de paradigma en la reivindicació dels drets de les nacions sense estat. Quaderns de Recerca, núm. 4. Centre Unesco de Catalunya. Barcelona. Novembre 2011. (Pàg. 7).

pot legitimar un plantejament de secessió¹²⁰.

Respecte al dret a l'autodeterminació externa és reivindica la possibilitat de disposar d'un Estat o d'associar-se amb un altre ja existent. És a dir, no sempre s'identifica amb la creació d'un nou Estat independent, cas excepcional, però emparat a la resolució 2625 que es podria donar en el supòsit que patís el rebuig a l'autodeterminació interna, la qual cosa suposaria la violació de la integritat territorial de l'Estat¹²¹.

Tanmateix, experts en la doctrina internacional diuen que per al procés que es viu a Catalunya no es pot focalitzar en el dret a l'autodeterminació externa perquè aquest dret només pot ser exercit per pobles en situació de dependència colonial o sense possibilitat d'autogovern democràtic intern, atès que "es más que evidente que no hay marginación de Cataluña y los catalanes en la gobernabilidad de la vida pública y privada de España", amb tot afegeix "que no faculte para invocar un derecho a la independencia no puede impedir que la reclamen i la logren", posant d'exemple el cas de Suïssa, Holanda, entre altres¹²².

La Constitució espanyola no preveu la petició d'un dret a l'autodeterminació en ser contrari als principis constitucionals establerts en els articles de la CE 2 i 1.2, referent a la unitat de la Nació i l'atribució de sobirania al poble espanyol. Dit això, el títol X del text constitucional contempla la possibilitat de reformar tots els preceptes de la norma suprema, la qual cosa vol dir que la Constitució espanyola, malgrat ser una Constitució rígida en el sentit que resulta molt difícil reformar-la per l'exigència de forts consensos polítics, no està sotmesa a clàusules d'intangibilitat i es garanteixen procediments per adaptar la norma a la realitat sociopolítica de cada moment. D'aquesta manera, la reivindicació que es planteja s'insereix plenament dins els debats legítims que han de tenir cabuda en els hemicicles en Estats democràtics de dret. Des d'aquesta perspectiva, són diferents els sectors polítics i doctrinals que adverteixen que no es pot prohibir als partits polítics que incloguin dins els seus programes propostes contràries a la vigent regulació constitucional¹²³. En aquesta línia coincideixen els sis-cents juristes que han firmat un manifest¹²⁴ favor de la

---

120 Solano, X, Cowling, G., Urrutia, I, Ridao, J., González, A., Taillon, P., et. al.. (2014). Dins Joan Ridao. El procés de "juridificació" internacional del dret de secessió. De l'autodeterminació externa al "dret a decidir" en base als principis democràtic i d'efectivitat". Fòrum sobre el dret a decidir (I). Dret comparat i context internacional. Institut d'Estudis Autònoms. Barcelona. (Pàg. 76). O, com s'hi referix Jaume López, a "Del dret a l'autodeterminació al dret a decidir". Un possible canvi de paradigma en la reivindicació dels drets de les nacions sense estat. Quaderns de Recerca, núm. 4. Centre Unesco de Catalunya. Barcelona. Novembre 2011. (Pàg. 15): "Un possible impediment per exercir una autodeterminació interna podria justificar una autodeterminació externa".

121 Mangas, A. "Cataluña: ¿No habrá independencia? El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho, núm. 42. (Pàg. 56). Segons l'autora " Es el denominado cuarto supuesto -junto con la dominación colonial, racista o extranjera- que permitiría al territorio de un Estado, en caso de discriminación grave y sistemática de ciudadanos de la vida pública, la facultad de reivindicar la secesión unilateral del Estado".

122 Mangas, A. "Cataluña: ¿No habrá independencia? El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho, núm. 42. (Pàg. 57).

123 Solozabal, J.J.. "La autodeterminación y el lenguaje de los derechos". Cuadernos de Alzate. Núm- 46-47, 2013 (Pàg. 219). I, afegeix que "Tampoco es ninguna casualidad que la autodeterminación no exista en las Constituciones de nuestro entorno. Existía en las Constituciones del constitucionalismo soviético, o de la órbita del constitucionalismo soviético, pero ya se sabía que aquellas no eran verdaderas Constituciones, sino Constituciones semánticas, o Constituciones nominales de las que se hablaba en la famosa clasificación de Loewenstein".

124 Manifest de juristes a favor del dret dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya a celebrar un referèndum per decidir el futur polític de Catalunya <<http://collectiupraga.cat/wp-content/uploads/2017/03/Manifest-Refer%C3%A8ndum-30-signatures.pdf>>

celebració d'un referèndum sobre la independència de Catalunya pactat amb l'Estat espanyol, afirmen que l'Estat espanyol, com a estat democràtic i de dret, el seu marc constitucional intern empara que els ciutadans pugin fer canvis substancials en l'organització política i territorial, per això el sistema constitucional vigent no exclou de la legalitat subjectes o grups que tinguin una idea del dret o de l'organització social o territorial diferent o contradictòria a la de la Constitució, ja que en el marc constitucional espanyol atorga als seus titulars les facultats de discrepar obertament de l'ordre constitucional establert i també de la unitat territorial, de proposar alternatives expressades a través d'un procediment democràtic, referèndum, i de realitzar de manera negociada amb els representants de l'Estat la consecució del resultat obtingut. Els signants del manifest consideren que Catalunya com a comunitat política té dret a convocar un referèndum avalat pel marc constitucional i afegixen que una reiterada negativa per part de l'Estat espanyol a la convocatòria del mateix, legitimaria obrir altres vies per tal que la ciutadania de Catalunya expressés la seva voluntat.

En tot cas, aquestes són qüestions políticament sensibles que plantegen, des de fa temps, interessants debats polítics i doctrinals. Serveixi d'exemple la posició de Tajadura, quan afirma que "La inclusión del derecho de autodeterminación en una Constitución colocaría a esta en una posición de norma transitoria, cuya vigencia plena (sobre la totalidad del territorio y la población del Estado) quedaría condicionada a que los titulares del derecho de autodeterminación no lo ejerciesen¹²⁵".

Per la seva banda, López, afirma que el dret a decidir ha anat adquirint un significat que supera el del clàssic dret a l'autodeterminació, ja que si el dret a l'autodeterminació, s'associa inequívocament a independència; el dret a decidir, és sinònim de sobirania entesa com a aprofundiment democràtic. En aquest sentit considera que pot generar més adhesió (tant interna com externa) la reivindicació de més democràcia que no pas la independència.

4.2- Conceptualització del dret a decidir

El dret a decidir és un concepte nou, un neologisme, pràcticament desconegut jurídicament¹²⁶, al marge del dret d'autodeterminació, amb la voluntat final d'exercir-lo a través d'una consulta popular. Per la qual cosa, en la seva naturalesa va de la mà, la llibertat d'expressió i els drets de participació democràtica i política.

---

125 Tajadura, J. "Los procesos secesionistas y el derecho europeo". UNED. Teoría y Realidad Constitucional, núm. 37, 2016. (Pàg. 352).

126 Per molts autors, un element jurídic clau per al desenvolupament i reconeixement del dret a decidir és el Dictamen consultiu de la Cort Internacional de Justícia de l'Haia sobre la declaració unilateral d'independència (DUI) de Kosovo, de 22 juliol de 2010. El TIJ va arribar a la conclusió que la declaració d'independència de 17 de febrer de 2008 no va vulnerar cap norma aplicable del dret internacional. <<http://www.un.org/es/comun/docs/?symbol=A/64/881>>.

Però, altres casos, tot i que diferents a la DUI de Kosovo, són els supòsits de *secessió pactada del Quebec* (Dictamen del Tribunal Suprem del Canadà en relació amb el Quebec, de 20 d'agost de 1998) i *Escòcia* (referèndum sobre la independència d' Escòcia del Regne Unit, de 18 de setembre de 2014), en els quals l'eventual secessió seria el resultat d'un procés polític de diàleg i negociació entre l'Estat i la entitat separatista (<<https://scc-csc.lexum.com/scc-csc/scc-csc/en/item/1643/index.do>> ; <<https://www.lawscot.org.uk/members/legal-reform-and-policy/the-scottish-independence-referendum-2014/>>).

A diferència del dret d'autodeterminació, on s'havien de resoldre problemes fonamentals entre pobles i imperis, el dret a decidir està connectat amb el principi democràtic, per la qual cosa el reconeixement i la democràcia són els principis que el legitimen, atès que no es parla, necessàriament, de la decisió d'un poble o Nació sinó de ciutadans que formant part d'un *demos* subestatal, i en tant que una comunitat a qui s'aplica una regla de la majoria per prendre decisions col·lectives, han de tenir el dret a decidir sobre una qüestió que els afecta, sense restriccions. "Suposa la possibilitat d'incorporar qualsevol proposta sobre l'horitzó de futur en l'agenda política i a resoldre-la per via d'elecció democràtica"¹²⁷.

Així, el dret de decidir es centra en un principi de radicalisme democràtic¹²⁸, "radicalidad democrática, de primacia democrática: poder decidir sin las restricciones habituales asociadas a una determinada concepción del estado, que lo plantea com un elemento intocable del statu quo, cuya redefinición, como consecuencia de la aplicación, precisamente, del principio democrático, queda fuera del abanico de posibles recursos políticos".

En definitiva, potser ens trobem davant d'un nou paradigma en relació a les demandes de nacions sense estat en les democràcia liberal representatives que per el seu origen no poden configurar-se com a potencials casos d'aplicació del dret a l'autodeterminació, tanmateix amb els processos de descentralització política que han succeït els darrers anys, exerceixen com a *demos* i estan en posició de reclamar el principi de sobirania que recull el dret a decidir, podent-se donar com a possibles solucions la creació de nous estats, la delimitació de noves fronteres¹²⁹.

A Catalunya el dret a decidir es posa al servei de una causa política que s'intenta juridificar: l'assoliment d'un estat independent, es tracta d'una reivindicació que, fins a data d'avui, no ha estat abordada des de la negociació i voluntat de pacte que ha inspirat la resolució de conflictes i reivindicacions semblants a Canadà o Regne Unit. Altrament, en el cas espanyol, s'ha recorregut als pronunciaments del Tribunal Constitucional i a la judicialització d'un problema polític, la qual cosa ha vingut centrant intenses crítiques. Només en una ocasió el Congrés dels Diputats ha tingut ocasió de pronunciar-se sobre aquesta pretensió, en concret, en rebutjar la proposició de llei orgànica, presentada pel Parlament català, de delegació per part de l'Estat de la competència per a l'autorització de referèndum al Parlament, com hem vist a l'anterior bloc. Per això, a Catalunya, des de certs sectors doctrinals s'assevera que aquest procés no es pot deslligar de dos fracassos: el

---

127 López, J. "Del dret a l'autodeterminació al dret a decidir". Un possible canvi de paradigma en la reivindicació dels drets de les nacions sense estat. Quaderns de Recerca, núm. 4. Centre Unesco de Catalunya. Barcelona. Novembre 2011. (Pàg. 9).

128 López, J. "Del dret a l'autodeterminació al dret a decidir". Un possible canvi de paradigma en la reivindicació dels drets de les nacions sense estat. Quaderns de Recerca, núm. 4. Centre Unesco de Catalunya. Barcelona. Novembre 2011. (Pàg. 8).

129 López, J. "Del dret a l'autodeterminació al dret a decidir". Un possible canvi de paradigma en la reivindicació dels drets de les nacions sense estat. Quaderns de Recerca, núm. 4. Centre Unesco de Catalunya. Barcelona. Novembre 2011. També a, Barceló, M., López, J., Riera, E., Rocher, F. (2015). Dins Jaume López. *Dret a decidir? Sobre les bases normatives d'un nou principi polític i la seva possible aplicació al cas català*. Fòrum sobre el dret a decidir (II). Els drets de les minories. La construcció jurídica i política del dret a decidir (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 94. Generalitat de Catalunya.

procés estatutari que ha posat de manifest els límits constitucionals a l'autogovern, i el procés de construcció europeu articulat pel Tractat de Lisboa en el qual s'han plasmat definitivament les limitacions de les nacions i pobles sense estat a l'hora de participar de les decisions europees¹³⁰.

En qualsevol cas, no deixa de ser rellevant que malgrat la negació de sobirania al poble de Catalunya que trobem reiterada a les decisions del TC que s'han estudiat succintament a les pàgines precedents, aquest reconeix l'existència d'un dret a decidir, encara que matisant que no pot tenir com a contingut ni un dret a l'autodeterminació ni una atribució de sobirania sinó entenent-lo com una aspiració política sotmesa a la legalitat constitucional, i als principis que li donen fonament. Si els principis democràtics i els drets fonamentals no resten vulnerats podrà tenir cabuda una proposta per reformar l'ordre constitucional, ara bé, amb el deure d'establir un diàleg per generar obligacions recíproques de negociació entre ambdues parts.

4.3- Desenvolupament del principi democràtic

En l'actual context de constants transformacions politicosocials la pugna per l'ampliació de drets de la ciutadania, tant en societats amb sistemes democràtics consolidats com en les noves democràcies del segle XXI, s'ha fet sentir. Aquesta majoria parlamentària sòlida ancorada en una comunitat política territorial que té unes noves necessitats no se sent recolzada per l'Estat i les seves institucions, sentint-se exclosa de les seves decisions, doncs considera que la seva voluntat democràtica no és tinguda prou en compte per resultar minoritària en el conjunt de l'Estat¹³¹. Per això, el principi democràtic és el nucli on es construeix la demanda del dret a decidir, com l'opció més bona per millorar les situacions col·lectives i evitar la violència.

El dret a decidir és el reconeixement a que aspira un poble, ja que reconèixer un poble és acceptar la seva capacitat per constituir un *demos* separat i amb capacitat per decidir el seu futur polític, bé sigui com a nació independent, com a comunitat autònoma, com a Estat membre d'una federació o com a província. No importa quin sigui el *demos* el que verdaderament importa és que el poble, per si, pugui decidir en llibertat i des del reconeixement del seu dret col·lectiu, tenint en compte, el respecte a la diferència interna i el compromís amb la pràctica democràtica¹³². En conseqüència, el dret a decidir dels pobles "es basa en la democràcia i el reconeixement de la sobirania nacional, el respecte per la dignitat de les persones plasmada en el principi d'autonomia individual, i en acceptar que els individus autònoms -en principi subjectes de drets individuals- no poden expressar plenament la seva dimensió social si veuen negada la possibilitat de definir-

---

130 López, J. "Del dret a l'autodeterminació al dret a decidir". Un possible canvi de paradigma en la reivindicació dels drets de les nacions sense estat. Quaderns de Recerca, núm. 4. Centre Unesco de Catalunya. Barcelona. Novembre 2011. (Pàg. 9).

131 Barceló, M., Corretja, M., González, A., López, J., Vilajosana, J. M. (2015). Dins Jaume López. *El derecho a decidir: el principio democrático en el siglo XXI*. (pàg. 19-40). "El derecho a decidir. Teoría y práctica de un nuevo derecho". Barcelona: Atelier. L'autor exposa que "el problema, desde un punto de vista democrático, no es que esa comunidad política sea una nación distinta a la del resto del estado, sino que su voluntad democrática sea excluida, o no tenida suficientemente en cuenta, por resultar minoritaria en el conjunto del estado. Afegint que "la ciencia política se ha referido a esta problemática (...), entre altres, (...) con la expresión de *déficit de acomodación* de esa comunidad en el seno del estado".

132 Guibernau, M. "Noves Estatutats i processos de sobirania". Revista IDEES, núm. 33, octubre-desembre 2010.

se i actuar com un *demos*, és a dir, si no veuen reconeguts els seus dret col·lectius"¹³³.

En aquest sentit, com es pot reconduir el fet que en un estat democràtic una comunitat política amb un dèficit d'acomodació territorial expressat de forma continuada, però essent minoritària al si de l'Estat, pugui formular democràticament una proposta de modificació de relacions amb l'Estat i que aquest sigui receptor a la proposta. La pròpia teoria dóna la solució, la "reconfiguració del estado"¹³⁴ que haurà de donar resposta "a la demanda de major reconeixement d'aquesta comunitat com a subjecte polític, amb voluntat pròpia, en el si de l'Estat i, a la demanda de més autonomia i capacitat política en la presa de decisions com a subjecte polític autònom i, de manera compartida, en el conjunt de l'Estat", per tal de configurar un *demos*¹³⁵ subestatal amb més aprofundiment democràtic i amb més descentralització, a fi i efecte que el principi de les majories¹³⁶ no es pugui convertir en un domini de la majoria per damunt dels interessos de les minories, afectant d'aquesta manera al sistema democràtic i, en definitiva, posant en risc el principi democràtic. Doncs, el principi democràtic com a principi estructurador del sistema polític i jurídic, possibilita que l'exercici dels drets no depengui de les majories, sinó que aquest actua com a protecció permanent de les minories, oferint una oportunitat democràtica a grups que per raons demogràfiques no poden esdevenir majoria. Per això, el sistema constitucional no exclou de la legalitat a subjectes o grups que tinguin una idea del dret o del territori diferent o contradictòria al que regula la Constitució¹³⁷.

Així, "el principi democràtic, en tant que aplicació d'una regla de la majoria per prendre decisions col·lectives, no pot dir-nos res sobre la definició dels límits que marcaran l'aplicació d'aquesta regla. No obstant això, aquest punt és clau en la determinació de la decisió guanyadora en aplicació d'una mateixa regla. Sense canviar-la, però modificant els límits del *demos*, es pot fer variar la decisió democràtica final. Les fronteres, doncs, no són només un "problema dels estats", sinó un "problema democràtic". Alguns autors han reinterpretat la manca d'expressió col·lectiva de la voluntat d'algunes minories entenent-la com un problema de legitimitat democràtica, la qual cosa planteja l'existència de "minories permanents" dins d'una democràcia: democràticament es queden sense veu"¹³⁸.

En conseqüència, aquesta reconfiguració de l'Estat no és gens fàcil, ja que la iniciativa de reforma d'una

---

133 Ibidem.

134 Barceló, M., Corretja, M., González, A., López, J., Vilajosana, J. M.. (2015). Dins Jaume López. *El derecho a decidir: el principio democrático en el siglo XXI*. (pàg. 19-40). "El derecho a decidir. Teoría y práctica de un nuevo derecho". Barcelona: Atelier.

135 Per *demos* s'entén un conjunt social de referència, amb consciència de ser-ho, sobre el que aplicar algun tipus de regla de la majoria per generar decisions col·lectives democràtiques. López, J. *El derecho a decidir: el principio democrático en el siglo XXI*.

136 Referent a l'assaig publicat per James Madison, l'any 1787. El Federalista, article núm 10.

137 Manifest de juristes a favor del dret dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya a celebrar un referèndum per decidir el futur polític de Catalunya. <<http://collectiupraga.cat/wp-content/uploads/2017/03/Manifest-Refer%C3%A8ndum-30-signatures.pdf>>

138 López, J. "Del dret a l'autodeterminació al dret a decidir". Un possible canvi de paradigma en la reivindicació dels drets de les nacions sense estat. Quaderns de Recerca, núm. 4. Centre Unesco de Catalunya. Barcelona. Novembre 2011. (Pàg. 14).

minoria que es sent exclosa del conjunt estatal difícilment trobara el reconeixement necessari per canviar l'ordenament jurídic de l'Estat matriu. És el cas de l'Estat espanyol, com apuntàvem suara, on la Constitució Espanyola¹³⁹ (CE) estableix el seu propi procediment de reforma al Títol X, que comprèn dels articles 166 al 169, de manera que, d'entrada, podem parlar d'una Constitució rígida ja que estableix uns determinats procediments per a la seva reforma. I és que la CE es pot reformar per dos tipus de procediments, l'*ordinari*, establert a l'article 167 que requereix l'aprovació de la reforma per una majoria de tres cinquenes parts, tant al Congrés com al Senat, o l'*agreujat*, d'acord amb l'article 168, que per la seva aprovació exigeix una majoria dels dos terços de cada Cambra. Vistos els quòrums necessaris per traduir-se en reforma, si la majoria de l'Estat no hi està a favor, per més gran que sigui la majoria del *demos* subestatal que promogui la iniciativa de reforma, sempre serà inferior a la majoria necessària per dur-la a terme.

Respecte a la institució de la iniciativa legislativa popular (ILP), el procediment legislatiu parteix de l'article 87 CE, que indica qui està legitimat per iniciar la tramitació d'una llei. Poden iniciar o impulsar la discussió d'una llei el Govern, el Congrés, el Senat, les Assemblees legislatives de les Comunitats Autònomes i el poble, mitjançant el mecanisme de la iniciativa popular, que ha de tenir el suport mínim de cinc-centes mil signatures acreditades. És un mecanisme considerat de participació semidirecta¹⁴⁰ mitjançant el qual els ciutadans poden participar en l'adopció de decisions públiques però sense que aquests puguin estructurar o configurar el contingut de la decisió final. Existeixen opinions contraposades al respecte, d'una banda en paraules de, *Biscaretti di Ruffia*, la ILP és, "la potestad d'iniciar o impulsar el procedimiento de formación de una ley formal. En este sentido, estamos ante un instrumento intermedio entre la democracia directa y la representativa y por ello perfectamente compatible con ésta última". De l'altra, l'estudi fet per Quintero¹⁴¹ sobre l'anàlisi de l'art. 87.3 CE i de la LOILP arriba a una altra conclusió: "se desprende que la ILP es un "mecanismo propositivo" y no una "iniciativa legislativa" propiamente dicha; pues en el acto de propuesta se agota el derecho de participación al que se vincula. La condición de "Iniciativa Legislativa" queda al margen de la voluntad de los ciudadanos, pues corresponde a las Cámaras la decisión de que la propuesta sea tramitada como iniciativa de ley". Val a dir que esmento molt succitament les vies de la reforma constitucional i la iniciativa legislativa popular perquè són arguments jurídics que planen en els debats d'incidència en la qüestió.

Acabaré aquest apartat amb la defensa que fa Vilajosana¹⁴² sobre el dret a decidir, "defensa que el dret a

---

139 BOE» núm. 311, de 29 de desembre de 1978. <https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-1978-31229>

140 -Aranda Álvarez, Elviro. La nueva ley de la iniciativa legislativa popular. Revista Española de Derecho Constitucional, núm. 78, septiembre-diciembre 2006. (Pàg.191). L'autor esmenta la proposta del professor Pizzorusso referent a la participació política que classifica en tres models: "instituciones de democracia representativa, aquellas que sirven para que los ciudadanos elijan libremente en elecciones periódicas a sus representantes; instituciones de democracia directa, el referéndum; y las instituciones de democracia participativa, como serían la ILP y el Derecho de Petición".

141 Quintero Ortega, Rafaela T. (2014). Iniciativa Legislativa Popular en España: aspectos normativos e incidencia práctica. Ars Iuris Salmanticensis, volum 2. (Pàg.137-162). Ediciones Universidad de Salamanca.

142 Vilajosana, J.M. Principi democràtic i justificació constitucional del dret de decidir. REAF, núm. 19, abril 2014 (Pàg. 178-210).

decidir, entès com a possibilitat de fer una consulta als catalans sobre el seu futur polític no és contrari a la Constitució Espanyola. La raó principal és que els principis d'indissolubilitat (art. 2.1) i de sobirania nacional (art. 1.2) han de ser ponderats adequadament amb els definitoris d'una democràcia liberal, tal com apareixen regulats bàsicament en els articles 1.1, 23.1, 9 i 10. Mitjançant aquesta ponderació es pot justificar, d'una banda, fer una consulta sobre la independència de Catalunya, atesa una interpretació evolutiva dels drets democràtics propis d'una concepció densa de la democràcia; de l'altra, fer-la entre els catalans, per tal d'evitar passar del principi de la majoria al domini de la majoria".

En efecte, democràcia entesa com la manifestació de la voluntat popular sobirana normalment es vincula amb l'elecció de representants amb l'objectiu de formar un govern, però també dóna cabuda a d'altres actuacions que en justifiquen el concepte per aconseguir aquesta voluntat popular i col·lectiva, així la participació ciutadana i els seus instruments de consulta popular o de referèndum, en són una altra manifestació, articles 23.1 CE i 29,1 EAC.

4.4- Procediments legals per a l'exercici del dret a decidir

El Consell Assessor per a la Transició Nacional (CATN)¹⁴³ a proposta del Govern català va portar a terme un informe assenyalant les possibles alternatives o vies per a l'exercici del dret a decidir dins el marc constitucional i la legalitat vigent. Aquestes cinc vies¹⁴⁴ legals són: els referèndums regulats i convocats per l'Estat d'acord amb l'article 92; la delegació o transferència de competències de l'article 150.2; els referèndums previstos en la Llei catalana 4/2010, de consultes populars per via de referèndum; les consultes populars no referendàries d'acord amb la Llei 10/2014¹⁴⁵, aprovada el 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i altres formes de participació ciutadana; i, per últim la reforma constitucional.

<<http://www.raco.cat/index.php/REAF/article/view/276489>>

143 El CATN va ser creat pel Decret 113/2013, de 12 de febrer, està integrat per persones de reconegut prestigi en les diferents disciplines vinculades amb el procés de transició nacional. I, respon a la voluntat del Govern de Catalunya de dotar-se del millor assessorament jurídic i tècnic pel bon desenvolupament del procés de transició nacional i del dret a decidir. L'informe del que es tracta i se'n fa citacions en els diferents apartats és l'Informe núm. 1, "La consulta sobre el futur polític de Catalunya". Barcelona, 25 de juliol de 2013.

<http://presidencia.gencat.cat/web/.content/ambits_actuacio/consells_assessors/catn/informes/inf_1_consulta_futur_politic_catalunya.pdf>.

144 Referent a aquestes cinc alternatives, el Govern de la Generalitat disposa ja d'un informe extens, elaborat per l'Institut d'Estudis Autònoms, en el qual s'identifiquen, en el dret intern, fins a cinc procediments a través dels quals es podria convocar de manera legal una consulta per tal que els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya poguessin expressar la seva voluntat sobre llur futur polític col·lectiu. En el referit informe on s'analitza la viabilitat jurídica d'aquestes cinc alternatives, es conclou que hi ha molts bons arguments jurídics per defensar la legalitat d'aquestes vies, de manera que un hipotètic recurs per part de l'Estat a la convocatòria d'una consulta com la que es reivindica majoritàriament a Catalunya caldria imputar-lo més a motius estrictament polítics- a una manca de voluntat política.- que no pas a motius jurídics (CATN). Veg: "Tres informes de l'Institut d'Estudis Autònoms sobre el pacte fiscal, les duplicitats i les consultes populars". Pàg. 345 a 448. Institut d'Estudis Autònoms. Barcelona. 2013.

<http://www.gencat.cat/governacio/pub/sum/iea/Tres_informes_IEA.pdf>.

145 Va ser publicada en el DOGC núm. 6715, de 27 de setembre de 2014 i, al BOE núm. 64, de 16 de març de 2015. El Govern espanyol va interposar recurs d'inconstitucionalitat, el 29 de setembre de 2014, contra el Títol II, i les Disposicions Addicionals, Transitòries i Finals. I, el 25 de febrer de 2015 es va dictar la STC 31/2015, declarant parcialment inconstitucional la Llei.

La primera d'aquestes vies és la dels *referèndums autonòmics de l'article 92 CE*, es tracta de la convocatòria d'un referèndum regulat, autoritzat i convocat per l'Estat. L'article 92 estableix que "*Les decisions polítiques de transcendència especial podran ser sotmeses al referèndum consultiu de tots els ciutadans (92.1); El referèndum serà convocat pel Rei a proposició del President del Govern, autoritzada prèviament pel Congrés dels Diputats (92.2); Una llei orgànica regularà les condicions i el procediment de es diverses modalitats de referèndum previstes per la present Constitució (92.3)*".

Segons el CATN¹⁴⁶, aquests referèndums estan implícitament reconeguts en aquest article constitucional. L'Estat podria convocar-los tot fixant la pregunta o les preguntes i el procediment per celebrar-los. La Generalitat podria reclamar o ampliar aquesta convocatòria a l'Estat si, prèviament, en el decret de convocatòria es preveïes algun tipus de participació de la Generalitat.

Tot i així, part de la doctrina pot considerar que els referèndums d'àmbit autonòmic no es poden considerar implícits en l'art. 92, si així fos, caldria que el Parlament de Catalunya reclames al Govern de l'Estat o a les Corts Generals la reforma de la Llei Orgànica reguladora de les diverses modalitats de referèndum o acceptar la convocatòria d'un referèndum adreçada a tots els ciutadans de l'Estat. L'opció de celebrar un referèndum a tot l'Estat tot i que permetria conèixer quina es la voluntat dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya respecte al seu futur polític col·lectiu, tanmateix el fet que els ciutadans espanyols siguin cridats a votar podria fer augmentar la participació i radicalitzar el sentit del vot dels catalans. Ara bé, una conseqüència en contra que se'n podria derivar és que la decisió final sobre el futur polític de Catalunya no correspondria als catalans sinó al conjunt dels ciutadans espanyols, però si els resultats a Catalunya fossin clarament diferents als de la resta de l'Estat, evidenciaria l'existència d'un greu problema d'encaix de Catalunya dins l'Estat espanyol, la qual cosa provocaria una reacció argumentaria de Catalunya vers l'Estat, en defensa de respecte per la voluntat majoritària del poble de Catalunya expressada de forma democràtica i pacífica.

En aquest sentit, existeixen certs desacords doctrinals¹⁴⁷ respecte quin ha de ser l'àmbit on s'ha de celebrar aquesta alternativa al referèndum, doncs l'article determina que és "*a tots els ciutadans*", sense expressar quins són aquests ciutadans concretament. En aquest sentit, alguns autors interpreten que "no contempla la intervenció del cuerpo electoral de una Comunidad Autónoma, sino la de todos los ciudadanos, de modo

---

146 Informe núm. 1, "La consulta sobre el futur polític de Catalunya". Barcelona, 25 de juliol de 2013.

147 Vegeu citacions de Barceló i Corretja a la pàgina següent. També, per Viver, no "es necesario reformar la LORMR puesto que el inciso "todos los ciudadanos" puede interpretarse, sin forzar ningún criterio interpretativo, en el sentido de que se trata de todos los ciudadanos de una comunidad autónoma". I afegix que "este inciso serviría para distinguir los referendums de las consultas populares que podrían dirigirse a sectores sociales concretos. El referéndum de ámbito territorial autonómico podría convocarse de acuerdo con la LORMR regulando los aspectos específicos través del decreto de convocatoria. De hecho, esta interpretación del artículo 92 CE sería menos forzada que la que el Estado hizo del artículo 151CE cuando, para permitir que Andalucía llegase a la autonomía por la vía rápida de ese artículo constitucional, consideró que las Cortes Generales podían suplir la voluntad de los ciudadanos de la provincia de Almería que no había alcanzado la mayoría constitucionalmente requerida". Viver, C. (2014). "Una reflexión desde Catalunya sobre el "derecho a decidir"". El futuro territorial del Estado español: ¿centralización, autonomía, federalismo, confederación o secesión? Valencia: Tirant lo Blanch. (pàg. 410).

que tal expediente no serviría para consultar la opinión de los ciudadanos de solo una parte del territorio nacional, contando además con que el Estado central tenga competencia sobre una cuestión que atañe al autogobierno de una Comunidad Autónoma, ámbito que le reserva a esta el Tribunal Constitucional de manera muy estricta. Ciertamente que tal referéndum no está prohibido constitucionalmente, e incluso cabría pensar que el principio democrático que se acoge en nuestro sistema constitucional podría justificarlo, considerándolo como una modalidad del derecho de participación de los ciudadanos, que los poderes públicos, ex artículo 9-2 CE, habrían de favorecer. (...) La falta de competencia de las Comunidades Autónomas para convocar un *referéndum* de este carácter, si no fuese actuando por delegación del Estado, resulta inequívocamente de la atribución en exclusiva al Estado de la "autorización para la convocatoria de consultas populares por la vía de referéndum", que hace el artículo 149.1.32 CE¹⁴⁸". D'altres no en fan la mateixa interpretació, "no predetermina que l'àmbit d'aquestes consultes hagi de ser tot el territori de l'Estat i, per tant, obre la porta al fet que es tracti de "tota la ciutadania" convocada en cada moment¹⁴⁹"; en el mateix sentit, "l'article es refereix a "tots els ciutadans" i no pas a "tots els espanyols" i, per tant es pot interpretar sense problemes que poden ser "tots els ciutadans d'una comunitat autònoma" si la qüestió a debat els afecta específicament a ells, igual com es fan referèndums municipals per a les qüestions d'àmbit municipal¹⁵⁰".

Pel que fa a la segona via, és la *delegació*¹⁵¹ o *transferència de competències de l'article 150.2 CE* per convocar un referéndum, el qual proclama que "L'Estat podrà transferir o delegar a les Comunitats Autònomes, mitjançant una llei orgànica, facultats corresponents a una matèria de titularitat estatal que per la seva naturalesa siguin susceptibles de transferència o de delegació. La llei preveurà en cada cas la transferència corresponent de mitjans financers i també les formes de control que l'Estat es reservi".

En opinió del CATN¹⁵², "aquest procediment no planteja més problemes jurídics que els que poden suscitar els de l'article 92 CE", admetent que tot i, que "pot tenir efectes negatius el fet que des de Catalunya s'hagi intentat la seva aplicació en quatre ocasions i sempre hagi estat denegada per les Corts Generals", endemés de mencionar que "les raons adduïdes per les Corts per refusar les propostes van ser o pràcticament inexistents, per tautològiques, o d'una debilitat tal que la reiteració de la petició podria resultar perfectament justificable".

---

148 Solozabal, J.J.. "La autodeterminación y el lenguaje de los derechos". Cuadernos de Alzate. Núm- 46-47, 2013 (Pàg. 222-223).

149 Barceló, M. (2015). "El Dret a decidir: Una proposta de construcció jurídica". Institut d'Estudis Catalans. (pàg. 18).

150 Corretja, M. Quina és la millor via per a la consulta?. Aspectes jurídics del procés cap a la independència. Les diferents vies legals per a l'exercici del dret a decidir. 18 de novembre de 2013. Ponent al cicle sobre els "Aspectes jurídics del procés cap a l'estat propi".

151 Ibidem. En aquest sentit, l'autora afirma que "és el camí que s'ha seguit a Escòcia, on el govern podrà convocar el referéndum gràcies a la delegació de la competència atorgada pel govern britànic".

152 Informe núm. 1, "La consulta sobre el futur polític de Catalunya". Barcelona, 25 de juliol de 2013.

No obstant, alguns autors consideren que la competència per convocar referèndums és inconstitucional i indelegable, "és més que confús, però fins ara no s'ha delegat gens que estigui taxativament atribuït a l'Estat. I l'article 149 atribueix taxativament els referèndums a l'Estat", en el mateix sentit afegeix, "si transfereixes això (es refereix a la policia de trànsit – seguretat pública, com a exemple) estàs alterant directament el text de la Constitució. Seria una reforma constitucional encoberta i l'àmbit de la delegació de competències té un límit: no alterar el text de la Constitució¹⁵³". Un altre autor, es referma en el mateix pensament: Primerament, se trata de un procedimiento excepcional y extraordinario de atribución de competencias. El motivo lo explica Montilla Martos al sostener razonablemente que "una vez alcanzado el techo competencial del art. 149.1 CE por las distintas CCAA, el art. 150.2 CE no puede seguir empleándose para incrementar la autonomía política, ya sin techo competencial, so riesgo de adentrarnos en una dinámica de vaciamiento competencial paulatino del Estado". Segonament, el inciso "por su propia naturaleza" debe interpretarse en el sentido de que el contenido de la transferencia y delegación no debe ser contrario a ninguna otra norma o principio constitucional. Tercerament que, una vez se han igualado las competencias de todas las comunidades autónomas, estas leyes del art. 150.2 CE deben tener carácter funcional, basarse en argumentos de eficacia y eficiencia del sistema en su conjunto, no en motivos de conveniencia u oportunidad, es decir, en motivos políticos¹⁵⁴.

Contràriament, altres autors s'hi refereixen manifestant que: "L'Estat no pot transferir una competència que no té, i l'Estat no té la competència de convocar un referèndum d'independència, perquè la Constitució no permet la secessió d'una part del territori. Seria una vulneració de l'article 2 i del sentit comú. És cert que la redacció de l'article 150.2 és misteriosa, però entre les matèries delegables "per la seva pròpia naturalesa" no pot estar alguna cosa que afecta l'essència de l'Estat i al conjunt dels ciutadans". O, també, "Si cedís aquesta competència (...) s'estaria reconeixent el dret d'autodeterminació", i seria inconstitucional, però no perquè la impedeixi el 150.2, sinó perquè "s'estaria actuant contra l'article 2, que es refereix a la unitat indissoluble de la nació espanyola, proposant una "redefinició" de l'ordre constituït¹⁵⁵".

Respecte a la tercera via, *els referèndums de la Llei catalana 4/2010*. L'objecte d'aquesta Llei catalana, 4/2010, de 17 de març, de consultes populars per via de referèndum, ve definit en el seu Preàmbul on proclama que "El Govern té com a objectius aprofundir en el desplegament de les disposicions estatutàries, fomentar la participació i incrementar la qualitat democràtica impulsant la implementació de mecanismes de participació ciutadana, per tal de fer més propera l'Administració i assegurar la participació de la ciutadania

---

153 Plantejaments del professor Blanco Valdés citat per Ridao a : Ridao, J. (2014). El dret a decidir: la consulta sobre el futur polític de Catalunya (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 90. Generalitat de Catalunya. (pàg.167).

154 De Carreras, F. "¿Puede celebrarse un referéndum en Cataluña?" El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho. Núm. 42. (pàg.33).

155 Opinions de Muñoz Machado i Gregorio Cámara, respectivament, citats per Ridao a : Ridao, J. (2014). El dret a decidir: la consulta sobre el futur polític de Catalunya (1 ed.). Barcelona: Col·lecció Institut d'Estudis Autònoms, núm. 90. Generalitat de Catalunya. (pàg.168).

en la presa de decisions que afecten els seus interessos. Segons el CATN, " l'aplicació d'aquest procediment obligaria a l'Estat a realitzar una activitat prou significativa com és el de donar l'autorització de la convocatòria del referèndum per part de la Generalitat".

Respecte a aquesta via el CATN¹⁵⁶ afirma que, "és una de les vies que pot oferir a l'Estat més oportunitats per al·legar, amb més o menys fonament, problemes de constitucionalitat". Alhora, s'auto respon quan diu, "De fet ja ho ha fet així en impugnar-la davant el Tribunal Constitucional, amb l'argument que la regulació dels referèndums està reservada constitucionalment a l'Estat". I afegeix que "l'Estat pot intentar argumentar que un referèndum com el que es proposa desborda l'àmbit de competències de la Generalitat i que cal convocar tots els ciutadans espanyols i fer-ho al final d'un procés de reforma constitucional".

Aquesta Llei va ser impugnada per l'Estat, amb el recurs d'inconstitucionalitat núm. 8912-2010, de 9 de juny de 2011. L'advocat de l'Estat, en nom del president del Govern va interposar recurs d'inconstitucionalitat en relació amb els articles 1 a 30, 43 i 45, de la Llei de Catalunya 4/2010, de 17 de març, de consultes populars per via de referèndum, de 9 de juny de 2011. I es va sol·licitar la suspensió de les disposicions impugnades en virtut de l'article 161.2 de la CE. Pronunciat l'Auto (ATC 87/2011), i proper a finalitzar els cinc mesos regulats per la CE¹⁵⁷, s'aixeca la suspensió dels articles 1 a 30, 43 i 45, de la Llei de Catalunya 4/2010, de 17 de març (LCAT 2010, 225), de consultes populars per via de referèndum.

Pel TC "El objeto de esta resolución es determinar si, de acuerdo con el art. 161.2 CE (RCL 1978, 2836) , procede levantar o mantener la suspensión de la vigencia que afecta a los arts. 1 a 30, 43 y 45 de la Ley de Cataluña 4/2010, de 17 de marzo (LCAT 2010, 225) , de consultas populares por vía de referéndum. La citada Ley 4/2010 tiene por objeto la regulación de dos modalidades de referéndum, el denominado "referéndum de ámbito de Cataluña", calificado como un referéndum consultivo sobre "cuestiones políticas de especial trascendencia para la ciudadanía en el ámbito de las competencias de la Generalidad" y el "referéndum de ámbito municipal", igualmente consultivo y cuyo objeto se ciñe a "los asuntos de la competencia propia del municipio y de carácter local que sean de especial trascendencia para los intereses de los vecinos". El escrito rector de este proceso constitucional advierte que el recurso se centra en la primera de las dos modalidades, regulada en los arts. 10 a 30, mientras que los arts. 1 a 9, 43 y 45 se impugnan exclusivamente en cuanto se refieren o sirven de instrumento a ese tipo de consultas que el Abogado del Estado considera contrarias al art. 149.1.32 CE en relación con los arts. 23, 81.1 y 92 CE en la interpretación que al primero de los preceptos constitucionales citados han dado las SSTC 103/2008, de 11 de septiembre

---

156 Informe núm. 1, "La consulta sobre el futur polític de Catalunya". Barcelona, 25 de juliol de 2013.

157 Segons Barceló, "L'admissió d'un recurs o d'una qüestió d'inconstitucionalitat no suspèn la vigència ni l'aplicació de la llei objecte de recurs. L'excepció, però, es troba en les lleis autonòmiques quan són impugnades pel Govern de l'Estat i aquest s'empara en el que disposen els articles 161.2 CE i 30 LOTC. L'efecte d'aquesta suspensió és la paralització de l'eficàcia de la disposició autonòmica durant un màxim de cinc mesos, que el Tribunal ha de ratificar o ha d'aixecar abans que transcorri el termini esmentat. Aquest fet evidencia la primàcia i la protecció que s'atorguen a l'interès general que representa l'Estat davant l'interès particular que defensa la comunitat autònoma". Vg. Barceló, M. (2015). "El Dret a decidir: Una proposta de construcció jurídica". Institut d'Estudis Catalans. (pàg. 19).

(RTC 2008, 103) , FF. 2 y 3, y 31/2010, de 28 de junio (RTC 2010, 31) , F. 69." (FJ1).

Com quarta via, les *consultes populars no referendàries*, d'acord amb la Llei 10/2014¹⁵⁸, aprovada el 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i altres formes de participació ciutadana. Aquesta llei estableix el règim jurídic i el procediment de la convocatòria de consultes populars i d'altres mecanismes de participació, com a instruments dirigits a conèixer la posició o les opinions de la ciutadania amb relació a qualsevol aspecte de la vida pública en l'àmbit de Catalunya i en l'àmbit competencial de la Generalitat i dels ens locals.

El Preàmbul de la Llei proclama que "l'article 122 de l'Estatut estableix la competència exclusiva de la Generalitat en matèria de consultes populars d'àmbit local, i també la competència exclusiva per a promoure consultes populars en l'àmbit de la seva competència i altres formes de participació. I, l'article 29.6 de l'Estatut estableix que els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per la Generalitat i els ajuntaments en la forma i amb les condicions que les lleis estableixin.

D'acord amb els preceptes estatutaris, el Parlament té entre les seves prioritats desplegar l'Estatut, sota els principis que estableix l'article 1.1 de la Constitució espanyola, que caracteritza el principi democràtic per tal d'incrementar la qualitat democràtica per mitjà de la posada en pràctica de mecanismes de participació ciutadana, amb la finalitat de fer més propera l'Administració i assegurar que la ciutadania pugui expressar la seva opinió i ésser escoltada en la presa de les decisions que afecten els seus interessos. En aquest sentit, és el mateix text constitucional que en el seu article 9.2 estableix que "correspon als poders públics de promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives, remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social".

El CATN¹⁵⁹sobre les consultes populars proposades en aquesta via manifesta que "soluciona un dels problemes que solia imputar-se a aquests tipus de consultes ja que les ceneix expressament a les consultes "dins l'àmbit de les competències" de la Generalitat. (...) Això vol dir que l'Estat, únicament hauria d'acceptar que els criteris emprats per caracteritzar les consultes populars i diferenciar-les dels referèndums (cens, instruments i organismes per garantir i controlar la seguretat i transparència de les votacions i, especialment, les diferències pel que fa als cridats a votar) són suficientment significatives com per acceptar que no es tracten de referèndums encoberts. (...) exigiria de l'Estat un esforç interpretatiu d'acceptar un concepte ampli de "competència" capaç d'incloure no només les competències contingudes en el llistat de competències del títol IV de l'Estatut sinó també les activitats o facultats que pot realitzar de manera jurídicament legítima la

---

158 Llei que s'estava tramitant al Parlament en el moment d'elaborar l'Informe núm.1, i que va ser aprovada com la Llei 10/2014, aprovada el 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i altres formes de participació ciutadana.

159 Informe núm. 1, "La consulta sobre el futur polític de Catalunya". Barcelona, 25 de juliol de 2013.

Generalitat. Tot i que afegix que pot oferir a l'Estat "una possibilitat de negar aquesta via al·legant motius de constitucionalitat una mica més fonamentats que els que es poden adduir respecte de vies com la de l'art. 150.2 CE i, sobretot, la de l'article 92 CE".

En tot cas, els avantatges d'acord amb aquesta via són nombrosos ja que li correspon en *exclusiva* a la Generalitat aplicar les competències per establir el regim jurídic, les modalitats i el procediment en la iniciativa de convocar consultes populars o qualsevol altre mecanisme de participació. A més, l'impuls per a convocar-les correspon al president de la Generalitat, als alcaldes, i als ciutadans. Va ser aprovada d'acord amb l'article 122 EAC, de Consultes Populars", exceptuant el que disposa l'article 149.1.32 CE.

I, en últim terme, *la reforma constitucional*, que es produiria quan al·legant motius d'inconstitucionalitat l'Estat negues els procediments o vies anteriors, i que, "per definició", en cap cas podrà ser rebutjada pels mateixos motius, "de manera que un hipotètic refús de la reforma respondria a motius exclusivament polítics"¹⁶⁰. Amb tot, "sempre quedaria la possibilitat que el Parlament o el Govern de Catalunya instin la reforma de la Constitució amb l'objectiu que s'incorporin a l'article 92¹⁶¹ dels referèndums d'àmbit territorial autonòmic, per la via no agreujada de reforma de l'article 167 CE. Si la reforma pretengués incorporar algun efecte vinculant d'aquests referèndums o qüestions que afectessin aspectes protegits per la reforma agreujada seria aquesta la via per la qual hauria de discórrer la reforma. En qualsevol cas, no existint en el nostre ordenament clàusules d'intangibilitat, (...) sembla clar que en aquest supòsit no podrien adduir arguments de inconstitucionalitat per oposar-se a la petició de reforma constitucional¹⁶²".

Davant d'una negativa de l'Estat a autoritzar o permetre la convocatòria d'una consulta, el CATN preveu altres vies alternatives per poder-ho fer; aquestes són a través de consultes no oficials o eleccions plebiscitàries. Per la qual cosa, des de la Generalitat i amb el suport de la majoria d'ajuntaments es podria organitzar una consulta al marge de les disposicions legals de l'Estat i de les de la Generalitat (si fossin suspeses pel Tribunal Constitucional). Es tractaria d'aplicar la legalitat catalana malgrat la seva suspensió. També, es preveu que a banda de la Generalitat i dels ajuntaments donant suport indirecte, la consulta la podrien organitzar entitats de la societat civil.

L'altre via alternativa són les eleccions plebiscitàries, que són de caràcter polític i no jurídic, determinades per les circumstàncies polítiques del moment. Les pot convocar el president de la Generalitat, en quan cregui oportú i sota la seva exclusiva responsabilitat d'acord amb el que disposa l'article 75 EAC.

---

¹⁶⁰ Ibidem.

¹⁶¹ L'Informe núm. 1, afegix que si s'escau, caldria reformar també del 149.1.32CE.

¹⁶² Viver, C. (2014). "Una reflexión desde Catalunya sobre el "derecho a decidir"". El futuro territorial del Estado español: ¿centralización, autonomía, federalismo, confederación o secesión? Valencia: Tirant lo Blanch. Pàg. 414.

Respecte a una Declaració Unilateral d'Independència (DUI), el CATN d'acord amb l'informe de l'IEA, no considera una DUI com una via alternativa a les eleccions plebiscitàries, sinó més aviat com un instrument que implementi la voluntat popular sorgida dels resultats electorals.

4.5- Evolució del dret a decidir

El pas dels anys el Parlament de Catalunya ha anat denunciant la disminució de qualitat d'autogovern tant des del punt de vista de les competències, com del finançament o les mateixes transferències de competències, la qual cosa ha comportat que reiteradament reclames a l'Estat una redefinició i lectura més respectuosa amb l'Estatut d'Autonomia. Així, des de l'any 1981 fins a l'actualitat s'han anat elaborant i aprovat distintes resolucions i mocions sobre actuacions concretes de l'Estat, així com propostes d'abast de política general.

Tot i que l'objectiu del treball és desenvolupar el procés del Dret a Decidir des de l'any 2010 fins a l'any 2015, considero rellevant citar les resolucions i mocions, que primer com a dret a l'autodeterminació de la nació catalana i, posteriorment com a dret a decidir, s'han elaborat de manera continuada des del restabliment del Parlament de Catalunya, l'any 1980 i fins a l'actualitat. Entre aquestes iniciatives destaquen especialment les següents: en les tres primeres resolucions - 98/III, de desembre de 1989; 229/III, de setembre de 1991 i 679/V, d'octubre de 1998-, el Parlament proclama el dret a decidir en abstracte, sense concretar els instruments a través dels quals pretén exercir-lo. Tot seguit en les resolucions -944/V, de juny de 1999 i 1978/VI, de juny de 2003-, ja es manifesta la voluntat d'establir els instruments. Però, és a partir de 2010 quan es pren la decisió de fer efectiu l'exercici del dret a decidir amb les resolucions 631/VIII, de març de 2010; 742/IX, de setembre de 2012; 5/X, de gener de 2013; 17/X, de març de 2013, 479/X, de gener de 2014; i les mocions 6/IX, de març de 2011; i 11/IX, de març de 2011¹⁶³, que tot seguit passem seguidament a analitzar de manera succinta.

La primera resolució, la *631/VIII, de març de 2010*, contenia les següents declaracions: es ratificava les resolucions de 98/III, de desembre de 1989 i 679/V, d'octubre de 1998 "sobre el dret a l'autodeterminació de la nació catalana"; es reconeixien les consultes celebrades "com a expressió de la voluntat de participació política de la ciutadania en la configuració del futur de Catalunya i en el referment de la seva realitat nacional"; s'encoratjava a la societat civil organitzada en la celebració de noves consultes; i "es ratifica en la voluntat d'emprar tots els instruments jurídics vigents i polítics necessaris per tal que el poble de Catalunya pugui exercir el seu dret a decidir". Aquesta resolució va ser presentada per ERC i, debatuda i aprovada per majoria absoluta en una comissió del Parlament¹⁶⁴. Amb anterioritat a la deliberació s'havien celebrat

---

163 Viver, C; Grau, M. "La contribució del Parlament al procés de consolidació i desenvolupament de l'autogovern de Catalunya i a la defensa de la seva identitat nacional". Revista d'Estudis Autònomic i Federals, núm. 18. Octubre 2013, Pàg. 100. També a, "Informe sobre procediments legals a través dels quals els ciutadans i les ciutadanes poden ser consultats sobre llur futur polític". Tres informes de L'institut d'Estudis Autònomic sobre el pacte fiscal, les duplicitats i les consultes populars. Barcelona. (Pàg. 5).

164 Hi van votar a favor ERC, CiU, SI i un diputat del grup mixt. El PSC i ICV es van abstenir, i el PP i C's van votar-hi en contra. Viver, C; Grau, M. "La contribució del Parlament al procés de consolidació i desenvolupament de l'autogovern de Catalunya i a la

consultes "no oficials" a més de 250 municipis de Catalunya, on es formulava la pregunta si s'estava d'acord que "la nació catalana esdevingui un estat de dret, independent, democràtic i social, integrat a la Unió Europea". La participació va ser d'un 25% dels electors, amb un 90% de vots a favor¹⁶⁵.

En quan a la *moció 6/IX, de març de 2011*, es va debatre al Ple del Parlament, amb els següents punts: vindica el dret a l'autodeterminació com a "dret irrenunciable del poble de Catalunya" i fixar la institució del Parlament "com a seu de la sobirania del poble de Catalunya"; "defensa el dret de la societat civil a expressar-se lliurement mitjançant consultes populars", i "expressa el suport de la cambra a les consultes populars realitzades arreu del país¹⁶⁶".

Tot seguit, es va debatre al Parlament de Catalunya, la *moció 11/IX, de març de 2011*, afirma "la defensa activa del dret del poble de Catalunya a l'autodeterminació"; manifesta el "rebuig al govern de l'Estat pel recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei de Catalunya 4/2010, de 17 de març, de consultes populars per via de referèndum"; i insta al Govern "a continuar desplegant l'article 122 de l'EAC i a elaborar un projecte de Llei que reguli els instruments de consulta popular de caràcter no referendari". Convé remarcar que amb la interposició d'aquest recurs l'Estat es pronunciava per segona vegada contra la via de consulta que havia proposat el Parlament després d'haver refusat l'alternativa de la delegació de competències per la via de l'article 150.2CE. Posteriorment, la interlocutòria 87/2011 del TC, de juny de 2011 va aixecar la suspensió de la Llei 4/2010¹⁶⁷.

La *742/IX, de setembre de 2012*, sobre l'orientació política general del Govern de la Generalitat, va ser aprovada després de la massiva manifestació de l'11 de setembre, on es reclamava "Catalunya, nou estat d'Europa". És una resolució molt extensa, per la qual cosa citaré alguns dels punts, entre ells; aquesta resolució culmina el procés parlamentari iniciat 1989. D'entrada celebra l'èxit de la manifestació i assumeix el compromís de defensar el lema de la manifestació; constata el fracàs dels intents del catalanisme, durant trenta anys, d'aconseguir l'encaix de Catalunya en l'Estat espanyol i declara que "és una via sense recorregut"; acusa l'Estat de no haver volgut entendre la gravetat de la situació creada per la STC 31/2010 sobre el nou Estatut; i de no haver fet res per millorar la situació sinó tot el contrari "una ofensiva recentralitzadora".

---

defensa de la seva identitat nacional". Revista d'Estudis Autonòmics i Federals, núm. 18. Octubre 2013, Pàg. 106.

165 Viver, C; Grau, M. (op. Cit.). Veg. Resolució 631/VIII del Parlament de Catalunya, sobre el dret a l'autodeterminació i sobre el reconeixement de les consultes populars sobre la independència. Comissió d'Affers Institucionals. Sessió núm. 64, 03.03.2010, DSPC-C 752. Publicació: BOPC 657

166 Viver, C; Grau, M. (op. Cit.). Veg. Moció 6/IX del Parlament de Catalunya, sobre el dret a l'autodeterminació del poble de Catalunya i sobre el dret de la societat a expressar-se mitjançant consultes populars. Sessió núm. 7, 10.03.2011, DSPC-P 9. Publicació: BOPC 36.

167 Moció 11/IX del Parlament de Catalunya, sobre el desplegament de l'article 122 de l'Estatut. Sessió núm. 8, 24.03.2011, DSPC-P 11. Veg. Viver, C; Grau, M. (op. Cit.).

Per aquest motiu, es proclama l'objectiu d'iniciar una nova etapa basada en el dret a decidir i insta al Govern a celebrar una consulta "prioritàriament dins la pròxima legislatura"; tanmateix es reiterar que l'objectiu últim del procés és que Catalunya esdevingui un nou Estat d'Europa; tot i que es considera "imprescindible treballar per dotar Catalunya d'un instrument perquè els ciutadans puguin ésser consultats". En aquest sentit, fa referència al Referèndum, sota l'autorització de l'Estat, i al projecte de la llei catalana de consultes populars no referendàries que s'està tramitant al Parlament. I s'afirma que aquests instruments de participació s'han de construir "des de la pròpia legalitat i legitimitat del Parlament de Catalunya.

El Parlament proclama solemnement el dret imprescriptible i inalienable de Catalunya a l'autodeterminació, com a expressió democràtica de la seva sobirania com a nació; insta que el procés es faci de forma pacífica; denuncia l'espoli fiscal de Catalunya, així com la política econòmica de l'Estat.

Per concloure aquesta l'exposició d'aquesta resolució, constatar que el president de la Generalitat, en el seu discurs d'obertura del debat sobre la política general del Govern, havia anunciat la dissolució de la Cambra i la convocatòria d'eleccions i s'havia mostrat partidari del dret a decidir¹⁶⁸. El resultat de la votació va ser 84 vots a favor (CiU, ICV; ERC i SI), 21 en contra (PP i C's), i 26 abstencions (PSC).

Mitjançant la *resolució 5/X, 23 de gener de 2013*, per la qual s'aprova la Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya el Parlament, sorgit de les últimes eleccions, va ratificar la decisió de considerar obert el procés per exercir el dret a decidir. En el seu Preàmbul constata la voluntat d'autogovernar-se del poble manifestada al llarg de la història, la situació de bloqueig en què es troba, i la reivindicació de seguir el camí de la millora de l'autogovern després del fracàs reiterat de totes les propostes sorgides des de Catalunya. L'objecte de la Resolució es troba en el primer paràgraf, on fa referència a la legitimitat democràtica que té, amb caràcter de subjecte polític i jurídic sobirà. Es reitera l'acord a "iniciar el procés per fer efectiu el dret a decidir per tal que els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya puguin decidir llur futur polític col·lectiu". I, fa referència als nou principis que ha de regir aquest dret: democràcia, transparència, el diàleg, la cohesió social, l'uropeisme, la legalitat i la participació, i el paper principal del Parlament en aquest procés. Respecte a aquests principis Viver, afirma que "El primer d'aquests nou principis té una naturalesa diferent a la dels altres principis, ja que fa referència al fonament del dret a decidir i a la vinculatorietat jurídica i política dels resultat de la decisió adoptada pels ciutadans i ciutadanes". La resolució va obtenir el vot favorable de 85 diputats¹⁶⁹.

Cal dir que la Resolució 5/X, ha estat suspesa pel Tribunal Constitucional durant la tramitació de la impugnació formulada pel president del Govern de l'Estat a l'empara de l'article 161.2 de la Constitució

---

168 Resolució 742/IX del Parlamento de Cataluña, sobre la orientación política general del Gobierno de la Generalidad. Tram. 255-00006/09 . Veg. Viver, C; Grau, M. (op. Cit.). <http://www.parlament.cat/document/intrade/6053>

169 Resolució 5/X del Parlament de Catalunya, per la qual s'aprova la Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya. Tram. 250-00059/10 i 250-00060/10. <<http://www.parlament.cat/document/intrade/7094>>. Veg. Viver, C; Grau, M. (op. Cit.).

(Interlocutòria 156/2013, d'11 de juliol). Aquesta suspensió, però, no desvirtua el fet que la Resolució 5/X reflecteix el posicionament polític majoritari del Parlament de Catalunya.

Per la seva part, la Resolució 17/X, de 13 de març de 2013, sobre la iniciació d'un diàleg amb el Govern de l'Estat per a fer possible la celebració d'una consulta sobre el futur de Catalunya. Presentada al Parlament pel PSC, proclama que "el Parlament de Catalunya insta al Govern a iniciar un diàleg amb el Govern de l'Estat per a fer possible la celebració d'una consulta als ciutadans de Catalunya per a decidir sobre el seu futur". La Resolució va obtenir el vot favorable de 104 dels 135 membres del Parlament¹⁷⁰.

Per concloure aquest apartat del desenvolupament del dret a decidir farà esment de dues resolucions que podríem considerar van entrelligades entre si, la *resolució 479/X, de 16 de gener de 2014* del Parlament de Catalunya, per la qual s'acorda de presentar a la Mesa del Congrés dels Diputats la Proposició de Llei orgànica de delegació a la Generalitat de Catalunya de la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum sobre el futur polític de Catalunya, i la *resolució 602/X, de 26 de març de 2014* per la qual es designen els diputats que han de defensar davant el Congrés dels Diputats la Proposició de Llei orgànica de delegació a la Generalitat de Catalunya de la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum sobre el futur polític de Catalunya.

La *resolució 479/X, de 16 de gener de 2014*, al preàmbul manifesta la voluntat d'autogovernar-se, per potenciar el progrés, el benestar i la igualtat d'oportunitats dels ciutadans, així com, reforçar la cultura pròpia i la identitat col·lectiva. La majoria parlamentària sorgida de les últimes eleccions i remarca que la millor forma d'expressió d'aquesta voluntat col·lectiva és una consulta referendària, com el cas de Quebec i Escòcia.

D'altra banda, l'objectiu de la seva aprovació és la cessió de la competència estatal per la via de l'article 149.1.32 a la comunitat autònoma; el punt quart de la resolució indica el procediment per portar-lo a terme d'acord amb l'article 150.2 CE, "l'article 150.2 de la Constitució permet a l'estat de transferir o delegar a les comunitats autònomes, per mitjà d'una llei orgànica, facultats corresponents a una matèria de titularitat estatal que per llur naturalesa siguin susceptibles de transferència o delegació". El 8 d'abril de 2014 el Congrés dels Diputats refusa la proposta de delegació de competències presentada pel Parlament amb 299 vots en contra (de PP, PSOE, UPyD, UPN; i Foro de Asturias) i 47 vots a favor (CiU, PNV, ERC; ICV i Grup mixt. I, la *resolució 602/X*, per la qual es van designar els tres diputats que defensaren davant el Congrés dels Diputats aquesta iniciativa legislativa¹⁷¹.

---

170 Resolució 17/X del Parlament de Catalunya, sobre la iniciació d'un diàleg amb el Govern de l'Estat per a la celebració d'una consulta sobre el futur de Catalunya. BOPC, núm. 43, X legislatura, segon període, de 18 de març de 2013. Tram. 250-00226/10. <<http://www.parlament.cat/document/intrade/9782>>. Veg. Viver, C; Grau, M. (op. Cit.).

171 Resolució 479/X del Parlament de Catalunya, per la qual s'acorda de presentar a la Mesa del Congrés dels Diputats la Proposició de llei orgànica de delegació a la Generalitat de Catalunya de la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum

EPÍLEG

L'anàlisi del procés del dret a decidir, amb els recursos metodològics que ens ofereix la disciplina de la Ciència Política, constitueix tot un repte. Un repte difícil d'acomplir si prenem en consideració la naturalesa i característiques singulars que presenta aquest procés i que s'han procurat analitzar modestament a les pàgines d'aquesta recerca. Un repte si prenem també en consideració l'abast que ha adquirit, la complexitat dels temes que s'hi discuteixen i les seves implicacions polítiques i jurídiques, considerades tan en clau interna com en clau estatal i internacional. Sense cap mena de dubte es tracta d'un esdeveniment històric, el tractament i resolució del qual condicionarà determinantment l'esdevenidor no només de Catalunya sinó també del conjunt de l'Estat.

Precisament, en aquest Treball Final de Grau s'ha procurat analitzar succintament les principals variables que, directament o tangencial, han acabat modulant el desenvolupament d'aquest procés i la construcció del dret a decidir. En el rerefons d'aquest anàlisi hi planen necessàriament qüestions que van més enllà de l'objecte de la recerca, tals com la concernent a l'encaix de Catalunya dins Espanya, la crisi de l'Estat de les Autonomies, o els límits del bloc de la constitucionalitat. Un marc constitucional que s'erigeix com a límit infranquejable per la resolució del conflicte a través de la celebració d'un referèndum. És més, precisament són les denúncies d'eventuals vicis d'inconstitucionalitat i reflexions i criteris d'oportunitat jurídica els arguments que centren amb major insistència els termes del debat. Uns debats que massa sovint es formulen contraposant dret i democràcia.

Com és sabut, la STC 31/2010 sobre la reforma de l'Estatut va cimentar les bases d'un procés que, els darrers anys s'ha acabat consolidant com la clau de volta de l'activitat política i parlamentària del Principat. En aquest treball hem volgut resseguir aquests aconteixements polítics, posant-los en context. Per a fer-ho possible hem analitzat la reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya que plantejava unes noves demandes que es traduïen, entre altres, en el reconeixement de la seva identitat nacional, i l'elevació a rang estatutari del model lingüístic adoptat, amb tot la Sentència 31/2010, de 28 de juny que va desactivar, tot i haver estat modificat per les Corts Generals, més de la meitat dels preceptes de l'Estatut referendat declarant-te'ls inconstitucionals a proposta dels recursos presentats per càrrecs electes del Partit Popular, cosa que provocà desafecció cap a l'Estat i mobilitzacions socials massives als carrers.

A més, l'escenari polític i parlamentari que va propiciar l'inici del procés de reforma de l'Estatut va constituir un punt d'inflexió decisiu, i on es comencen a activar les propostes des del Govern i a instrumentalitzar els fòrums a favor del dret a decidir. El discurs polític i social, i els procediments legals donen resguard al procés

---

sobre el futur polític de Catalunya, de 16 de gener de 2014. <<http://www.parlament.cat/document/intrade/6053>>

Resolució 602/X, per la qual es designen els diputats que han de defensar davant el Congrés dels Diputats la Proposició de llei orgànica de delegació a la Generalitat de Catalunya de la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum sobre el futur polític de Catalunya, de 26 de març de 2014. <<http://www.parlament.cat/document/nom/10b290.pdf>>

del dret a decidir, dret que està connectat amb el principi democràtic, per la qual cosa el reconeixement i la democràcia són els principis que el legitimen, i on es construeix la demanda del dret a decidir, com l'opció més bona per millorar les situacions col·lectives amb llibertat.

Així doncs, tot recordant que un dels principis de la Constitució és el pluralisme, tot i sabent de les controvèrsies i discrepàncies que ha despertat el dret a decidir, el que se'n pot treure és que si hi ha voluntat política i per tant diàleg, és pot reformar la Constitució, la qual cosa obriria la porta a la creació d'un nou Estat o a l'adopció d'un nou encaix polític diferent de l'actual.

BIBLIOGRAFIA

AGUDO, M., ÁLVAREZ, E., (coord.), BALAGUER, F., BLANCO, R., CÁMARA, G., CASTELLÀ, J.M., FERNÁNDEZ, G., *FERNÁNDEZ, R.*. (2011). *Estudios sobre la Sentència 31/2010, de 28 de junio, del Tribunal Constitucional sobre el Estatuto de Autonomía de Cataluña*. Instituto de Derecho Público Universidad Rey Juan Carlos. Madrid.

ALBERTÍ, E. (2010). "Alguna consideració sobre la Sentència 31/2010 i el rol atribuït al Tribunal Constitucional". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

ALBERTÍ, E. (2010). "La Sentència 31/2010: Valoració General del seu impacte sobre l'Estatut i l'estat de les autonomies". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

ALBERTÍ, E., CASTELLÀ, J.M., FOSSAS, E., TORNOS, J., (2010). "L'Estatut com a norma i la seva funció constitucional". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona.

ALONSO, LM., ARIAS, M.D., BOSCH, N., VILALTA, M., FERNÁNDEZ, J.A., PAGÈS, et al. (2010). "El Finançament". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

APARICIO, M.A.; CABELLOS, M.A. (2010). "*El poder judicial*. El Tribunal Superior de Justícia. El Consell de Justícia de Catalunya". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

APARICIO, M.A. (2010). "Alguna consideració sobre la Sentència 31/2010 i el rol atribuït al Tribunal Constitucional". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

ARANDA, E. (2006). "La nueva ley de la iniciativa legislativa popular". *Revista Española de Derecho Constitucional*, núm. 78, p. 187-218. Centro de Estudios Políticos y Constitucionales. Madrid.

ARBÓS X. (2010). "La nació: un pas endavant i dos enrere". Catalunya com a nació i els símbols nacionals. Especial Sentència sobre l'Estatut. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

BARCELÓ, M. (2015). "El Dret a decidir: Una proposta de construcció jurídica". Institut d'Estudis Catalans. Barcelona.

BARCELÓ, M., BAYONA, A., BERNADÍ, X., CARRILLO, M., CORRETJA, M., RIU, R., et al. (2010). "Les competències". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

BARCELÓ, M., BERNADÍ, X., VINTRÓ, J. (2010). "Balanç i Perspectives". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

BARCELÓ, M., CORRETJA, M., GONZÁLEZ, A., LÓPEZ, J., VILAJOSANA, J. M.. (2015). "El derecho a decidir: el principio democrático en el siglo XXI". Capítol redactat per Jaume López. *El derecho a decidir. Teoría y práctica de un nuevo derecho*. Barcelona. Atelier.

BARCELÓ, M., CORRETJA, M., GONZÁLEZ, A., LÓPEZ, J., VILAJOSANA, J. M. (2015). "Reconocimiento y construcción del derecho a decidir en el sistema constitucional español". Capítol redactat per Mercè Barceló. *El derecho a decidir. Teoría y práctica de un nuevo derecho*. Barcelona. Atelier.

BARCELÓ, M., LÓPEZ, J., RIERA, E., ROCHER, F. (2015). "Dret a decidir? Sobre les bases normatives d'un nou principi polític i la seva possible aplicació al cas català". Capítol redactat per Jaume López. *Fòrum sobre el dret a decidir (II). Els drets de les minories. La construcció jurídica i política del dret a decidir*, núm. 94. Institut d'Estudis Autònoms. Barcelona.

BARCELÓ, M., LÓPEZ, J., RIERA, E., ROCHER, F. (2015). "Elements per a una proposta de construcció jurídica del dret a decidir". Capítol redactat per Mercè Barceló. *Fòrum sobre el dret a decidir (II). Els drets de les minories. La construcció jurídica i política del dret a decidir*, núm. 94. Institut d'Estudis Autònoms. Barcelona.

CABELLOS, M.A. (2010). "Poder Judicial i model d'estat en la sentència sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya". *Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006*. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona.

CABELLOS, M.A.; CARRILLO, M.; EXPÓSITO, E.; PISARELLO, G. (2010). "Els drets i les garanties jurisdiccionals". *Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Revista catalana de dret públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

ROSELLÓ, J. (2014). "Análisis de las estrategias y negociaciones de los grupos parlamentarios catalanes en su aspiración de un mayor autogobierno. El caso del Estatuto de Autonomía de Catalunya 2006 y su similitud con el proceso por el derecho a decidir". *El futuro territorial del Estado español: ¿centralización, autonomía, federalismo, confederación o secesión?* Valencia. Tirant lo Blanch.

CABELLOS, M.A. (2010). "Poder Judicial i model d'estat en la sentència sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya". *Revista Catalana de Dret Públic. Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006*. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona.

CARRILLO, M. (2010). "Después de la sentencia, un Estatuto desactivado". *El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho*, núm. 15. Madrid.

CONSELL ASSESSOR PER A LA TRANSICIÓ NACIONAL. (2013). "Internacionalització de la consulta i del procés d'autodeterminació de Catalunya". *Informe núm.4*. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

CONSELL ASSESSOR PER A LA TRANSICIÓ NACIONAL. (2013). "La consulta sobre el futur polític de Catalunya". *Informe núm. 1*. Barcelona.

CORRETJA, M. (2014). "El derecho a decidir en clave económica". *El derecho a decidir. Un diálogo italo-catalán*, núm. 88. Institut d'Estudis Autònoms. Barcelona

CORRETJA, M. "Quina és la millor via per a la consulta?. Aspectes jurídics del procés cap a la independència. Les diferents vies legals per a l'exercici del dret a decidir". Ponent al cicle sobre els *Aspectes jurídics del procés cap a l'estat propi*, 18 de novembre de 2013.

DE CARRERAS, F. (2014). "¿Puede celebrarse un referéndum en Cataluña?". *El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho*, núm. 42. Madrid.

DOMÍNGUEZ, F. (2010). "Si en sentit juridicoconstitucional la Constitució no coneix cap altra nació que l'espanyola, què són les nacionalitats? La pregunta no resposta per la sentència 31/2010. Catalunya com a nació i els símbols nacionals". *Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut de Catalunya 2006. Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

FERRERES, V. (2010). "El Tribunal Constitucional davant l'Estatut". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

FOSSAS, E. (2014). "Interpretar la política". Comentario a la STC 42/2014, de 25 de marzo, sobre la Declaración de soberanía y el derecho a decidir del pueblo de Cataluña. *Revista Española de Derecho Constitucional*, núm.101. Centro de Estudios Políticos y Constitucionales. Madrid.

FOSSAS, E. (2010). "L'Estatut com a norma i la seva funció constitucional". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

GUIBERNAU, M. (2010). "Noves Estatalitats i processos de sobirania". *Revista de Temes Contemporanis, IDEES*, núm. 33. Barcelona.

GENERALITAT DE CATALUNYA. "Informe sobre la STC que resol el recurs d'inconstitucionalitat presentat per 50 Diputats i Senadors del Partido Popular Contra l'Estatut d'Autonomia de Catalunya", elaborat per un grup d'experts per encàrrec del president de la Generalitat. URL: http://www10.gencat.cat/drep/AppJava/cat/ambits/recerca/desenvolupament/_sent.jsp

GENERALITAT DE CATALUNYA. Departament de Governació i Relacions Institucionals Institut d'Estudis Autònoms. (2013) "Tres informes de l'Institut d'Estudis Autònoms sobre el pacte fiscal, les duplicitats i les consultes populars". *Institut d'Estudis Autònoms*. Barcelona. Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions

GENERALITAT DE CATALUNYA. "Informe sobre la Sentència del Tribunal Constitucional, de 5 de març de 2014, relativa a la Resolució 5/X del Parlament de Catalunya, per la qual s'aprova la Declaració de sobirania i del dret a decidir de l poble de Catalunya".

JARIA, J. (2015). "La independència com a procés constituent. Consideracions constitucionals sobre la creació d'un estat català". *Revista d'Estudis Autònoms i Federals*, núm. 22. Barcelona. Institut d'Estudis Autònoms.

LÓPEZ, J. (2011). "Del dret a l'autodeterminació al dret a decidir. Un possible canvi de paradigma en la reivindicació dels drets de les nacions sense estat". *Quaderns de Recerca*, núm. 4. Centre Unesco de Catalunya. Barcelona.

MANGAS, A. (2014). "Cataluña: ¿No habrá independencia?". *El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho*, núm. 42. Madrid.

MELIÀ, J. (2014). "El derecho a decidir: legitimidad y democracia. El caso catalán". *El futuro territorial del Estado español: ¿centralización, autonomía, federalismo, confederación o secesión?* Valencia. Tirant lo Blanch.

MILIAN, A. (2010). "El règim de les llengües oficials. Comentari a la sentència del tribunal constitucional 31/2010, de 28 de juny". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

MILIAN, A., MURO, X., PLA, A. M., PONS, E. (2010). "La llengua". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

PLA, A.M. (2010). "El règim lingüístic en la sentència 31/2010, de 28 de juny". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*.

Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

PONS, E. (2011). "Els efectes de la STC 31/2010, de 28 de juny, sobre el règim lingüístic de l'Estatut d'autonomia de Catalunya". *Revista d'Estudis Autònoms i Federals*, núm. 12. Barcelona. Institut d'Estudis Autònoms.

PONS, E. (2010). "La llengua en la Sentència de 28 de juny de 2010". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

PONS, J., TREMOSA, R. (2005). "L'espòli fiscal: una asfíxia premeditada". Editorial 3i4. Barcelona.

QUINTERO, R.T. (2014). "Iniciativa Legislativa Popular en España: aspectos normativos e incidencia práctica". *AIS: Ars Iuris Salmanticensis*, volum 2. Universidad de Salamanca.

RIDAO, J. (2014). "La STC 42/2014 y el derecho a aspirar a un proceso de cambio político del orden constitucional". La juridificación del derecho a decidir en España. *Revista de Derecho Político*, núm. 91. UNED.

RIDAO, J. (2014). "El dret a decidir: la consulta sobre el futur polític de Catalunya". *Institut d'Estudis Autònoms*, núm. 90. Barcelona.

RIDAO, J. (2014). "La consulta y el "problema catalán". ¿De la conllevancia al Estado?". *El Cronista del Estado Social y Democrático de Derecho*, núm. 42. Madrid.

SOLANO, X, COWLING, G., URRUTIA, I, RIDAO, J., GONZÁLEZ, A., TAILLON, P., et. al.. (2014). "El procés de "juridificació" internacional del dret de secessió. De l'autodeterminació externa al "dret a decidir" en base als principis democràtic i d'efectivitat". Capítol redactat per Joan Ridao. Fòrum sobre el dret a decidir (I). Dret comparat i context internacional. *Institut d'Estudis Autònoms*, núm. 91. Barcelona.

SOLOZABAL, J.J. (2013). "La autodeterminación y el lenguaje de los derechos". *Cuadernos de Alzate: revista vasca de la cultura y las ideas*, núm- 46-47. Madrid. Fundación Pablo Iglesias.

TAJADURA, J. (2013). "El "derecho a decidir", el Estado del Derecho y la democracia". *Cuadernos de Alzate: revista vasca de la cultura y las ideas*, núm. 46-47. Madrid. Fundación Pablo Iglesias.

TAJADURA, J. (2016). "Los procesos secesionistas y el derecho europeo". *Teoría y Realidad Constitucional*, núm. 37. UNED. Madrid.

TAJADURA, J. (2016). "La STC 42/2014, de 25 de marzo, respecto a la resolución del Parlamento de Cataluña 5/X, de 23 de enero, por la que se aprueba la Declaración de soberanía y del derecho a decidir del pueblo de Cataluña: La introducción del "Derecho a Decidir" en el ordenamiento jurídico español". *Instituciones de Derecho Parlamentario, VIII*. La última jurisdicción relativa al Parlamento. Parlamento Vasco. p. 57-91. Bilbao.

TORNOS, J. (2010). "L'Estatut com a norma jurídica". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

VILAJOSANA, J.M. (2014). "Principi democràtic i justificació constitucional del dret de decidir". *Revista d'Estudis Autònoms i Federals*, núm. 19. Barcelona. Institut d'Estudis Autònoms.

VINTRÓ, J. (2013). "La Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya: un apunt jurídic". *Bloc de la Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona

VINTRÓ, J. (2010). "Valoració General de la Sentència 31/2010". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Barcelona. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

VIVER, C. (2005). "En defensa dels estatuts d'autonomia com a normes jurídiques delimitadores de competències. Contribució a una polèmica juridicoconstitucional". *Revista d'Estudis Autonòmics i Federals*, núm. 1. Barcelona. Institut d'Estudis Autonòmics.

VIVER, C. (2010). "Els efectes jurídics de la sentència sobre l'Estatut". Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya 2006. *Revista Catalana de Dret Públic*. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona.

VIVER, C. (2011). "El tribunal constitucional, ¿"sempre, només... i indiscutible"? La funció constitucional dels estatuts en l'àmbit de la distribució de competències segons la STC 31/2010". *Revista d'Estudis Autonòmics i Federals*, núm 12. Barcelona. Institut d'Estudis Autonòmics.

VIVER, C. (2014). "Una reflexión desde Catalunya sobre el "derecho a decidir". *El futuro territorial del Estado español: ¿centralización, autonomía, federalismo, confederación o secesión?* Valencia. Tirant lo Blanch.

VIVER, C; GRAU, M. (2013). "La contribució del Parlament al procés de consolidació i desenvolupament de l'autogovern de Catalunya i a la defensa de la seva identitat nacional". *Revista d'Estudis Autonòmics i Federals*, núm. 18. Barcelona. Institut d'Estudis Autonòmics.

VIVER, C.; MARTÍN, G. (2013). "Informe sobre l'aplicació a Catalunya d'un nou model de finançament basat en el concert econòmic". *Tres informes de L'institut d'Estudis Autonòmics sobre el pacte fiscal, les duplicitats i les consultes populars*. Barcelona. Institut d'Estudis Autonòmics.

VIVER, C.; MARTÍN, G. (2013). "Informe sobre procediments legals a través dels quals els ciutadans i les ciutadanes poden ser consultats sobre llur futur polític". *Tres informes de L'institut d'Estudis Autonòmics sobre el pacte fiscal, les duplicitats i les consultes populars*. Barcelona. Institut d'Estudis Autonòmics.

ABREVIATURES

ANC	Assemblea Nacional Catalana
ATC	Auto del Tribunal Constitucional
BOE	Boletín Oficial del Estado
BOP	Butlletí Oficial del Parlament
C's	Ciutadans - Partit de la Ciutadania
CATN	Consell Assessor de la Transició Nacional
CE	Constitució Espanyola
CGPJ	Consell General del Poder Judicial
CIJ	Cort Internacional de Justícia
CiU	Convergència i Unió
CUP	Candidatura d'Unitat Popular
DOGC	Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya
DUI	Declaració Unilateral d'Independència
EAC	Estatut d'Autonomia de Catalunya
ERC	Esquerra Republicana de Catalunya-Espanya
FJ	Fonament Jurídic
ICV-EUiA	Iniciativa per Catalunya Verds – Esquerra Unida i Alternativa
IEA	Institut d'Estudis Autònoms
ILP	Iniciativa Legislativa Popular
LCAT	Llei de Catalunya
LOFCA	Llei Orgànica de Finançament de les Comunitats Autònomes
LOILP	Llei Orgànica reguladora de la iniciativa legislativa popular
LOPJ	Llei Orgànica del Poder Judicial
LOTC	Llei Orgànica del Tribunal Constitucional
MHP	Molt Honorable President
ONU	Organització de les Nacions Unides

PNV	Partit Nacionalista Basc
PPC	Partit Popular de Catalunya
PSC	Partit dels Socialistes de Catalunya
PSOE	Partido Socialista Obrero Español
RCL	Repertorio Cronológico de Legislación Aranzadi
RTC	Reglament Tribunal Constitucional
SI	Solidaritat Catalana per la Independència
SSTC	Sentències del Tribunal Constitucional
STC	Sentència del Tribunal Constitucional
TSJ	Tribunal Superior de Justícia
TSJC	Tribunal Superior de Justícia de Catalunya-Espanya
UPyD	Unió, Progrés i Democràcia
UPN	Unió del Poble Navarrés

ANNEX

Comissió d'estudi del dret a decidir - Jurisprudència¹⁷²

- SENTÈNCIA.- Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny de 2010. Fonaments Jurídics 12 i 69.
- LLEI 4/2010, del 17 de març, de consultes populars per via de referèndum.
- RECURS d'inconstitucionalitat núm. 8912-2010, en relació amb els articles 1 a 30, 43 i 45 de la Llei de Catalunya 4/2010, de 17 de març, de consultes populars per via de referèndum. 9 de juny de 2011.
- INTERLOCUTÒRIA 87/2011, de 9 de juny de 2011. Aixeca la suspensió en el recurs d'inconstitucionalitat 8912/2010, interposat al President del Govern en relació amb la Llei de Catalunya 4/2010, de 17 de març, consultes populars per via de referèndum.
- PROPOSTA de consulta popular per via de referèndum sobre la independència de la nació catalana. 25 de maig de 2010.
- RESOLUCIÓ 742/IX, sobre l'orientació política general del Govern. 27 de setembre de 2012.
- RESOLUCIÓ 5/X, per la qual s'aprova la Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya. 23 de gener de 2013.
- EDICTE sobre impugnació de Disposicions Autònòmiques 1389/2013, contra la Resolució 5/X del Parlament de Catalunya, de 23 de gener de 2013, per la qual s'aprova la Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya. 7 de maig de 2013.
- IMPUGNACIÓ de disposicions autonòmiques núm. 1389-2013, contra la Resolució 5/X del Parlament de Catalunya, de 23 de gener de 2013, per la qual s'aprova la Declaració de sobirania i del Dret a decidir del poble de Catalunya, 11 de juliol de 2013.
- INTERLOCUTÒRIA 156/2013, d'11 de juliol de 2013, del Tribunal Constitucional que acorda mantenir la suspensió de la Resolució 5/X, de 23 de gener, del Parlament de Catalunya, per la que s'aprova la declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya.
- SENTÈNCIA 42/2014, de 25 de març de 2014, sobre la Resolució del Parlament de Catalunya 5/X, de 23 de gener de 2013, per la qual s'aprova la Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya. Nul·litat de l'atribució del caràcter de subjecte polític i jurídic sobirà al poble de Catalunya i interpretació conforme de les referències que en la Resolució es fan al "dret a decidir".
- RESOLUCIÓ 17/X, sobre la iniciació d'un diàleg amb el Govern de l'Estat per a fer possible la celebració d'una consulta sobre el futur de Catalunya. 18 de març de 2013.
- RESOLUCIÓ 479/X del Parlament de Catalunya, per la qual s'acorda de presentar a la Mesa del

---

172 Extret de la web del Parlament de Catalunya: [http://www.parlament.cat/web/documentacio/estatut/recursos constitucional/index.html](http://www.parlament.cat/web/documentacio/estatut/recursos_constitucional/index.html)

Congrés dels Diputats la Proposició de Llei orgànica de delegació a la Generalitat de Catalunya de la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum sobre el futur polític de Catalunya. 16 de gener de 2014.

- PROPOSICIÓ DE LLEI ORGÀNICA de delegació de la Generalitat de Catalunya de la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum sobre el futur polític de Catalunya. 24 de gener de 2014.
- PRESA EN CONSIDERACIÓ DE PROPOSICIÓ DE LLEI del Parlament de Catalunya, orgànica de delegació en la generalitat de Catalunya de la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum sobre el futur polític de Catalunya. 8 d'abril de 2014.
- LLEI 10/2014, de 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana.
- DECRET 129/2014, de setembre, de convocatòria de la consulta popular no referendària sobre el futur polític de Catalunya.
- INTERPOSICIÓ DEL RECURS d'inconstitucionalitat contra el Títol II i les Disposicions Addicionals, Transitòries i Finals de la Llei de Catalunya 10/2014, de 26 de setembre, de Consultes Populars no referendàries i Participació Ciutadana. 29 de setembre de 2014.
- PROVISIÓ 5829-2014, de 29 de setembre. Tribunal Constitucional. Sobre diversos preceptes de la Llei del Parlament de Catalunya 10/2014, de 26 de setembre, de Consultes Populars no referendàries i Participació Ciutadana. 29 de setembre de 2014.
- PROVISIÓ 5830/2014, de 29 de setembre. Tribunal Constitucional. Sobre l'admissió a tràmit de la impugnació de disposicions autonòmiques contra el Decret 129/2014 de convocatòria de la consulta popular no referendària sobre el futur polític de Catalunya. 29 de setembre de 2014.
- IMPUGNACIÓ de disposicions autonòmiques (Títol V LOTC) núm. 5830-2014, CONTRA EL Decret del President de la Generalitat de Catalunya 129/2014, de 27 de setembre, de convocatòria de consulta popular no referendària sobre el futur polític de Catalunya, i els seus annexos. BOE núm. 237, de 30 de setembre de 2014.
- PROCEDIMENT per a elegir set membres de la Comissió de Control de les Consultes no Referendàries (tram 284-00023/10). Parlament Ple: sessió núm. 41.1 d'1 d'octubre de 2014.
- AL·LEGACIONS que formula el Parlament sobre la suspensió contra diversos preceptes de la Llei 10/2014, de 26 de setembre, de Consultes Populars no referendàries i Participació Ciutadana. 1 d'octubre de 2014.
- CONTESTACIÓ del Govern de la Generalitat de Catalunya al recurs d'inconstitucionalitat núm. 5829-2014, promogut pel Govern de l'Estat contra el Títol II i les Disposicions Addicionals,

Transitòries i Finals de la Llei de Catalunya 10/2014, de 26 de novembre, de Consultes Populars no referendàries i Participació Ciutadana.

- CONTESTACIÓ del Govern de la Generalitat al recurs d'inconstitucionalitat núm. 5830-2014, pel qual es persona i compareix en la impugnació per la via del Títol V de la LOTC núm. 5830-2014, promogut pel Govern de l'Estat en relació amb el Decret del president de la Generalitat de Catalunya 129/2014, de 27 de setembre, de convocatòria de la consulta popular no referendària sobre el futur polític de Catalunya.
- ESCRIT DE RECUSACIÓ del Parlament de Catalunya al President i a un magistrat del Tribunal Constitucional. 6 d'octubre de 2014.
- DECRET 133/2014, de 6 d'octubre, de nomenament dels membres de les comissions de seguiment de la consulta popular no referendària sobre el futur polític de Catalunya.
- INTERLOCUTÒRIA del Tribunal Constitucional. Ple núm. 5829/2014. Recusació de l'Excm. Sr. Magistrat Pedro González-Trevijano Sánchez. 9 d'octubre de 2014.
- INTERLOCUTÒRIA del Tribunal Constitucional. Ple núm. 5829/2014. Recusació de l'Excm. Sr. President del Tribunal Constitucional Francisco Pérez de los Cobos Orihuel. 9 d'octubre de 2014.
- NOTA INFORMATIVA 77/2014 del Tribunal Constitucional. Rebutja les recusacions dels Srs. Pérez Cobos i González-Trevijano en el recurs contra la llei catalana de consultes. 9 d'octubre de 2014.
- RECURS d'inconstitucionalitat del Govern de l'Estat contra les actuacions de la Generalitat de Catalunya relatives a la convocatòria prevista per el 9N. 31 d'octubre de 2014.
- SOL·LICITUD del Govern de la Generalitat de Catalunya d'inadmissió de la impugnació acordada pel Consell de Ministres de 31 d'octubre de 2014, de les actuacions de la Generalitat de Catalunya relatives a la convocatòria de participació ciutadana prevista per al pròxim 9 de novembre. 3 de novembre de 2014.
- IMPUGNACIÓ de disposicions autonòmiques (Títol V LOTC) núm. 6540-2014, actuacions de la Generalitat de Catalunya relatives a la convocatòria als catalans, les catalanes i les persones residents a Catalunya perquè manifestin la seva opinió sobre el futur polític de Catalunya el dia 9 de novembre (i en els dies successius en els termes de la convocatòria), mitjançant un anomenat "procés de participació ciutadana", que conté la pàgina web <http://www.participa2014.cat/es/index.html>, i els restants actes i actuacions de preparació, realitzats o procedents, per a la celebració d'aquesta consulta, així com qualsevol altra actuació encara no formalitzada jurídicament, vinculada a la consulta esmentada. 4 de novembre de 2014.
- PROVISIÓ del Tribunal Constitucional per la qual s'admet a tràmit el recurs del Govern central contra el "procés de participació ciutadana" previst per al 9N. "BOE" núm. 268, de 5 de novembre

de 2014.

- SENTENCIA del Tribunal Constitucional, de l'11 de juny de 2015. Declarar que són inconstitucionals les actuacions de la Generalitat de Catalunya relatives a la convocatòria a les catalanes, als catalans i a les persones residents en Catalunya per a que manifesten la seva opinió sobre el futur polític de Catalunya el dia 9 de novembre de 2014.
- SENTÈNCIA 31/2015, de 25 de febrer de 2015. Recurs d'inconstitucionalitat 5829-2014. Interposat pel President del Govern en relació a mb diversos preceptes de la Llei del Parlament de Catalunya 10/2014, de 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i altres formes de participació ciutadana. Competències sobre consultes referendàries: nul·litat dels preceptes legals autonòmics relatius a les consultes referendàries generals.
- RESOLUCIÓ 1/XI del Parlament de Catalunya, de 9 de novembre de 2015, sobre l'inici del procés polític a Catalunya com a conseqüència dels resultats electorals del 27 de setembre de 2015.
- SENTÈNCIA 259/2015, de 2 de desembre de 2015, promoguda pel govern espanyol, contra la Resolució del Parlament de Catalunya 1 / XI, de 9 de novembre de 2015, sobre l'inici del procés polític a Catalunya com a conseqüència dels resultats electorals del 27 de setembre de 2015.

Informes i dictàmens

- DICTAMEN 3/2010, d'1 de març, del Consell de Garanties Estatutàries. Sol·licitat per una desena part dels diputats del Parlament de Catalunya, respecte al Dictamen de la Comissió d'Afers Institucionals sobre el Projecte de llei de consultes populars per via de referèndum de Catalunya.
- DICTAMEN 15/2010, de 6 de juliol, del Consell de Garanties Estatutàries. En resposta a dues sol·licituds presentades per més d'una desena part dels diputats del Parlament de Catalunya, respecte a la Proposta de consulta popular per via de referèndum sobre la independència de la nació catalana.
- INFORME de l'Institut d'Estudis Autonòmics sobre la Sentència 31/2010 (vegeu pàgines 46-48). 17 de febrer de 2011
- DICTAMEN 147/2013, de 28 de febrer del Consell d'Estat. Procedència de la impugnació de disposicions sense força de llei i resolucions de les comunitats Autònomes prevista en l'article 161.2 de la Constitució en relació amb la Resolució 5/X del Parlament de Catalunya de 23 de gener de 2013, per la qual s'aprova la "Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya".
- INFORME sobre els procediments legals a través dels quals el ciutadans i ciutadanes de Catalunya poden ser consultats sobre llur futur polític col·lectiu. 11 de març de 2013.
- INFORME sobre la Sentència del Tribunal Constitucional, de 25 de març de 2014, relativa a la Resolució 5/X del Parlament de Catalunya, per la qual s'aprova la Declaració de sobirania i del dret a

decidir del poble de Catalunya. 1 d'abril de 2014.

- DICTAMEN 19/2014, de 19 d'agost, del Consell de Garanties Estatutàries. Consultes populars no referendàries i altres formes de participació ciutadana. Sol·licita per quatre grups parlamentaris i per més d'una desena part dels diputats al Parlament de Catalunya, en relació amb el Dictamen de la Comissió d'Afers institucionals sobre la Proposició de llei de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació . BOPC núm. 366, de 14 de juliol de 2014.
- LLIBRE BLANC de la Transició Nacional de Catalunya. Consell Assessor per la Transició Nacional (25/07/2013 – 14/07/2013).
- DICTAMEN 964/2014, de 28 de setembre, del Consell d'Estat al recurs d'inconstitucionalitat contra preceptes de la Llei de Catalunya 10/2014, de 26 de setembre de consultes populars no referendàries i altres formes de participació.
- DICTAMEN 965/2014, de 28 de setembre, del Consell d'Estat a la impugnació de disposicions sense força de llei i resolucions de les Comunitats Autònomes previstes a l'article 161.2 de la Constitució contra el Decret 129/2014, de 27 de setembre de convocatòria de la consulta popular no referendària sobre el futur polític de Catalunya.
- DICTAMEN 1.092/2014, de 30 d'octubre de 2014, del Consell d'Estat que acorda per unanimitat un informe a favor de la impugnació del procediment participatiu ciutadà previst per al 9N.

Sentències del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut

Sentència 31/2010, del 28 de juny, del Tribunal Constitucional (RI 8045-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 172, 16.07.2010).

Sentència 48/2010, del 9 de setembre, del Tribunal Constitucional (RI 9501-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 246, 11.10.2010).

Sentència 137/2010, del 16 de desembre, del Tribunal Constitucional (RI 8675-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 16, 19.01.2011).

Sentència 138/2010, del 16 de desembre, del Tribunal Constitucional (RI 9330-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 16, 19.01.2011).

Recursos interposats davant el Tribunal Constitucional sobre la reforma del text de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya 2006¹⁷³:

Recurs d'inconstitucionalitat 8045-2006 interposat per **més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Popular del Congrés dels Diputats** contra determinats articles de la Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (Tram. 385-00001/07).

1. Al·legacions del Parlament de Catalunya al Tribunal Constitucional.
2. Recusació del magistrat Pérez Tremps promoguda per més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Popular del Congrés.
  - Al·legacions que formula el Parlament contra la recusació.
  - Al·legacions que formula el Parlament en la pràctica de la prova.
  - Interlocutòria i vots particulars del Tribunal Constitucional estimant la recusació del magistrat Pérez-Tremps.
  - Al·legacions que formula el Parlament en el recurs de súplica relatiu a la interlocutòria que estima la recusació.
  - Interlocutòria del Tribunal Constitucional desestimant el recurs de súplica.
3. Recusació del magistrat del Tribunal Constitucional Rodríguez-Zapata promoguda pel Govern de la Generalitat.
  - Al·legacions que formula el Parlament en el recurs de súplica relatiu a la interlocutòria del Tribunal Constitucional que desestima la recusació del magistrat.
  - Interlocutòria del Tribunal Constitucional que desestima definitivament la recusació del magistrat Rodríguez-Zapata.
4. Acumulació de recursos d'inconstitucionalitat contra determinats articles de la Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.
  - Al·legacions que formula el Parlament sobre l'acumulació.
  - Interlocutòria del Tribunal Constitucional que denega l'acumulació.
5. Sol·licitud al Tribunal Constitucional perquè declari acabat el procediment relatiu als preceptes de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya idèntics o amb contingut equivalent als dels Estatuts d'Autonomia d'Andalusia, de les Illes Balears, d'Aragó i de la Comunitat Valenciana, aprovats pels recurrents en la seva tramitació davant els parlaments autonòmics respectius i les Corts Generals i no impugnats davant el Tribunal Constitucional.
  - Al·legacions que formula el Parlament
6. Sentència 31/2010, de 28 de junio de 2010. Recurso de inconstitucionalidad 8045-2006. Interpuesto por noventa y nueve Diputados del Grupo Parlamentario Popular del Congreso en relación con diversos preceptos de la Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Catalunya.

---

173 Extret de la web del Parlament de Catalunya: <http://www.parlament.cat/web/documentacio/estatut/recursos-constitucional/index.html>

- Publicació en el BOPC 767, de 14 de juliol de 2010.

Recurs d'inconstitucionalitat 8675-2006 interposat pel **Defensor del Poble** contra determinats articles de la Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (Tram. 385-00002/07).

1. Al·legacions.
  - Al·legacions que formula el Parlament.
2. Sentencia 137/2010, de 16 de diciembre de 2010. Recurso de inconstitucionalidad 8675-2006. Interpuesto por el Defensor del Pueblo en relación con diversos preceptos de la Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña.
  - Publicació en el BOPC 3, de 31 de desembre de 2010.

Recurs d'inconstitucionalitat 8829-2006 interposat pel **Consell de Govern de la Comunitat Autònoma de la Regió de Múrcia** contra determinats articles de la Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (Tram. 385-00003/07).

1. Al·legacions.
  - Al·legacions que formula el Parlament.
2. Sentencia 49/2010, de 16 de diciembre de 2010. Recurso de inconstitucionalidad 8829-2006. Interpuesto por el Consejo de Gobierno de la Comunidad Autónoma de la Región de Múrcia en relación con diversos preceptos de la Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña.
  - Publicació en el BOPC 812, de 9 de novembre de 2010.

Recurs d'inconstitucionalitat 9330-2006 interposat pel **Consell de Govern de la Comunitat Autònoma de la Rioja** contra determinats articles de la Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (Tram. 385-00004/07).

1. Al·legacions.
  - Al·legacions que formula el Parlament.
2. Sentencia 138/2010, de 16 de diciembre de 2010. Recurso de inconstitucionalidad 9330-2006. Interpuesto por el Consejo de Gobierno de La Rioja en relación con diversos preceptos de la Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña.
  - Publicació en el BOPC 3, de 31 de desembre de 2010.

Recurs d'inconstitucionalitat 9491-2006 interposat pel **Consell de Govern de la Diputació General d'Aragó** contra la disposició addicional tretzena de la Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (Tram. 385-00001/08).

1. Al·legacions.
  - Al·legacions que formula el Parlament.
2. Sentencia 46/2010, de 8 de septiembre de 2010. Recurso de inconstitucionalidad 9491-2006.

Interpuesto por el Consejo de Gobierno de la Diputación General de Aragón en relación con la disposición adicional decimotercera de la Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Catalunya.

- Publicació en el BOPC 802, de 27 de setembre de 2010.

Recurs d'inconstitucionalitat 9501-2006 interposat pel **Consell de la Generalitat de la Comunitat Valenciana** contra contra determinats articles de la Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (Tram. 385-00003/08).

1. Al·legacions.
  - Al·legacions que formula el Parlament.
2. Sentencia 48/2010, de 9 de setembre de 2010. Recurso de inconstitucionalidad 9501-2006. Interpuesto por la Generalidad de la Comunidad Valenciana en relación con diversos preceptos de la Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Catalunya.
  - Publicació en el BOPC 802, de 27 de setembre de 2010.

Recurs d'inconstitucionalitat 9568-2006 interposat pel **Consell de Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears** contra la disposició adicional tretzena de la Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (Tram. 385-00002/08).

1. Al·legacions.
  - Al·legacions que formula el Parlament.
2. Sentencia 47/2010, de 8 de setembre de 2010. Recurso de inconstitucionalidad 9568-2006. Interpuesto por el Consejo de Gobierno de la Comunidad Autónoma de las Illes Balears en relación con la disposición adicional decimotercera de la Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Catalunya.
  - Publicació en el BOPC 802, de 27 de setembre de 2010.

TRAMITACIÓ PARLAMENTÀRIA I AFECTACIONS DE LA CONSTITUCIÓ ESPANYOLA

Tràmits de l'aprovació de la Constitució

Aprovada per les Corts Generals el 31 d'octubre de 1978.

Ratificada per referèndum popular el 6 de desembre de 1978.

Sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I davant les Corts Generals el 27 de desembre de 1978.

Publicada en català en el Boletín Oficial del Estado (BOE 311-3, 29.12.1978).

El text publicat en la present edició correspon a l'esmentada versió oficial catalana, respecte a la qual, tanmateix, han estat corregits errors o omissions de caràcter tècnic.

Tràmits de l'aprovació de les modificacions de la Constitució

- Modificació de l'apartat 2 de l'article 13

Aprovada per les Corts Generals en sessió plenària del Congrés dels Diputats tinguda el 22 de juliol de 1992 i en sessió plenària del Senat tinguda el 30 de juliol de 1992 (BOE 207, 28.08.1992).

Sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I el 27 d'agost de 1992.

Publicada en català en el Boletín Oficial del Estado (BOE 207-3, 28.08.1992).

- Reforma de l'article 135

Aprovada per les Corts Generals en sessió plenària del Congrés dels Diputats tinguda el 2 de setembre de 2011 i en sessió plenària del Senat tinguda el 7 de setembre de 2011 (BOE 233, 27.09.2011).

Sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I el 27 de setembre de 2011.

Publicada en català en el Boletín Oficial del Estado (BOE 233, 27.09.2011)

TRAMITACIÓ PARLAMENTÀRIA I AFECTACIONS DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA

Tràmits de l'aprovació de l'Estatut:

Text de la proposta de reforma elaborat per la Ponència redactora (BOPC 208, 11.07.2005).

Informe de la Ponència de la Comissió d'Organització i Administració de la Generalitat i Govern Local (BOPC 211, 28.07.2005).

Dictamen de la Comissió d'Organització i Administració de la Generalitat i Govern Local (BOPC 213, 01.08.2005; correcció d'errades: BOPC 214, 04.08.2005).

Dictamen del Consell Consultiu (BOPC 217, 06.09.2005).

Proposta aprovada pel Ple del Parlament (BOPC 224, 03.10.2005), en sessió tinguda el dia 30 de setembre de 2005 (DSPC-P 54).

Presca en consideració pel Congrés dels Diputats (BOCG-B 210-2, 04.11.2005), en sessió tinguda el dia 2 de novembre de 2005 (DSCD-P 125).

Informe de la Ponència mixta paritària Congrés dels Diputats - Parlament de Catalunya. (BOCG-B 210-11,0 7-03-2006; correcció d'errades: BOCG-B 210-12, 09.03.2006, i BOCG-B 210-13, 10-03-2006).

Dictamen de la Comissió Mixta Constitucional Congrés dels Diputats - Parlament de Catalunya aprovat el dia 30 de març de 2006, (BOCG-B 210-14, 22-03-2006).

Debat final al Ple del Congrés dels Diputats (BOCG-B 210-15, 31.03.2006; correcció d'errades: BOCG-B 210-16, 18-05-2006), en sessió tinguda el dia 30 de març de 2006, (DSCD-P 166).

Dictamen elaborat per la Comissió Mixta Senat - Parlament de Catalunya (BOCG-S-IIIB 12-g, 08-05-2006), en sessió tinguda els dies 3, 4 i 5 de maig de 2006, (DSS-C 318, 319 i 321).

Debat final al Ple del Senat (BOCG-S-IIIB 12-h, 12-05-2006), en sessió tinguda el dia 10 de maig de 2006, (DSS-P 83).

Projecte de reforma de l'Estatut aprovat a Catalunya per referèndum popular el dia 18 de juny de 2006.

Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I el dia 19 de juliol de 2006.

Publicada en català, en aranès i en castellà en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. DOGC 4680, de 20.07.2006

Publicada en castellà en el Boletín Oficial del Estado. BOE 172, 20.07.2006.

Modificacions de l'Estatut

Llei de l'Estat 16/2010, del 16 de juliol, del règim de cessió de tributs de l'Estat a la Comunitat Autònoma de Catalunya i de fixació de l'abast i les condicions de la cessió (BOE 173, 17.07.2010).

Vigència de preceptes de l'Estatut del 1979

En l'apèndix es reproduïx el text de les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya, que, d'acord amb la disposició transitòria segona d'aquesta Llei orgànica 6/2006, mantenen, en el que correspon, la vigència com a regulació transitòria.